

**YEREL KÜLTÜR MİRASININ DİJİTALLEŞTİRİLMESİ VE HALK
KÜTÜPHANELERİ: YALOVA ÖRNEĞİ**

İlknur DARÇIN ŞAHİN

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2010

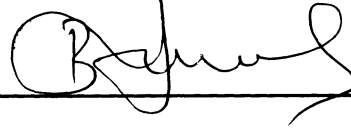
KABUL VE ONAY

İlknur DARÇIN ŞAHİN tarafından hazırlanan “Yerel Kültür Mirasının Dijitalleştirilmesi ve Halk Kütüphaneleri: Yalova Örneği” başlıklı bu çalışma, 27.04.2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Doğan ATILGAN (Başkan)

Prof. Dr. Bülent YILMAZ (Danışman)

Doç. Dr. Mehmet Emin KÜÇÜK

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. İrfan ÇAKIN
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

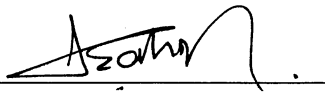
Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

■ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

□ Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

□ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

27.04.2010

İlknur DARÇIN ŞAHİN

Masalının bütün kahramanlarına...

ÖZET

Darçın Şahin, İlknur. Yerel Kültür Mirasının Dijitalleştirilmesi ve Halk Kütüphaneleri: Yalova Örneği. Yüksek Lisans, Ankara, 2010.

İçinde bulunduğumuz zaman dilimi, dijital çağ olarak adlandırılmaktadır. Yaşanan sürekli ve hızlı değişim, yerel kültür öğelerinin kayıt altına alınabilmesi için dijitalleştirmeyi zorunlu kılmaktadır. Toplumlar, küreselleşme sürecinde özgün kimliklerini kaybetme tehdidi ile karşılaşmışlardır. Bu durum, yerel kültürün dijitalleştirilerek hızla kayıt altına alınması gerekliliğini doğurmuştur.

Halk kütüphanelerinin temel işlevlerinden birisi de bulunduğu yörenin kültürel faaliyetlerini desteklemesidir. UNESCO Halk Kütüphaneleri Bildirgesi, PULMAN İlkeleri ve CALIMERA Projeleri de yerel kültürün halk kütüphaneleri tarafından korunması gerekliliğinden söz etmektedir. Yerel kültürün dijitalleştirilmesi konusunda öne çıkan bir diğer çalışma EUROPEANA Projesidir. EUROPEANA Projesi Avrupa'nın dijital kütüphanesi olarak adlandırılmaktadır. Çalışmada yerel kültürün dijitalleştirilmesi konusunda öne çıkan bu çalışmalara yer verilmiştir.

Dijitalleştirme konusu teknik bir konu olup pek çok ayrıntıyı barındırmaktadır. Dijitalleştirme, yapıldığı çağın teknolojik olanakları çok iyi bir biçimde değerlendirerek yapılmalıdır. Çalışmada bugünkü teknolojik olanaklar dahilinde dikkat edilmesi gereken noktalara değinilmiştir.

Bu çalışma, halk kütüphanelerinin somut olmayan yerel kültür mirasının toplanması, düzenlenmesi, korunması, kullanılması ve geleceğe aktarılması rolünü, UNESCO kültür sınıflandırması ile Avrupa Dijital Kütüphanesi-EUROPEANA Projesi çerçevesinde Yalova ili örneğinde ele almak amacıyla yapılmıştır. Çalışma kapsamına, Türkiye'de E-Devlet uygulamaları için pilot il seçilen Yalova ili alınmıştır. Bu kapsamda UNESCO'nun somut olmayan kültürel miras sınıflandırması çerçevesinde Yalova ili kültür mirasından bazı örneklerin dijitalleştirilerek ve üst verileri oluşturularak erişime sunulması konusunda bir web sayfası modellemesi hazırlanmıştır.

Ayrıca çalışmamızda elektronik ortamda yer alan bilginin telif hakları konusu ele alınmıştır. Bu konuda uluslararası antlaşmalardan bahsedildikten sonra Türkiye’de yürürlükte olan 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda konunun ele alınış biçimine yer verilmiştir.

Son olarak EUROPEANA Projesi örnek alınarak halk kütüphaneleri tarafından gerçekleştirilmesi öngörülen bir web sayfası modellemesi oluşturulmuştur. Oluşturulan web sayfası modellemesinde UNESCO’nun somut olmayan yerel kültür sınıflandırması temel alınmıştır.

Anahtar Sözcükler

Kültürel miras, somut olmayan kültürel miras, dijitalleştirme, kültür mirasının dijitalleştirilmesi, halk kütüphaneleri ve kültür mirası, Yalova ili.

ABSTRACT

Darçın Şahin, İlknur. Digitization of Local Cultural Heritage and Public Libraries: Model of Yalova. Master's Thesis. Ankara, 2010.

The era that we live in is called the digital era. Rapid and constant changes are required to digitize and store cultural heritage. Societies are faced with losing their genuine identity in the globalization time course. This situation brought about the necessity of the digitizing of local culture and recording it rapidly.

One of the basic functions of public libraries is supporting of cultural activity in the environment in which they exist. UNESCO's Public Libraries Manifesto, PULMAN Principles, and CALIMERA Project also mention necessities of preserving local culture by public libraries. The other prominent work about digitizing of local culture is the EUROPEANA Project which is called the digital library of Europe. In this study, this national prominent work and international works about digitizing of local culture are also mentioned.

Digitization is a technical issue and it includes many details. Digitization must be done by using current technological facilities. This study touched upon the points that need care within the recent technological facilities. Besides, the copyrights of information in the electronic environment is also examined in this study. International pacts on this field are investigated through Turkish Intellectual and Artistic Works Law (number 5846).

This study aims to investigate the role of public libraries in gathering, organizing, preserving and serving the local intangible cultural products of Yalova province according to the UNESCO's cultural categorization and the European Digital Library-Europeana Project. This study comprises Yalova province since Yalova was chosen as a pilot province for E-government applications in Turkey. In this context, a web page model which involves digitization of some of the Yalova's cultural heritage products

and creation of metadata of these digitized products according to the UNESCO's intangible cultural heritage categorization was designed.

In addition to mentioned topics, the issue of copyrights for electronic information were studied. First of all, international treaties investigated then Turkish Intellectual and Artistic Works Law examined. Finally, a web page model was designed for public libraries by utilizing EUROPEANA Project. The designed model is based on UNESCO's local intangible culture categorization.

Keywords

Cultural heritage, Intangible cultural heritage, digitization, digitization of cultural heritage, public libraries and cultural heritage, Yalova province.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	x
TABLOLAR LİSTESİ	xi
ÖNSÖZ	xii
I.GİRİŞ	1
1.1 KONUNUN ÖNEMİ.....	1
1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI VE PROBLEMİ	3
1.3 ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	4
1.4 YÖNTEM.....	4
1.5 ARAŞTIRMANIN DÜZENİ	6
1.6 KAYNAKLAR.....	7
II.HALK KÜTÜPHANELERİ VE YEREL KÜLTÜREL MİRAS	9
2.1. HALK KÜTÜPHANELERİ: KAVRAMSAL YAKLAŞIM	9
2.1.1 Halk Kütüphaneleri:Amaçları	10
2.1.2 Halk Kütüphaneleri:İşlevleri	11
2.2 TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ'NDE HALK KÜTÜPHANELERİ YAKLAŞIMI.....	13
2.3 KÜLTÜR KAVRAMI VE KÜLTÜREL MİRAS.....	17
2.3.1 Kültür Kavramı.....	17
2.3.2 Kültürün Unsurları.....	19
2.3.3 Kültürel Miras	19
2.3.3.1 Somut Kültürel Miras	20
2.3.3.2 Somut Olmayan Kültürel Miras	21
2.4 YEREL KÜLTÜREL MİRAS VE HALK KÜTÜPHANELERİ.....	22
2.4.1 Avrupa Komisyonu Araştırma Programları ve Halk Kütüphaneleri.....	24
2.4.1.1 Pulman XT	25
2.4.1.2 Calimera Projesi	27
III.DİJİTALLEŞTİRME	31

3.1 DİJİTALLEŞTİRMENİN PLANLAMASI	34
3.1.1 Seçme	37
3.1.2 Dönüştürme/Oluşturma	38
3.1.3 Kalite Kontrol	38
3.1.4 Metadata (Üstveri) 4.....	40
3.1.4.1 Üst Veri Hasat Protokolü	43
3.1.5 Teknik Aktyapı Sistemi.....	44
3.1.6 Dağıtım/Sunum.	44
3.1.7 Saklama/Sayısal Koruma	45
3.2 EUROPEANA.....	46
3.3 YEREL KÜLTÜR MİRASININ DİJİTALLEŞTİRİLMESİ	48
3.3.1 Kültürel Mirasın Dijitalleştirilmesinde Halk Kütüphaneleri	48
3.4 DİJİTALLEŞTİRMEDE TELİF HAKLARI	50
IV. YALOVA YEREL KÜLTÜREL MİRASI.....	53
4.1. YALOVA'NIN TARİHÇESİ.....	53
4.2. SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS VE YALOVA.....	54
4.2.1 Yalova'da Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar.....	54
4.2.2 Yalova'da Gösteri Sanatları	57
4.2.3 Yalova'da Toplumsal Tören, Ayin ve Şenlikler	58
4.2.4 Yalova'da El Sanatları.....	61
V. YALOVA YEREL KÜLTÜR MİRASININ DİJİTALLEŞTİRİLMESİ:	
WEB SAYFASI ÖRNEĞİ	64
VI. SONUÇ VE ÖNERİLER	70
KAYNAKÇA	75
EK 1- GELİŞTİRİLEN WEB SAYFASI MODELLEMESİNİN KAYNAK	
KODLARI.....	84
EK 2- 1 ADET CD (YEREL KÜLTÜR MİRASININ DİJİALLEŞTİRİLMESİ WEB	
SAYFASI MODELLEMESİ: YALOVA ÖRNEĞİ)	110

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
BTT	: Bilgi Toplumu Teknolojisi
CALIMERA	: Cultural Applications: Local Institutions Mediating Electronic Resources
DÖSİM	: Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü
FSEK	: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
IFLA	: International Federation of Library Associations and Institutions
KIDEM	: Kadın İletişim Dayanışma Eğitim Merkezi
KYGM	: Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü
NAS	: Network Attached Storage
NCSA	: National Center for Supercomputing Application
OCLC	: Online Computer Library Center
PULMAN	: Public Libraries Mobilising Advanced Networks
TRIPS	: Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması
TUFAG	: Turizm Folklor Araştırma ve Geliştirme Gençlik ve Spor Kulübü Derneği
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VRA	: The Visual Resources Association Core Categories
WIPO	: World Intellectual Property Organization
YAFEM	: Yalova Folklor Eğitim Merkezi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye Halk Kütüphaneleri Niceliksel Karşılaştırma	14
Tablo 2. Yalova’da Kutlanan Kültürel Etkinlikler Takvimi.....	60

ÖNSÖZ

Bu çalışma, halk kütüphanelerinin, kültür işlevine bağlı olarak, yerel kültür mirasının dijitalleştirilmesi konusundaki rolünü incelemek ve yerel kültür mirasının dijitalleştirilerek halk kütüphaneleri tarafından hizmete sunulması konusunda bir web sayfası önerisi sunabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Küreselleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan, toplumların özgün kimliklerinin kaybedilme tehdidi karşısında, yerel kültür kurumu olan halk kütüphanesinin bu konuda hızla çalışmalara başlaması gerekliliğinin fark edilmesi sonucu “yerel kültürün dijitalleştirilmesi” araştırma konusu olarak belirlenmiştir. Bu gereksinimleri çeşitli boyutları ile ortaya koyarak, bilimsel bir altyapıya oturtmak amacıyla bu tezin hazırlanmasına karar verilmiştir.

Çalışmanın başlangıç aşamasından sonuna kadar büyük katkısı ve desteği bulunan çok değerli tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Bülent Yılmaz’a teşekkürü bir borç bilirim.

Sabrı ve sevgisi ile çalışmamın her zorluğunu kolaylaştıran sevgili eşim Ercan Şahin’e, web sayfası modellemesinin oluşmasında büyük katkıları bulunan değerli dostlarım Psikolog Nuran Şahin Yurtsever ve eşi Web Tasarım Uzmanı Oğuzhan Yurtsever’e, Texas’tan dahi yardımlarını eksik etmeyen canım arkadaşım Özlem Erişti Gümeci’ye, her türlü desteklerini her daim gördüğüm canım aileme, özellikle onsuz bir hayatı düşünemediğim canım kardeşim Murat Darçın’a, desteklerinden dolayı canım arkadaşlarım Vildan Barış Örkmez’e, Oğuz Albayrak’a Özlem Ayan’a, Aylin Özkan’a, Leyla Melike Koçgündüz’e, Nermin Tok’a, Semiha Güngör’e ve Doğan Karabulut’a çok teşekkür ederim.

Ayrıca, Yalova’nın kültürel miras öğelerini tespit edebilmek amacıyla görüşme talebimi geri çevirmeyen ve içtenlikle yardımlarını sunan Yalova’nın konu ile ilgili çalışanlarına ve yerel halkına teşekkür ederim.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 KONUNUN ÖNEMİ

Yerel bilgi merkezleri olan halk kütüphanelerinin başlıca işlevleri ele alındığında en çok öne çıkan iki kavram eğitim ve kültürdür. Diğer kütüphanelerden farklı olarak ayırım gözetmeksizin hizmet veren halk kütüphaneleri, hizmet verdiği toplumun eğitiminde, doğrudan olmasa da dolaylı bir şekilde eğitim kurumu işlevi üstlenerek, toplumun eğitimine destek olmaktadır. Kültür işlevi ise eğitim işlevinde olduğu gibi dolaylı değil daha doğrudan bir etki yaratmaktadır. Toplumun gerek kültürel ihtiyacını karşılamakta gerekse yerel kültürünün korunmasında ve hizmete sunulmasında, halk kütüphaneleri önemli roller üstlenmektedir.

“Halk kütüphanelerinin yönetsel, teknik ve kullanıcı hizmetleri olarak da tanımlanmış olan işlevleri toplumsal bağlamda dört temel etkinlik alanına yöneliktir. Bunlar; eğitim, bilgi, kültür ve boş zamanları değerlendirme alanlarıdır...Halk kütüphanelerinin kültürel hizmet verme gereklilikleri, onların, kültür işlevi ve kurum olarak da kültür merkezi niteliğine sahip olmalarından kaynaklanmaktadır” (Yılmaz 1996b, s.9 ;Yılmaz,1996a,s.13).

Var oluşundan bu yana farklı ortamlarda kaydedilen bilgi günümüzde elektronik ortamlarda kayıt altına alınmaya başlamıştır. İçinde bulunduğumuz ve “dijital çağ” olarak adlandırılan günümüzde, hızla artan bilginin kontrolünü ve ulaşımını kolaylaştırmak gibi nedenlerle bilgi de hızla dijitalleştirilmektedir.

Halk kütüphaneleri, verdikleri hizmetler ve gerçekleştirdikleri etkinlikler ile toplumsal değişme ve gelişmeye katkıda bulunan kurumlardır. Halk kütüphaneleri, toplumsal değişime katkıda bulunurken, kendileri de bu değişimden doğrudan etkilenen ve işlevselliklerini sürdürebilmek için bu değişimin gerektirdiği yenilikleri yerinde ve zamanında gerçekleştirmek zorunda olan kurumlardır (Yılmaz, 1999a, s.29).

Toplum tarafından üretilen ve bilimsel olmayan her türlü ürün kültürel çalışma olarak değerlendirilmektedir. Anıtlar, mozaikler, giyim eşyaları gibi ürünler somut kültür olarak nitelendirilirken, manevi olarak değerlendirilen, masallar, deyimler, el sanatları gibi ürünler de somut olmayan kültürel miras öğeleri olarak tanımlanmaktadır. Somut kültür öğeleri, yine yerel bilgi merkezlerinden bir diğeri olan müzeler tarafından korunup, gelecek kuşaklara aktarılırken, somut olmayan kültürel mirasın korunduğu, gerek günümüzde hizmete sunulmasında gerekse sonraki kuşaklara aktarılmasında yaygın olarak hizmet veren bir kurum bulunmamaktadır. Diğer yandan halk kütüphaneleri, UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) tarafından yayınlanmış olan Halk Kütüphanesi Bildirgesinde bilgiye yerel geçiş kapısı şeklinde adlandırılmaktadır. Ayrıca yerel kültürün, toplanması, düzenlenmesi, korunması ve gelecek kuşaklara en yalın biçimde aktarılması konusunda en çok sorumluluk taşıyan kurumlar olarak kabul edilmektedir.

Pulman Projesinde “iyi uygulama ilkeleri” başlığı altında, halk kütüphanelerinin dijitalleştirme konusundaki konumunu şu şekilde ifade edilmektedir:

“Kütüphaneler, çevrelerinde yaşayan topluluklar için önemli kültür merkezleri olarak yerlerini korumalıdır. Bu, onların geleneksel olarak yerine getirmekte oldukları bir roldür. Çeşitli türden içerik halk kütüphanelerince üretilebilir ve koordine edilebilir. Bunların arasında topluluk bilgileri ve özel koleksiyonların sayısal türlerinin geliştirilmesi de yer alacaktır. Yerel kültürel bilgilere ve topluluk bilgilerine erişim, diğer ağ geçitleri ile genel tarama motorlarının yeterince kapsamadığı bir alandır ve bu alanda halk kütüphaneleri önemli bir katkıda bulunmaya uygun bir konumdadırlar” (Pulman, 2002, s.70).

Tüm bu veriler ışığında, yerel kültürün halk kütüphaneleri tarafından dijitalleştirilerek hizmete sunulması halk kütüphanelerinin görevleri arasındadır ve bu hizmetin halk kütüphanelerinin kullanımını genişleteceği düşünülmektedir.

Bu doğrultuda, Türkiye halk kütüphanelerinin, UNESCO tarafından belirlenen somut olmayan kültürel miras öğeleri sınıflandırılması esas ve Avrupa'nın dijital kütüphanesi olarak tanımlanan EUROPEANA projesi model alınarak hizmet vermekte oldukları toplumun kültürel mirasını dijitalleştirerek kullanıma sunmasının, yerel kültür kurumlarından biri olan halk kütüphanelerinin görevi olduğu düşünülmektedir.

1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI VE PROBLEMİ

Halk kütüphanelerinin başlıca işlevlerinden biri kültür işlevidir. Kültür işlevi, toplumun yerel kültürünün derlenmesi, düzenlenmesi, korunması ve hizmete sunulması konularını da kapsamaktadır. Yerel kültür somut ve somut olmayan kültür mirası olarak ikiye ayrılır. Somut olmayan kültürel miras, elle tutulur olmadığından, koleksiyona doğrudan dahil edilemez ve internet gibi uygulamalar ile sınırları sürekli zayıflayan bilgi alışverişinin de etkisiyle hızla değişmektedir. Hem bu değişim esnasında yerel kültür kaybının önlenmesi hem aynı anda pek çok araştırmacı tarafından ulaşılabilmesi hem de gelecek kuşaklara doğru bir biçimde aktarılabilmesi için yerel kültürün, halk kütüphaneleri tarafından dijitalleştirilmesi oldukça önemlidir.

Bu **çalışmanın amacı**, halk kütüphanelerinin somut olmayan yerel kültürel mirasın toplanması, düzenlenmesi, korunması, kullandırılması ve geleceğe aktarılması rolünü ortaya koymak ve UNESCO tarafından belirlenen somut olmayan kültür sınıflandırması ile Avrupa Dijital Kütüphanesi-EUROPEANA Projesi örnek alınarak Yalova ili örneğinde bir web sayfası modellemesi yapmaktır. Dolayısıyla bu çalışmada;

- 1- Yerel kültür nedir ve nasıl sınıflandırılmaktadır?
- 2- Dijitalleştirme nedir ve dijitalleştirme sırasında nasıl bir süreç izlenmelidir?
- 3- Halk kütüphaneleri yerel kültürün dijitalleştirilmesi konusunda nasıl bir rol üstlenebilir? gibi sorulara yanıt aranmıştır.

Halk kütüphanelerinin kurum olarak bir kültür merkezi niteliğinde olmaları, yerel kültür öğelerinin gelecek kuşaklara aktarılması konusunda önemli rol oynamaları ve gelişen teknolojiyi yakından takip etme zorunlulukları, halk kütüphanelerinin yerel kültürün

dijitalleştirilmesi ve hizmete sunulması konusunda hizmet vermesini gerektirmektedir. Oysa halk kütüphaneleri bu görevlerini yerine getirememektedirler. Çalışma, “halk kütüphaneleri yerel kültür mirasını toplama, koruma ve geliştirme işlevini dijital ortamda nasıl yerine getirebilir?” sorusuna yanıt arayacaktır. Dolayısıyla tezde, bu soru temelinde kavramsal bir modelleme yapılmaya çalışılacaktır.

1.3 ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Çalışma kapsamına, Türkiye’de E-Devlet uygulamaları için pilot il seçilen Yalova ili alınmıştır. Yalova’nın somut olmayan yerel kültürel miras öğelerinden bazıları UNESCO’nun somut olmayan kültürel miras sınıflaması çerçevesinde seçilmiş ve EUROPEANA Projesi örnek alınarak bir web sayfası modellemesi sunulmuştur.

Araştırmada dijitalleştirmeye konu olan Yalova’nın somut olmayan yerel kültürel miras öğeleri, Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü olan UNESCO tarafından 17 Ekim 2003 tarihli 32. Genel Konferansında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’nde;

- Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar,
- Gösteri sanatları,
- Toplumsal uygulamalar,
- El sanatları geleneği (UNESCO, 2003) şeklindeki sınıflandırılan somut olmayan yerel kültür öğeleri esas alınarak seçilmiştir.

1.4 YÖNTEM

Çalışmada, gerekli verileri toplamak ve tanımları yapabilmek amacıyla **belgesel tarama** yapılmış ve **betimleme yöntemi** kullanılmıştır. Belgesel tarama ile, araştırma sırasında yararlanılan kaynaklar tespit edilmiştir. Belgesel tarama; var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaktır (Karasar,1999, s.199).

Betimleme; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimleyen incelemelerdir. Bu tip incelemeler, mevcut durumları, şartları ve özellikleri aynen ortaya koymaya çalışır. Betimleme yönteminde, ilişkiler; inanışlar, görüşler, davranışlar; uygulanmaktaki süreçler; etkiler ve gelişmekte olan yön ve eğilimler üzerinde durulur. Betimleme araştırmaları mevcut olayların daha önceki olay ve şartlarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaya çalışır (Kaptan,1973, s.175). Konunun kavramsal boyutu ile uygulama için gerekli unsurların, birbiriyle olan ilişkileriyle ortaya konmasında betimleme yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmada Yalova'nın somut olmayan kültürel miras öğelerini tespit edebilmek amacıyla **yapılanmamış görüşme tekniği** kullanılmıştır.

Görüşme; araştırma yapılan yerde, araştırmacının bu iş için seçilen kaynak kişilerle, daha önce hazırladığı konularda başka bir anlatımla konuyu açıklığa kavuşturacak noktalarda düzenlenmiş olan soruları ya formal bir biçimde ya da bir sohbet, söyleşi havasında sorması ve yanıt almasıdır. Yani görüşme yüz yüze gelmesidir (Örnek,1995, s.57).

“Yapılanmamış görüşme ise, görüşmeciye büyük hareket ve yargı serbestisi veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların kökenlerine inmeyi sağlayan bir görüşme şeklidir. Sorulacak sorular, önceden ana çizgilerle hazırlanmış olsa da, görüşmedeki gelişmelere göre, yeni sorular düşünmek ve sormak gerekebilir” (Karasar, 1999, s. 168).

Yalova'nın somut olmayan kültürel miras öğelerinin tespit edilebilmesi için Yalova'nın yerlileri ve araştırmacıları ile yapılanmamış görüşmeler yapılmıştır. 18.04.2009 tarihinde Sanat Tarihcisi ve “Yalova” adlı kitabın yazarı Kaya Zengin ile görüşülmüş, Yalova'nın eski yerleşim yerleri hakkında bilgiler alınmıştır. Aynı tarihte Yalova'nın kültürel mirası konusunda kitapları, makaleleri ve araştırmaları bulunan araştırmacı Nuri Taner ile görüşülmüş ve kendisinde Yalova'nın somut olmayan kültürel mirası konusunda, özellikle efsaneleri ve masalları konusunda bilgi alınmıştır. Yine

18.04.2009 tarihinde Türkiye Folklor Araştırma ve Geliştirme (TUFAG) halk oyunları öğretmeni Mehmet Yönder ve Yalova Halk Eğitim Merkezi Müdürü Mustafa Güner ile görüşülmüş, kendilerinden Yalova'nın yerel oyunları hakkında bilgi alınmıştır.

1.5 ARAŞTIRMANIN DÜZENİ

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla şunlardır:

I.Bölüm: Konunun önemi, araştırmanın amacı ve problemi, araştırmanın kapsamı, yöntem, terminoloji ve kullanılan kaynakların yer aldığı bölümdür.

II. Bölüm: Yerel kültürel miras ile halk kütüphaneleri ilişkisinin incelendiği bölümdür. Kültür kavramı, yerel kültür kavramı ve halk kütüphanelerinin ilişkisi ele alınmıştır. Bu bölümde Türkiye'de halk kütüphaneleri ile Avrupa Birliği halk kütüphaneleri karşılaştırmasına yer verilerek, Türkiye profili değerlendirilmiştir. Bölümde ayrıca, Avrupa Komisyonu tarafından kültürü korumaya yönelik olarak halk kütüphanelerine dair projeler örneklendirilmiştir.

III. Bölüm: Dijitalleştirme kavramı ve bir dijitalleştirme programında bulunması gereken aşamaların ele alındığı bölümdür. Bu bölümde Avrupa'nın dijital kütüphanesi olarak bilinen ve araştırmada örnek olarak alınan EUROPEANA projesinin amacı, içeriği ve gelişimi ele alınmıştır. Bu bölümde ayrıca dijitalleştirmede telif hakları, konusuna değinilmiştir.

IV. Bölüm: Yalova kültürel mirasının ve dijitalleştirme kavramının incelendiği bu bölümde, Yalova ili tanıtılmış, Yalova'nın somut olmayan kültürel miras öğeleri UNESCO tarafından belirlenen 4 ana başlık altında örneklendirilmiştir.

V. Bölüm: Yerel kültürün dijitalleştirilmesinde Yalova örneği için oluşturulmuş olan web sayfası modellemesinin anlatıldığı bölümdür. Ayrıca bölümde araştırmada ek olarak sunulan web sayfası modellemesinin basılı haline yer verilmiştir.

VI. Bölüm: Bu bölümde, sonuç ve öneriler yer almıştır.

Ekler ve kaynakçanın sunulmasıyla çalışmamız tamamlanmıştır.

1.6 KAYNAKLAR

Araştırma için gerekli olan teorik bilgilere ulaşabilmek amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Taramada kullanılan yayınlar şunlardır:

- Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (1952-1986)
- Türk Kütüphaneciliği (1987-2009)
- Bilgi Dünyası (2000-2008)
- EbscoHost Veritabanı: (Online Edition 2007)
- EMERALD Veritabanı: (Online Edition 2007)
- Library ve Information Science Abstract (1995-2007)
- E-Prints in Library and Information Science (2003-)
- YÖK Tez Kataloğu
- Türkiye Bibliyografyası (1980-)
- Türkiye Makaleler Bibliyografyası (1995-).

Ayrıca kütüphane katalogları taranmıştır. Tarama yapılırken kullanılan konu başlıkları ve anahtar kelimeler şunlardır:

- local culture,
- public library,
- digitization,
- cultural heritage,
- digital culture,
- yerel kültür,
- halk kütüphaneleri,
- kültürel miras,
- sayısallaştırma,

- dijitalleştirme,
- yerel kültür.

Araştırma raporunun yazımında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez ve Rapor Yazım Yönergesi kullanılmıştır.

II. BÖLÜM

HALK KÜTÜPHANELERİ VE YEREL KÜLTÜREL MİRAS

2.1 HALK KÜTÜPHANELERİ: KAVRAMSAL YAKLAŞIM

Halk kütüphaneleri tanımlarının pek çoğu, ayırım gözetmeksizin toplumun her kesimine hizmet vermesi gerekliliğinden yola çıkarak yapılmıştır. Bu doğrultuda evrensel bir geçerliliğe dayanmayı amaçlayan tanımlardan birisi Uluslararası Kütüphane Dernekleri Federasyonu - IFLA tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre halk kütüphaneleri;

“Yerel ya da bazı durumlarda merkezi yönetim ya da onun adına bir başka kurum tarafından kurulup, finanse edilen, ayırım gözetmeksizin kullanmak isteyen herkese açık olan bir kütüphanedir” (IFLA, 1986, s.57).

Ortaya çıkış nedenleri doğrultusunda halk kütüphaneleri:

“Toplumsal yaşamın, ilişkilerin ve gereksinimlerin sonucu olarak ortaya çıkmış; amaç ve işlevlerini içinde buldukları tarihsel ve toplumsal koşulların biçimlendirdiği kurumlardır” (Yılmaz, 1996b, s.360) şeklinde tanımlanmıştır.

Halk kütüphaneleri için yapılan kapsamlı tanımlardan birisi de şu şekildedir:

“Halk kütüphaneleri: insan, yaş, ırk, milliyet, din, dil, eğitim, kültür, sosyo-ekonomik düzey ve politik görüş farkı gözetmeden, her tür kütüphane materyali ve çeşitli iletişim yolları aracılığıyla kültür ürünlerini ve bilgiyi insanlığın hizmetine ücretsiz sunarak, onlara ömür boyu eğitim ve boş zamanları değerlendirme olanağı veren, toplumla bütünleşip, sağlıklı kamuoyunun oluşmasına olanak sağlayan, toplumun ekonomik, sosyal, eğitsel kültürel ve teknik kalkınmasının gerçekleşmesini etkileyen, dünya

barışının sağlanmasına yardımcı olan demokratik kuruluşlardır”(Sağlamtuñ,1990, s.54).

Ersoy'a (1966, s.1) göre ise, halk kütüphaneleri; kadın-erkek, her yaşta, her düzeyde ve her meslektan okuyucunun çeşitli konulardaki fikir ürünlerinden ücretsiz ve serbestçe yararlanmasını sağlayarak, bölgesinin kültürel, sosyal ve teknik kalkınmasına yardımcı olan kurumlardır.

2.1.1 Halk Kütüphaneleri: Amaçları

Halk kütüphanelerinin amaçları, toplumların kendi gereksinimlerine göre değişebilmektedir, fakat amaçlarının dayandığı temel kavram ya da olgular genelde benzerlik göstermektedir. Bu kavramlar eğitim, kültür, bilgi ve boş zamanlar olarak sıralanmaktadır (Yılmaz, 1996b, s.9).

Halk kütüphanelerinin amacı ve rolü konusunda genel bir çerçeve çizmeyi amaçlayan IFLA Halk Kütüphaneleri Bölümü Komitesi tarafından yayınlanan IFLA/UNESCO Halk Kütüphanesi Bildirgesi, uluslararası düzeyde halk kütüphanelerinin amaçlarını açıklaması açısından önemlidir. Bu bildirmede halk kütüphanelerinin amaçları şu şekilde belirtilmiştir:

- Küçük yaştan başlayarak çocukta okuma alışkanlığı yaratmak,
- Bireysel ve kendi kendine eğitimi desteklemenin yanı sıra, her düzeyde resmi eğitimi desteklemek,
- Bireysel yaratıcılığın gelişmesi için fırsatlar sağlamak,
- Çocuk ve gençlerin hayal gücü ve yaratıcılığını canlandırmak,
- Toplumda kültürel miras duyarlılığını artırmak, sanattan, bilimsel başarı ve yeniliklerden haberdar etmek ve özendirmek,
- Bütün uygulamalı sanatların kültürel anlatımlarına erişimini sağlamak,
- Kültürler arası diyalogu geliştirmek ve kültürel çeşitliliği hoş görmek,
- Sözlü geleneği desteklemek,
- Bütün vatandaşların her çeşitli yerel toplulukla ilgili bilgilere erişimini sağlamak,

- Yerel girişimcilere, derneklere ve ilgi gruplarına uygun bilgi hizmeti sağlamak,
- Bilgi ve bilgisayar okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesini kolaylaştırmak,
- Bütün yaş gruplarına uygun edebi etkinlikleri ve programları desteklemek, bunlara katılmak, gerekirse bu tür etkinlikleri başlatmak” (UNESCO, 1995, s.67).

Halk kütüphaneleri amaçları açısından değerlendirildiğinde, yerel kültürün dijitalleştirilerek hizmete sunulması gerekliliğini doğrudan ortaya koyan maddeler göze çarpmaktadır. Toplumda kültürel miras duyarlılığını arttırmak bunlardan biridir. Bir diğer madde ise bütün uygulamalı sanatların kültürel anlatımlarına erişimini sağlamaktır. Sözlü geleneği desteklemek ve bütün vatandaşların çeşitli yerel toplulukla ilgili bilgilere erişimini sağlamak da bu gerekliliğe doğrudan işaret etmektedir. Kültürler arası diyalogu geliştirmek ve kültürel çeşitliliği hoş görmek olarak belirtilen halk kütüphanesi amacı ise yerel kültürün dijitalleştirilerek hizmete sunulması konusunda dolaylı bir gerekçe olarak nitelendirilebilir.

2.1.2 Halk Kütüphaneleri: İşlevleri

Halk kütüphanelerinin yönetsel, teknik ve kullanıcı hizmetleri olarak da tanımlanmış olan işlevleri toplumsal bağlamda 4 temel etkinlik alanına yöneliktir. Bunlar, eğitim, bilgi, kültür ve boş zamanları değerlendirme alanlarıdır (Yılmaz, 1996a, s.9).

Bu 4 ana işlevinin birbirinden ayrılmasının oldukça güç görüldüğü düşüncesi şu şekilde açıklanmaktadır.

Kişi ya da toplum, eğitim için bilgiye gereksinim duyar; bilgi, eğitim dizgesi içinde sağlanır; boş zamanları değerlendirme etkinliklerinin çoğunluğu aynı zamanda kültürel işlev görmektedirler (IFLA, 1986, s.13; aktaran Yılmaz, 1996a, s.10).

Bu açıklamaya dayanarak halk kütüphanelerinin işlevlerinin ayrı ayrı değerlendirmenin mümkün olmadığı, her bir işlevin birbiri ile bütünleştiği söylenebilir.

Kişi ya da toplum, eğitim için bilgiye gereksinim duyar; bilgi, eğitim dizgesi içinde sağlanır; boş zamanları değerlendirme etkinliklerinin çoğunluğu aynı zamanda kültürel işlev görmektedirler (IFLA, 1986, s.13; aktaran Yılmaz, 1996a, s.10).

Bu açıklamaya dayanarak halk kütüphanelerinin işlevlerinin ayrı ayrı değerlendirmenin mümkün olmadığı, her bir işlevin birbiri ile bütünleştiği söylenebilir.

“Halk kütüphaneleri, Kendini kuran, ortaya çıkaran kültürün bilgilerini aktardığı, yenilerini toplayarak unutulmaktan koruduğu, dolayısıyla onu yaşattığı bir kuruluştur... Yaşamak isteyen her kültür, artık halk kütüphanesini kurmak, onu, derme ve okur açısından sürekli canlı tutmak ve yaygınlaştırmak zorunda kalmaktadır” (Keseroğlu, 1989, s.44).

Yukarıda halk kütüphanelerinin sürekli kendisini geliştirme zorunluluğu üzerinde durulmaktadır. Halk kütüphanelerinin bireyin sürekli gelişiminde oynadığı rol ise şu şekilde ifade edilmektedir:

Halk kütüphanelerinin eğitim işlevini, kişinin ya da toplumun eğitiminin her aşamasında kendini geliştirebilmesi için gerekli olan kaynak ve araçların sağlanması, dolayısıyla eğitime katkıda bulunması olarak değerlendirmek mümkündür (Yılmaz, 1996b, s.9).

Halk kütüphanelerinin eğitime katkıları bu şekilde ifade edilirken, kültür işlevi de şu şekilde açıklanmaktadır;

Halk kütüphaneleri, yaşamın canlı merkezlerinden birisi olma zorunluluğu nedeniyle kültürel yaşamın sürdürülmesi ve geliştirilmesinde önemli bir işlev görmektedir. Halk kütüphanelerinin kültürel işlevini, halk kütüphanelerinin hizmetleri ile kendini kuran, ortaya çıkaran kültürün bilgilerini aktardığı, yenilerini toplayarak unutulmaktan koruduğu, kültürü yaşattığı kuruluşlar olması dolayısıyla öne çıkarmak mümkündür. Bu işlevi ile kendini kuran topluma süreklilik kazandıran halk kütüphaneleri, toplumda üretilen kültür değerlerini (her türlü sanat ve düşünce ürünlerini) toplumdan alıp yeniden topluma vermesi, toplumun iktisadi ve siyasi yaşamının yerleşikleşmesi,

süreklileştirilmesi için bir ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır (Keseroğlu, 1989, s.44).

Halk kütüphaneleri, işlev ve görevleri bakımından değerlendirildiğinde, öncelikle iç içe geçmiş olan eğitim, bilgi, kültür ve boş zamanları değerlendirme kavramları karşımıza çıkmaktadır. Ancak daha derin bir incelemeye girildiğinde, okuma alışkanlığı yaratması, yaşam boyu öğrenime katkıda bulunması, kişisel yaratıcılığı geliştirmek ve desteklemesi gibi kavramlarla karşılaşmaktayız. Ayrıca işlev ve görevler incelendiğinde, halk kütüphanelerinin kültürel mirasın korunması ve özellikle hizmet verdiği bölgede hizmete sunması açısından çok önemli bir göreve sahip olduğunu görmekteyiz.

2.2 TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ'NDE HALK KÜTÜPHANELERİ YAKLAŞIMI

Türkiye’de halk kütüphanesi yaklaşımını değerlendirebilmek, ancak gelişmiş ülkelerdeki halk kütüphaneleri anlayışını tanıyarak mümkün olacaktır. Avrupa Birliği’ne (AB) girme çalışmaları yürüten Türkiye için AB ülkeleri rehber konumunda bulunmaktadır. Bu sebeple Avrupa Birliği’nde yaşanan süreç ve gelişmelerin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, Türkiye’de ki halk kütüphanesi gerçeğine AB ile karşılaştırmalı olarak bakmanın, var olan durumun anlaşılması açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

AB ülkeleri ve Türk halk kütüphanelerini karşılaştıran Yılmaz (2006, s.69) , AB ülkeleri ve Türk halk kütüphanelerinin nüfusa oranları, derme sayıları, kullanımları, kişi ve kütüphane başına düşen ödünç verme sayıları, personel durumları, kişi başına yapılan harcamalar ve kütüphanecilerin aldıkları ücretleri karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırmaya ilişkin veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Ölçütler	AB Ortalaması	Türkiye	Kaç Kat Fark Olduğu
Kaç kişiye bir halk kütüphanesi düştüğü	7 558	50 762	7
Halk kütüphanesi başına düşen kitap sayısı	16 476	6 295	3
Kişi başına düşen kitap sayısı (Halk kütüphanelerinde bulunan)	22	0,2	11
Üye sayısının nüfusa oranı (%)	25	1	25
Kişi başına halk kütüphanesi ortalama ziyaret sayısı	4,25	0,28	15
Halk kütüphanelerindeki kişi başına ödünç verme sayısı	4,9	0,1	49
Halk kütüphanesi başına ödünç verme sayısı	37 231	1 850	20
Her 1000 kişiye düşen halk kütüphanesi personeli	0,36	0,04	9
Her 1000 kişiye düşen halk kütüphanecisi	0 ,16	0,00	-
1 kütüphanecinin hizmet verdiği nüfus	6 156	259 579	42
Halk kütüphanesi hizmetleri için kişi başına yapılan Harcama(£)	14,71	0,58	25
Halk kütüphanecisinin aylık ücreti (£)	2 004	475	4
ORTALAMA			19

Tablo 1. Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye Halk Kütüphaneleri Niceliksel Karşılaştırma

Tablo 1. değerlendirildiğinde, Türkiye'deki halk kütüphanelerinin, mensubu olma yolunda çalışmalar yürüttüğü Avrupa Birliği üyesi ülkelerin halk kütüphanelerinin çok gerisinde olduğu görülmektedir.

Atılgan (2002, s.155) Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye'yi karşılaştırarak;

“Bilgi toplumu, bilgi çağı, bilgi erişim, bilgi gereksinimi gibi kavramlar gelişmiş toplumlarda önemli kavramlar haline gelmişler ve ilerlemenin ön koşulu sayılmışlardır. Avrupa Birliği bilgi toplumu olma yolunda büyük bir yol almıştır. Avrupa Birliği'ne aday olan ülkemizde ise bu konuda alınması gereken oldukça uzun bir mesafe vardır” biçiminde ifade etmektedir.

“Avrupa Birliği’nde kütüphanelerle ilgili önemli bir çalışma Ryynanen Raporu’dur. Kültür, Gençlik, Eğitim ve Medya Komitesi’nin modern dünyada kütüphanelerin rolü konulu bir rapor hazırlamak istemiyle Avrupa Parlamentosu’na başvurması ve Parlatentonun 15 Mayıs 1998 tarihli oluruyla, raportörlüğünü Mirja Ryynanen’in yaptığı rapor, 25 Haziran 1998 tarihinde sunulmuştur. Raporda kütüphaneler ve bilgi merkezlerinin AB bilgi toplumundaki önemi vurgulanmış ve halk kütüphanelerine yönelik olarak şu konular ele alınmıştır:

- Halk kütüphaneleri aracılığıyla tüm vatandaşların erişimine uygun ağ yapıları oluşturmak suretiyle halkı bilgiye, kültüre ulaştırmak mümkündür ki; bu bazı üye ülkeler tarafından yapılmıştır. Yer ve konum gözetmeksizin, eğitim geçmişine ve sosyal statüye bakılmaksızın bilgiyi herkes için erişilebilir kılmak; demokratik, açık ve şeffaf bilgi toplumu oluşturmaya yardımcı olacaktır.
- Halk kütüphanelerinin, diğer görevlerinin yanında, birçok yerel halk faaliyetlerinin yapıldığı sosyal forum ortamı sağlamak gibi toplumsal gelişimi destekleyen bir özelliği de bulunmaktadır” (Bulgun, 2003, s. 198-199).

Yerel kültürün dijitalleştirilmesi ve halk kütüphaneleri tarafından hizmete sunulmasının, Ryynanen Raporu’nda belirtilen ve bilgi toplumu olma konusunda önemi vurgulanan bu iki konuda önemli katkılarının olacağı düşünülmektedir.

“Aynı raporda yer alan bir başka hedef de kültürel mirasın elektronik ortama aktarılmasıdır. Ryynanen (1998) Raporuna dayanarak bazı kararlar alınmıştır, bunlardan kültürel mirasın korunmasına yönelik olarak alınan karar şu olmuştur;

Üye ülkeler kendi kaynakları için kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasını amaçlayan, isteyen herkesin erişebileceği bir formda,

dijitalleştirme ve koruma programları için yerel bir fon sağlamalı ve bu programlara uzaktan erişim imkanı vermelidir” (Yılmaz, 2006, s.1).

Halk kütüphanelerinin AB katılım sürecinin genelde eğitim ve kültür alanında değerlendirildiği kurumlar olduğunu belirtmektedir. Aynı değerlendirmesinde Yılmaz, AB Katılım Müzakerelerinde halk kütüphanelerinin bir başlık olarak doğrudan yer aldığı bir konunun bulunmadığını ancak ilgi süreç ve dosyaların ayrıntılı olarak incelendiğinde halk kütüphanelerinin şu bağlamlarda dolaylı olarak düşünüldüğünü söylemektedir:

“Kültür Politikası: Halk kütüphanesi üye ülkelerde ulusal kültür politikasının bir parçası olarak görülmektedir.

Bilgi Toplumu: “AB kendisini bilgi toplumu (knowledge society) aşamasında kabul etmekte, halk kütüphanelerini de bu toplum yapısının özellikle “dijital uçuruma” çözüm olacak kurumlar arasında kabul etmektedir.

Kültürel Miras-Kültürel Çeşitlilik: AB için halk kütüphanelerinin özellikle yerel kültürün mirasını koruyan ve kullanıma sunan ve böylece kültürel çeşitliliğin yaşama geçirilmesine katkı sağlayan kurumlar olarak görülmektedir.

Avrupa Vatandaşlık Bilinci: Halk kütüphaneleri AB’de bir üst kimlik olan “Avrupa Vatandaşlığı” bilincini yaratmada rol oynayan kuruluşlar olarak kabul edilmektedir.

Veri Paylaşımı: AB ülkeleri çeşitli alanlarda sahip oldukları verileri paylaşmada halk kütüphanelerinin kullanılabileceğini düşünmektedir.

Dijitalleştirme: Gerek veri paylaşımında gerekse kültürel mirasın korunup, kullanılmasında halk kütüphaneleri ve bu veri ve kaynakları dijital ortama aktararak işlev üstlenmiştir.

Telif Hakları: Halk kütüphaneleri telif haklarında yazar hakkı ile kamu yararı arasındaki dengeyi sağlayacak kurumlar olarak görülmektedir” (Yılmaz, 2006, s.65–66).

AB’nin, özellikle, halk kütüphaneleri hakkındaki yaklaşımlarına açıklık getiren kaynaklardan birisi 1996 yılında Kopenhag’da yapılan “Halk Kütüphaneleri ve Bilgi

Toplumu” adlı toplantıdır. Aslan’ın (1998, s.308) da belirttiği üzere bu belgelerde demokratik bir kurum olarak nitelenen halk kütüphanelerinin bilgi toplumundaki rolü tanımlanırken bilginin toplanması, korunması, düzenlenmesi ve sunulması biçimindeki geleneksel tanımdan uzaklaşmamakla birlikte, kültür mirasına erişim ve bilgidan yana vasıl olanla yoksul olan arasındaki uçurumu kapamada üzerlerine düşen rol vurgulanmıştır.

Bu değerlendirmeler neticesinde, AB yolunda ilerlemekte olan Türkiye’nin halk kütüphanelerinin geleneksel tanımlarında yer alan rollerini geliştirmekle kalmayıp, hizmetlerini geliştirmesi ve genişletmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Geliştirilmesi gerektiği düşünülen kültür işlevinin, hizmet verdiği kitlenin kültürel mirasına eşit şekilde ulaşmasını sağlamak yönünde somut adımlar atarak genişletilebileceği savunulmaktadır.

Türkiye’de halk kütüphanelerinin, işlevlerini yerine getirebilmek amacıyla hizmetlerini geliştirmek zorunda olduğu düşünülmektedir. Çalışmamızda yerel kültürün dijitalleştirilerek hizmete sunulmasının, yerel kültür kurumu olan halk kütüphanelerinin gelişimlerine katkı sağlayacağı ön görülmektedir.

2.3 KÜLTÜR KAVRAMI VE KÜLTÜREL MİRAS

Yerel kültürel mirası ele alınırken, kültür kavramı, kültürün özellikleri ve kültürün öğelerinin açıklanması önemlidir. Pek çok bilim dalının alanına giren kültür kavramı için her bilim dalı kendi sınırları içerisinde tanımlar yapmış ve kültür kavramının özelliklerini kendi alanları dahilinde belirlemişlerdir. Çalışmamızda, kültür kavramı sosyoloji biliminde yer aldığı biçimde ele alınacaktır.

2.3.1 Kültür Kavramı

Kültür kavramına bakıldığında ele alınış biçimine göre çok fazla tanıma rastlanmaktadır. Sosyoloji biliminde kullanılan ve Taylor tarafından yapılmış olan “kültür” tanımı şöyledir:

“Kültür ya da uygarlık, bir toplumun üyesi olarak, insanoğlunun öğrendiği (kazandığı) bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür” (Güvenç, 1999, s.100-101).

Kültür için oldukça geniş bir biçimde yapılmış olan bir başka tanımda şu şekildedir:

“Genellikle bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, örf ve adetler ve insanın toplumun bir üyesi olarak elde ettiği bütün yetenekler şeklinde tanımlanan kültür, bir başka bakımdan da insanın ve insan topluluklarının hayat tarzını ve sosyal problemlere ürettikleri çözümleri ifade eder. Su halde kültürü meydana getiren insanlar ve toplumun kendisidir. Öyle ki her toplumun kendine has bir kültürü vardır ve bu onu ötekilerden ayırır. Üstelik kültür, bir toplumda zaman içerisinde değişebilmektedir. Kültür bir toplumda öğrenme yoluyla nesilden nesle aktarılır. Onun için kültüre “sosyal miras” da denir” (Günay, 2005, s. 28).

Kültür kavramı için yapılmış olan tanımlar değerlendirildiğinde, toplu yaşamın bir sonucu olduğu, toplumsal gelişimden beslendiği ve sonraki kuşaklara aktarılması gerekliliği öncelikli olarak karşımıza çıkan özelliklerdir.

Kültürün sonraki kuşaklara aktarılması gereği halk kütüphanelerinin kültür işlevini yerine getirmesinde oldukça önemlidir. Kütüphanelerin var oluş nedenlerinden birisi de bilginin geçmişten ve bugünden alınıp yarına taşınmasıdır. Halk kütüphanelerinin bu işlevi hizmet verdiği topluma karşı en iyi biçimde yerine getirmesinin mevcudiyetini koruması yolunda çok önemli olduğu düşünülmektedir. Halk kütüphaneleri bu amaçla bağlı bulunduğu toplumun kültürel mirasını da korumakla yükümlüdür. Günümüzde bu yükümlülüğün, ancak dijitalleştirme ile yerine getirilebileceği ön görülmektedir.

2.3.2 Kültürün Unsurları

Politik düzen, kanunların kapsamı, hatta toplumun nüfusu, kültürü oluşturan öğeler arasında gösterilebilir. Kültürün varlığına sebep olan birçok öğe de vardır. Kültür, insanın biyolojik, sosyolojik ve ruhsal gereksinmelerini karşılamak için ortaya koyduğu obje ve değerlerin toplamıdır (Erdoğan, 1991, s.127-136).

Toplumdan topluma farklılık gösteren kültür öğeleri, “maddi kültür öğeleri” ve “manevi kültür öğeleri ” olmak üzere iki grupta incelenebilir:

Maddi Kültür Öğeleri: Bir toplumun teknolojik gelişmişlik durumu, eserleri ve aletleri o toplumun maddi kültürü olarak gösterilmektedir. Maddi kültürü insanın yaptığı şeylerle, kişinin davranışlarının birleştirilmesinin özel bir türü olarak nitelendirmek mümkündür. Bu anlamıyla maddi kültür, toplumların düzenledikleri ekonomik etkinlikleri de kapsamaktadır....

Manevi Kültür Öğeleri: Bir toplumda, maddi kültür öğeleri dışında yer alan diğer kültür öğelerini genel anlamda manevi kültür öğeleri olarak nitelendirilebilir. Bunlar; dil, din, inançlar, tutumlar, gelenekler, toplumsal kurallar ve benzerleridir. Ayrıca politik yapı, kanunların kapsamı ve toplumun nüfusu manevi kültürü oluşturan öğeler arasında yer alır (Yüksel, 1987, s.33-43).

2.3.3 Kültürel Miras

İşçi (2000, s.29) kültürel mirasın tanımını ve başlıca özelliklerini şu şekilde ifade etmektedir:

“Kültürel miras, insan türüne özgü bilgi, inanç ve davranışlar bütünüdür. parçası olan somut nesnelere şeklinde tanımlanabilir. Sadece elle tutulur, gözle görülür taşınmaz kültür varlıklarını değil aynı zamanda somut olmayan kültür miras öğelerini de kapsamaktadır. Somut olmayan kültürel miras, sadece sınırları içerisinde bulunduğu, toplumların değil, tüm

insanlığın evrensel mirasıdır. Kültürel mirasın toplumsal açıdan, birçok olumlu fonksiyonu bulunmaktadır”

Kültürel mirasın fonksiyonları, kalıplaşmış inançlar yoluyla yeni nesillere aktarılması ve öğretilmesi ile duygusal doyum sağlaması olarak belirtilebilir.

17 Ekim 2003 tarihinde Paris’te imzalanan UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’nde, kültürel miras somut ve somut olmayan kültürel miras olarak ikiye ayrılmıştır (UNESCO, 2003, s.2).

2.3.3.1 Somut Kültürel Miras

Kültürel miras kapsamında korunması gereken somut öğeler UNESCO (2003)’e göre “taşınmaz kültür ve tabiat öğeleri” ve “taşınır somut kültürel miras” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Taşınmaz kültür ve tabiat öğeleri dört grup altında toplanmıştır. Bunlar; anıtlar, bina grupları, yerleşim yerleri ve toplumsal tarih açısından önem taşıyan yapılardır.

Taşınır somut kültürel miras öğeleri ise üç ana başlık altında toplanmıştır. Bunlardan birincisi arkeolojik araştırmalardan elde edilen arkeolojik buluntulardır. İkincisi halk kültürü araştırmalarında bir araya getirilen etnografik malzemelerdir. Somut kültürel miras öğelerinin son başlığı ise resimler, minyatürler, heykeller, müzik, tiyatro, dans, edebiyat, yapı, sinema-video ve filmler gibi sanat eserleridir (Dünya Kültürel ve..., 1983, Madde 1).

Taşınmaz veya taşınır olsun, somut kültürel miras bir toplumun, mekânların ve objelerin dokunulabilir kültürüdür. Taşınır kültürel miras varlıkları, taşınmazlara kıyasla çok daha kırılgandır. İnsan eliyle yapılmış kültürel değer taşıyan her türlü nesneyi içeren bu varlıklar, kolayca fiziksel zarar görebilir, çalınabilir veya asıl mekânları, içerikleri, yaşları ve yaratıcıları kaydedilmediği takdirde soyut değerlerini ve anlamlarını

yitirebilir. Bu sebeple; müzeler, galeriler ve kütüphanelerin varlığı ve doğru işletilmesi son derece önemlidir (Demiroğlu, 2006, s. 10).

2.3.3.2 Somut Olmayan Kültürel Miras

Somut olmayan kültürel miras, toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, performanslar, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar anlamına gelmektedir. Somut olmayan kültürel miras, yüzyılların deneyimlerinden süzülerek biçimlenmiş, kuşaktan kuşağı aktarılan bir değerler bütünüdür. Kültürel değerlerin içinde yaşadıkları çevre ile arasında derin bir bağı vardır. Somut olmayan kültürel miras, toplumun kültür yapısını belirleyen yaşadığı toplumun dokusudur (Turan, 1990, s.13).

Somut olmayan kültürel miras, kültürel çeşitliliğin tarihsel görünümü, değişmesi ve gelişmesine paralel olarak sürekli bir değişim ve gelişim süreci içinde olmuştur. Bir uygarlığın dünya görüşünü de o uygarlığa özgü somut olmayan kültürel mirası şekillendirir (Artun, 1995, s.5).

Somut olmayan kültürel miras, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nde genel olarak şöyle sınıflanmıştır:

- Sözlü gelenekler ve anlatımlar,
- Gösteri sanatları,
- Toplumsal uygulamalar,
- El sanatları geleneğı (UNESCO, 2003, s.2).

Somut olmayan miras çok kültürlülük temelinde incelendiğinde insan ve doğa ilişkileri, insan ve toplum ilişkileri ve toplumla kalıplaşmış düzenli ilişkiler olmak üzere üç ana başlık altında detaylandırılmıştır.

Çalışmanın konusu somut olmayan kültürel mirasın dijitalleştirilmesi olduğundan üç ana başlığın detayları aşağıda özetlenmiştir.

İnsan ve doğa ilişkileri: Yerleşim birimleri, halk konutları (insan barınakları, hayvan barınakları, ortak yapılar, taşınabilir ve mevsimlik barınaklar), halk konutlarında kullanılan araç ve gereçler, geleneksel düşünce, geleneksel ölçme birimleri, üretim biçimleri, tüketim biçimleri, beslenme türleri (besin türleri, yemek türleri, yemek pişirme biçimleri vb.) ve geleneksel giyim kuşam şeklinde,

İnsan ve toplum ilişkisi: Kültürlenme (yaygın ve örgün eğitim ile çocuk oyunları), iletişim, düzenlenmiş toplumsal ilişkiler, halk yazını (edebiyat; destanlar, efsaneler, masallar, ilahiler, maniler vb.), halk seyirlik oyunları, halk dansları, halk müziği ve araçları ve halk hekimliği olarak ve,

Toplumda kalıplaşmış düzenli ilişkileri: Geçiş törenleri (doğum, sünnet, evlenme, ölüm), bayram törenleri ve uğurlama, karşılama, ürün ve kutlama törenleri biçiminde ifade edilmektedir (Örnek, 1977, s.44).

Belirtilen tüm somut olmayan kültürel miras öğeleri, toplumdan topluma farklılıklar göstermektedir. Somut olmayan kültürel miras, her düzeydeki bireylerin ve insan topluluklarının değerler ve ahlak standartları aracılığıyla dünyayı kavrayış şekillerini ifade etmelerine olanak veren bir dizi yaşayan ve sürekli olarak yeniden yaratılan yol ve yöntemlerden, bilgiden ve ifade yollarından oluşmaktadır. Somut olmayan kültürel miras, insan toplulukları arasında bir ait olma ve devamlılık yaratmakta, bu nedenle de yaratıcılığın ve kültürel yaratının ana öğelerinden birisi olarak kabul edilmektedir (Artun, 1995, s.148).

2.4 YEREL KÜLTÜREL MİRAS VE HALK KÜTÜPHANELERİ

Bilgiye yerel geçiş kapısı olarak kabul edilen halk kütüphaneleri, yaşam boyu öğrenme, bağımsız karar verme, bireylerin ve toplumsal grupların gelişmesi için temel bir ortam sağlar (UNESCO, 1995, s.144). Bu tanımda söz edildiği gibi bilgiye yerel geçişin kapısı olan kütüphane kurumunun ortaya çıkış nedenine baktığımızda da, insanoğlunun yaşamı boyunca keşfettiği bilginin düzenlenmesi, korunması ve ihtiyaç duyulduğunda ulaşılabilmesi amacı yatmaktadır. Halk kütüphaneleri diğer kütüphane türlerinden farklı

olarak sınırları çizilmiş bir kullanıcı kitlesine değil hizmet verdiği toplumun tüm bireyelerine katkıda bulunmaktadır.

“Tüm kütüphane türlerinde olduğu gibi halk kütüphanelerinin de öncelikli amacı gereksinim duyulan bilgi için başvuru merkezi olmaktır. Buna karşın halk kütüphaneleri hitap ettiği kitle, sahip olduğu derme ve hizmetler açısından diğer kütüphane türlerinin ötesinde amaçları olan kuruluşlardır. Ulusal kütüphanenin öncelikli amacı ulusal belleği oluşturmak iken, halk kütüphaneleri hizmet verdiği bölgenin yerel belleği olmayı amaçlar. Araştırma kütüphaneleri hitap ettiği kitlenin özellikleri doğrultusunda özel dermeler ve hizmetler geliştirme amacı taşırken, halk kütüphaneleri bulunduğu yerin ekonomik, teknolojik, sosyal, eğitsel ve kültürel kalkınmasına yönelik derme geliştirme yükümlülüğü taşır. Böylece halk kütüphanelerinin amaçları bir yandan diğer kütüphane türleri ile ilişkili iken, diğer yandan da toplumun kültürel kalkınmasında rol oynayan tüm kuruluşların amaçlarıyla da ilişkilidir” (Keseroğlu, 2003, s. 32).

Yukarda halk kütüphanelerinin öncelikli amacının yerel bir bellek oluşturmak olduğundan söz edilmektedir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için somut olmayan kültürel miras öğelerinin dijitalleştirilerek hizmete sunulması kaçınılmaz görünmektedir. Kütüphanelerin kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasındaki rolü ve önemi ise şu şekilde açıklanmaktadır:

“Kültür terimini insanların toplumsal ve tarihsel gelişimi içinde yarattıkları her türlü maddi ve manevi ürünlerin bütünü olarak tanımlayabiliriz. Maddi ürünler, bir toplumun doğaya egemenliğini sağlamak için yarattığı bütün araç ve gereçleri içerir. Manevi ürünler ise bir toplumdaki insanların karşılıklı ilişkiler kurmasından oluşan değerler, inançlar, bilgiler, davranış kuralları, gelenekler, görenekler vb.dir. Toplum tarafından oluşturulan kültür ürünleri sözlü ya da yazılı dille daha sonraki kuşaklara iletilir. Kütüphanenin bu iletimdeki etkinliği, insanlığın kültür ürünlerine ilişkin kayıtlı bilgilerin ilerideki kullanımları için kontrol altında bulundurulmasından kaynaklanır. Eğer bugün kendimizden önceki

kuşakların yazılı ve basılı olan bilgilerine ulaşıyor, değerlendiriyor ve bunlara yenilerini de katarak toplumsal aşamalarda bulunabiliyorsak, bunu büyük ölçüde bilgilerin birikim ve iletim merkezleri olan kütüphanelere borçluyuz” (Çakın, 1986, s.11).

Dijital kaynakların özellikleri ve halk kütüphanelerinin artan bilgi kaynakları ile baş edebilmek için dijital kaynaklara yönelmesi gerekliliği şu şekilde özetlenebilir:

“Halk kütüphaneleri kullanıcılarının dijital ortamda gereksinim duydukları bilgileri keşfetmeleri ve erişmelerinde onlara en iyi nasıl yardımcı olacaklarını bilmelidirler. Dijital dünyada kaynaklar fiziksel yerlerle sınırlandırılmazlar. Bu sayede birçok farklı yolla birleşebilirler ve gerekli olan her amaç için tekrar tekrar kullanılabilirler. Halk kütüphaneleri de elektronik ortamda bulunan kullanıcıları için bu artan bilgiyle başa çıkmak durumundadırlar. Dijital çoklu ortam bilgisayar donanımıyla aktarılan metin, grafik, ses, animasyon ve videonun birleşimidir. Kullanıcıların sunulan üzerinde denetimi olması durumunda etkileşimli çoklu ortam haline gelir. E-kitaplar, e-dergiler, müzik, film vb. kaynaklar doğrudan kütüphaneyi ziyaret etmeden kullanıcının bilgisayarına ulaştırılabilecek hali alacaktır. Halk kütüphaneleri de modern kanallar aracılığı ile içeriği sunmada yerlerini almalıdırlar”(Calimera, 2005, s.42).

Kısaca, kültürel mirasın dijitalleştirilerek erişime açılması bu materyaller açısından hem koruma hem de erişim olanağı sağlamaktadır. Bunu halk kütüphanelerinin yapması onların toplumsal işlevleri gereğidir.

2.4.1 Avrupa Komisyonu Araştırma Programları ve Halk Kütüphaneleri

Hızla artan ve çeşitlenen bilgi kaynakları, beraberinde oluşan materyallerin toplanması, korunması ve düzenlenmesi gibi konuları da zorlaştırmaktadır. Kültürünü, bir başka deyişle özgün kimliğini koruyamayan toplumların gelişemeyeceğinden hareketle, gelişmiş ülkeler, bu konuda projeler geliştirmeye başlamışlardır. Avrupa Komisyonu,

2.4.1.1 Pulman XT (Public Libraries Mobilising Advanced Networks):

PULMAN Avrupa Birliği üye ve aday üye ülkelerinin 2001 Mayıs ayında başlattıkları ve bu ülkelerde bulunan halk kütüphanesi, müze ve arşivler arasında bilgi teknolojilerine dayalı işbirliğini geliştirmeyi hedefleyen projedir. Projenin hedefi halk kütüphaneleri, arşivler ve müzelerin verimliliklerini artırmaktır.... Pulman Projesi, Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilip desteklenmiş ve Avrupa Komisyonu'nun 5. Çerçeve Programı içinde yer almıştır (Yılmaz, 2006, s.66).

“Halk kütüphaneleri kamu yararına bir güçtür. Yaşamlarında karşılaştıkları güçlüklerle baş edebilmek için bilgiye ihtiyacı olan herkese açık erişim noktalarıdır. Halk kütüphaneleri, demokratik katılımı savunmak ve teşvik etmek suretiyle, özellikle, özel ihtiyaçları olanlarla cinsiyetlerine göre özellik gösteren gruplara hitap ederler. Müzeler ve arşivlerle işbirliği yaparak, örneğin kültürel miras ve aile tarihi materyallerini sağlayarak, toplumsal ve kültürel içe almayı teşvik edebilirler” diyen Pulman İlkelerinin amaçları ve kapsamı şu şekildedir:

- Halk kütüphanelerinin yeni ekonomik, toplumsal ve kültürel roller üstlenmelerine ve e-Avrupa gündemini benimsemelerine yardımcı olmak ve performanslarını güçlendirmek,
- Avrupa’da stratejik öncelikleri yaymak için üye ve aday ülkelerde çalimsalar yürütmek, ulusal otoriteleri ve uygulayıcıları duyarlı kılmak, bilgi, deneyim ve iyi uygulamaların değiş-tokuşu, sayısal hizmetleri ve iyi uygulama merkezlerini yaygınlaştırmak,
- Yerel hizmetler için sektörler arası gündem oluşturmak ve işe halk kütüphanelerinden başlamak (Pulman, 2002).

Projede, halk kütüphanelerinin bölgesinin kültürel zenginliklerine erişim sağlama sorumluluğu ele alınmıştır.

Projede, halk kütüphanelerinin bölgesinin kültürel zenginliklerine erişim sağlama sorumluluğu ele alınmıştır.

“Avrupa'nın kültürel zenginliklerine erişimi sağlamak Avrupa Komisyonu'nun politikası olup, bu amaca yönelik çeşitli programlar vardır. Kurumlar, ulusal sınırları aşan bir iş birliğine teşvik edilmektedir. Halk kütüphaneleri, bu kaynaklara halkın erişimini sağlayabilirler, ancak bunun yanında, içeriğin üretiminde de kendilerine düşen bir rol vardır.

Müzeler, arşivler ve diğer kültür mirası örgütleri, koleksiyonlarını hızla sayısallaştırmaktadırlar. Giderek artan ölçüde sayısallaştırma yerel düzeyde yürütülmektedir. Giderek daha karmaşık görüntü bulma yöntemleri ortaya çıkmaktadır...Halk kütüphaneleri, kültürel mirasa erişim sağlamak için diğer aracı kurumlar ve yerel örgütlerle yürütülen ortak çalışmalarda, yerel yönetim adına bu alanda liderlik edebilecek becerilere sahip olduklarını kanıtlayacak konumdadırlar” (Pulman, 2002, s.69).

PULMAN-XT Türkiye Ulusal Toplantısı'nda, yerel kültürün dijitalleştirilmesi ile doğrudan ilgili sayılabilecek, telif hakları ve dijitalleştirme, çoklu ortam dijital hizmetler ve hizmetlerin uyarlanması, dijital hizmetlere ve kaynaklara erişim konuları ele alınmıştır (Pulman, 2002, s.463).

Halk kütüphanelerini ve --daha deneme düzeyinde olsa da aynı zamanda onların-- yerel kültürel ortaklarını bu çağa yönlendirmek amacını gütmekte olan PULMAN ilkeleri de “Çeşitli Kültürel İçeriğe Erişim” başlığı altında şu kararları almıştır:

- Kütüphaneler, çevrelerinde yaşayan topluluklar için önemli kültür merkezleri olarak yerlerini korumalıdır. Bu, onların geleneksel olarak yerine getirmekte oldukları bir roldür.
- Çeşitli türden içerik halk kütüphanelerince üretilebilir ve koordine edilebilir. Bunların arasında topluluk bilgileri ve özel koleksiyonların sayısal türlerinin geliştirilmesi de yer alacaktır.

- Yerel kültürel bilgilere ve topluluk bilgilerine erişim, diğer ağ geçitleri ile genel tarama motorlarının yeterince kapsamadığı bir alandır ve bu alanda halk kütüphaneleri önemli bir katkıda bulunmaya uygun bir konumdadırlar (Pulman, 2002, s.69).

2.4.1.2 Calimera Projesi (Cultural Applications: Local Institutions Mediating Electronic Resources)

Herkesin, her yerden, her zaman bilgi toplumu teknolojileri hizmetlerine erişebilmelerini sağlama amacı taşıyan proje, Avrupa'daki yerel kültür kurumlarının (halk kütüphaneleri, arşivler, müzeler) bu hedef doğrultusunda yapılacak çalışmalardan hem yararlanmaları hem de bu hedefe ulaşılmasına katkıları ile ilgilidir. Proje, "kültürel çeşitlilik" başlığı altında, kültürel miras ve kültürel mirasın dijitalleştirilmesi konusunun önemini, şu şekilde ifade etmektedir:

"Dil, edebiyat, gösteri sanatları, görsel sanatlar, mimari, zanaat, sinema ve radyo-televizyon, Avrupa'nın kültürel çeşitliliğinin birer parçasıdır. Belli bir ülke ya da bölgeye ait olmalarına rağmen, Avrupa'nın kültürel mirasının bir parçasını temsil ederler. Avrupa Birliğinin amacı iki mislidir: bu çeşitliliği koruyup desteklemek ve diğerleri tarafından da ulaşılabilmesini sağlamak.

Pek çoklarına göre biyolojik çeşitlilik doğada ne kadar önemliyse kültürel çeşitlilik de insanlık için o kadar önemlidir ve bu yüzden küreselleşme tehdidine karşı korunmalıdır -bu teori UNESCO, 2001, Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirisi'nin temelini oluşturur" (Calimera, 2005, s.26).

Calimera Projesinde, yerel kültürün toplumsal açıdan önemi, nasıl hizmete sunulabileceği ve dijitalleştirme işleminin bu konudaki faydası ele alınmıştır.

"Yerel tarih, evlerin tarihi, mekânlar, göçler, yerli halk, yer değiştiren gruplar, vs. ve soy tarihi kültürel kimliği destekler ve bir topluluk hissi uyandırır. Bunlar müzeler, kütüphaneler ve arşivler için anahtar kelimeler

ve birbirleriyle işbirliği açısından önemli alanlardır. Soy tarihi ve şahsi kimlik arayışına karşı gittikçe artan bir ilgi söz konusudur. Etnik azınlıklar bakımından bu ilgi ayrıca atalarının nereden geldiği, buraya neden taşındıkları vs. tarzındaki soruları da içerir. Müzeler, kütüphaneler ve arşivler dünyanın dört bir tarafından, edebiyat, sanat, müzik, çeşitli nesnelere vs. gibi, doğum, ölüm, evlilik, evlatlık edinme, göç ve nüfus sayımı belgeleri gibi bilgilerle bu araştırmalara kaynak sağlayabilirler. Dijitalleştirme, bir müze, kütüphane veya arşivde ya da başka bir şehirde, başka bir ülkede olup olmamasına bakılmaksızın, belirli bir kültürle alakalı kaynakların araştırılmasını mümkün kılar”(Calimera, 2005, s.27).

Evrenselleşmenin bir neticesi olarak özgün kimliklerini kaybetme tehdidi altında bulunan yerel kültürlerin de dijitalleştirilerek korunmasının soy tarihi açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Calimera Projesi bu konuda her yerden erişimin mümkün olmasının önemine değinmektedir. Projede, yerel kültürün dijitalleştirilmesinin toplumda ait olma hissini güçlendireceğine işaret edilerek, kültürel mirasın dijital olarak kayıt altına alınması şu şekilde özetlenmiştir:

“Müze, kütüphane ve arşivler, geleneksel olarak, maddeleri fiziksel objeler halinde toplar, korur ve düzenler. BTT (Bilgi Toplumu Teknolojileri) ise farklı şekillerde düzenlenebilen dijital yeniliklerin yaratılmasına olanak verir, örneğin bir toplumun kültürel mirası, kitapların, eşyaların, fotoğrafların, belgelerin, sözlü tarih kayıtlarının, filmlerin, video çekimlerinin vb. anahtar kelime, konu veya serbest sorgu taraması ile araştırılabilen toplu koleksiyonu halinde kayıtlara geçirilebilir. Bu yöntem, sosyal içermeye yönelik bir hizmet çeşidi olabilir çünkü insanların bu koleksiyonları, kendi geçmişlerine ve koşullarına yönelik olarak kullanmalarını sağlar ve böylece, topluma ait olma duygularını artırır” (Calimera, s.15).

Projede teknik konular kapsamında ise finans, altyapı, çalışanın eğitimi, kullanıcı beklentileri konularında bir yarışın ortaya çıktığı üzerinde durulmaktadır. Gelişen

teknolojinin kütüphanelerin hizmet verme yollarını değiştirdiği ve birkaç yıl içinde bile hayal edilemeyecek hizmetleri topluma götürdüğü belirtilir. Halk kütüphaneleri de gelişen teknolojiyi yakalamak, yeni ortaya çıkan teknolojiler arasından kendi alanlarına en yakın teknolojiyi seçmek ve kullanıcıların beklentilerini tatmin etmek durumundadırlar. Bunun için projede önerilen konular şunlardır:

“Analog materyalin (dokümanlar, fotoğraflar, nesnelere) dijitalleştirilmesi ile oluşan dijital materyallerin uzun dönemli korunabilmesi ve gelecek kuşaklar için erişilebilir olması için teknolojinin eskimesi sorunu, fiziksel bozulma ve üzerinde değişiklik yapılabilmesi konuları göz önünde bulundurulmalıdır. Hangi kaynakların korumaya değer olduğunu belirlemek için de seçime ilişkin karar alınmalıdır. İnternetin ortaya çıkışı kütüphanelerin web aracılığıyla erişilebilen hızla artan dağınık dijital bilgiye erişimi anlamına gelmektedir. Bu nedenle kaynakların tarandığında bulunma şansını yükseltmek için yöntemsel tanımlama yapmak gerekir” (Calimera, s.28).

Calimera Projesi, dijitalleştirme konusunu oldukça geniş bir biçimde ele alan bir projedir. Projenin halk kütüphaneleri açısından önemi şu şekilde özetlenmektedir:

“Calimera projesi bilgi toplumu yaratabilmek için neler yapmak gerektiğini açıkça gözler önüne seren bir projedir. Halk kütüphanelerinin toplumsal rolü düşünülüğünde bu proje, ülkemizdeki halk kütüphanelerinin, diğer Avrupa ülkelerindeki halk kütüphaneleriyle etkileşimini mümkün kılan ve yenilikleri takip etme kolaylığı sağlayan, halk kütüphanelerimizin kendilerini geliştirebilmeleri ve toplumsal rollerini yerine getirebilmeleri adına önemli bir rehber niteliğindedir. Halk kütüphanelerinin performansının güçlendirilmesi için sağlam bir alt yapının gerekliliğini vurgulayan proje bu altyapının kurulup desteklenmesi için birçok öneride ve çağırıda bulunmaktadır.

Kültür mirası kurumlarının toplum yaşamının her alanındaki etkileri ve getirileri üzerinde duran bu proje birçok önemli noktaya dikkat çeker ve yapılması gerekenleri sıralar. Proje kütüphane, müze ve arşivleri bir bütünün parçaları olarak görmektedir. Toplum kaynaşması açısından kütüphane türleri arasında en önemli konuma sahip olan ise halkın üniversiteleri konumundaki halk kütüphaneleridir” (Şahin, 2007, s.48).

Kültürün bir sonraki kuşağa aktarılmadığında varlığını sürdüremeyeceği ve halk kütüphanelerinin ortaya çıkış nedenlerinden birisi olan, bilginin sonraki kuşaklara aktarılması gerekliliği düşünüldüğünde, halkın hafızası ve kültür köprüsü olan halk kütüphanelerinin yerel kültür mirasını koruma ve hizmete sunma konularındaki önemi açıkça görülmektedir. Halkın üniversitesi olarak adlandırılan halk kütüphaneleri, sözü geçen projeler paralelinde gelişimini sürdürdüğünde, başka bir deyişle, hizmet verdiği toplumun yerel kültürel mirasını teknolojiyi takiple hizmete sunduğunda hem yerel kültürün yok olma tehlikesini ortadan kaldıracak hem de kullanıcıları tarafından da çok daha büyük bir ilgi ile karşılanacaktır.

Pulman XT ve Calimera projelerinde de görüldüğü gibi, yerel kültürün dijitalleştirilmesi konusu özellikle gelişmiş ülkelerde her geçen gün daha fazla önemsenmekte ve geliştirilmektedir. Bölgesinin yerel belleği olan halk kütüphanelerinin bu konuda sorumluluk sahibi olduğu düşünülmektedir. Bu sorumluluk dahilinde, halk kütüphaneleri kültürel miras öğelerini analog ise dijitalleştirilerek ya da anadan doğma dijital materyaller haline getirerek, koruması ve hizmete sunması gerektiği öngörülmektedir.

Çalışmamızda halk kütüphanelerinin dijitalleştirme projelerine dahil olması gerekliliği ele alınmaktadır. Bu proje dahilinde halk kütüphaneleri tarafından, dijitalleştirilecek olan somut olmayan yerel kültürel miras öğelerinin sınırlarının çizilmesi, ilk hallerine ulaşılmaya çalışılması ve orijinallikleri bozulmadan ve telif hakları gözetilerek hizmete sunulması ile diğer yerel kurum ve kuruluşlarla işbirliğine gidilmesi gerektiği düşünülmektedir.

III. BÖLÜM DİJİTALLEŞTİRME

Dijitalleştirme için genel ve kapsamlı olmak üzere pek çok tanım yapılmıştır. Genel olarak

dijitalleştirme, bir analog dokümanın tarayıcı ile taranarak OCR (Optical Character Recognition) işleminden sonra okunabilir, düzeltilebilir forma dönüştürülmesi (Coyle, 2006, s.205) olarak tanımlanmaktadır.

Dijitalleştirmenin amacına da değinerek yapılan tanımlardan biri; “görsel ya da işitsel öğelerin, bilgisayarlar tarafından tanınabilmesi, işlenebilmesi ve saklanabilmesi amacıyla sayısal kodlara dönüştürülmesi işlemidir” (Deren, 2006, s. 28) şeklindedir.

Dijitalleştirme işleminin amaçlarını temel alan bir başka tanım da şu şekildedir:

“Dokümanın sabitliğinin sağlanması, fiziksel özellikleri, içeriği ve dokümanın bütünlüğünün korunması, fonksiyonlarının ve kaynağının korunarak uzun dönemli depolanmasını sağlamak amacıyla yapılır” (Bullock, 1999, s.48).

Bilgi kaynaklarının dijitalleştirilmesinin hangi amaçlara yönelik olarak yapıldığı incelendiğinde yoğunlukla, koruma, yaygınlaştırma ve yıpranmayı önleme kavramları ortaya çıkmaktadır.

“Belgenin aslının korunması: Dijitalleştirmenin amaçlarından biri, kaynakların orijinal kopyalarının elden ele dolaşarak zarar görmesini engellemektir. Dijitalleştirilen materyal kullanıcıya sunulurken, kullanıcının, elektronik kopya üzerinden araştırmasını tatmin edici düzeyde yapmasına olanak sağlanmaktadır. Basılı materyaller bastan sona okunmaya çok uygundur, ancak bilgiye erişmek ya da bilgiyi güncellemek söz konusu olduğunda basılı bir materyal üzerinde yapılabilecek işlemler son derece kısıtlı ve zaman alıcıdır. Bilgisayar teknolojisi sayesinde tarama yapmanın

mümkün olması, kaynak üzerinde yapılan bir değişikliğin ya da eklenen bir yeniliğin kolayca ve hızlı biçimde elektronik ortamdaki kopyaya aksettirilebilmesi veya farklı biçimlerde depolanabilen bilgilerin kullanıcının ihtiyacına en uygun olan biçimde sunulabiliyor olması, dijital ortama aktarılmış kaynakları daha da çekici kılmaktadır.

Bilginin yaygınlaştırılması: Kaynaklar dijitalleştirilirken genellikle nadir ya da tek kopya oluşları, fiziksel olarak bir yerden bir yere nakledilemiyor olmaları dikkate alınmaktadır. Bu nedenle sınırlı erişimin söz konusu olduğu bu tip değerli kaynaklar dijitalleştirilmektedir. Burada amaç dünyanın neresinde olursa olsun bilgiye erişmek ve materyali bilgisayar ekranı aracılığıyla da olsa görüntüleyebilmektir. Bunun yanı sıra çok talep edilen bir materyalin aynı anda birden fazla kullanıcı tarafından kullanılmasına olanak sağlaması açısından da dijitalleştirme önem göstermektedir” (Lee,2001, s.4-5).

Bilgi kaynağının yıpranmasını önleme: Bilgi kaynaklarının dijitalleştirilmesindeki amaçlardan biri de çok kullanılan koleksiyonların yıpranmasını önlemeye yönelik koruma amacıdır (Ataman, 2004, s.87).

Dijital olan her bilginin, dijital doküman olarak adlandırılmayacağı da unutulmamalıdır.

“Dijital Dokümanlar: Kelime işlem tabanlı dokümanlar, elektronik mesaj, taranmış görüntüler, tasarım üreten programların ürettikleri malzemelerin hepsi dijital doküman olarak değerlendirilmektedir. Dijital her doküman belge özelliği taşımayabilir. Doküman olan belge, durumuna göre belge özelliği de kazanarak farklı bir yönetim sürecine girebilir ve statüsel olarak farklı bir muameleye tabi tutulabilir” (Kandur,1999, s.35).

Küçük (2004, s.46-47), kütüphaneler ile dijitalleştirme ilişkisini şu şekilde ifade etmektedir:

“Kütüphaneden ödünç alınan bilgi kaynaklarının sayısı, kütüphaneyi fiziksel olarak ziyaret eden kullanıcıların ve müracaat masasına yüz yüze iletilen soruların sayısı her geçen gün azalmakta, ağa dayalı hizmetlerin kullanımı artmakta ve önceleri sadece sağladıkları bilgi kaynaklarını düzenleyip kullanıcılarına sunan kütüphaneler, sayısallaştırma projeleriyle birlikte bilginin yeniden paketlenmesinde ve erişim modelinin oluşturulmasında işlevsel hale gelmekte ve kendisine yeni roller tanımlamaktadır”.

Dijital kütüphanelerin oluşmasının nedeni, bilginin yayılmasının eskiye göre daha iyi olacağına duyulan inanç olarak belirtilmektedir. Geleneksel kütüphaneler toplumun önemli bir parçası olmakla birlikte, bilgi erişim açısından mükemmel değillerdir. Bilgisayar ve bilgi ağları, insanların iletişim kurma yollarını ve bilgi erişim yöntemlerini değiştirmiş ve dijital kütüphanelere karşı duyulan ilgiyi arttırmıştır (Küçük ve Soydal, 2003, s.123).

Halk kütüphaneleri, toplumun her kesiminin bilgiye erişimini sağlama amacı gütmeleri bakımından, diğer kütüphane türlerinden ayrılmaktadır. Yerel kültür kurumlarından biri olan halk kütüphanelerinin bilginin organizasyonu bakımından değerlendirildiğinde de diğer kültür kurumlarından ayrıldığı düşünülmektedir. Halk kütüphanelerinin, diğer kültür kurumları olan arşivler ve müzelerden farklı olarak bilgiye erişim, bilgi kaynaklarının elde edilmesi, güncellenmesi ve kayıtlarının oluşturulması amaçlarının yanında, bağlı bulunduğu toplumun gelişimini desteklemesi gibi bir amacı daha bulunmaktadır. Bu amaç doğrultusunda hizmet vermesi gerektiği düşünülen halk kütüphaneleri, yöresinin elde ettiği yerel kültür mirası öğelerini, üst veri oluşturma yolu ile hizmete sunarak bu işlevini yerine getirebilir.

Dijitalleştirmenin amaçlarına bakıldığında, kütüphanelerin amaçları ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Kütüphanelerin de amaçları arasında dijitalleştirmenin

amaçları gibi, bilginin aslının korunması, bilginin yaygınlaştırılması ve korunması yer almaktadır. Bulunduğu toplumun, kültürel mirasını korumakla yükümlü olduğu düşünülen halk kütüphaneleri bu amaçların yanında hizmet verdiği toplumun kültürel mirasını en doğru biçimde gelecek kuşaklara da aktarmak yükümlülüğündedir. Bu yükümlülük doğrultusunda, teknolojik gelişmeleri takip etmek durumundadır. Kültürel mirasın korunarak, en doğru biçimde gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için, halk kütüphaneleri tarafından dijitalleştirilerek hizmete sunulması gerektiği düşünülmektedir.

Dijitalleştirme işlemi pek çok açıdan külfetli bir işlemdir. Dijitalleştirme işlemi nitelikli iş gücü ve zaman gerektirmektedir. Ayrıca dijitalleştirme işlemi için belirli bir bütçe ayrılmak zorundadır. Bu sebeplerle dijitalleştirme işlemi çok iyi planlanarak yapılmalıdır.

“Elektronik bilginin üretimi sırasında uygulanan işlemler, bilginin sayısal olarak arşivlenmesini ve korunmasını kolaylaştırıcı etkiler yaratmaktadır. Materyalin arşivlenmesine karar verilmeden önce materyale yönelik formata karar verilmesi, standartlaşmanın sağlanması ve metadata tanımlarının yapılması gibi unsurların göz önünde bulundurulması, koruma ve arşivleme sürecini daha verimli kılmaktadır” (Aldemir ve Oğuz, 2006, s. 285).

3.1 DİJİTALLEŞTİRMENİN PLANLANMASI

Dijitalleştirme işine başlamadan önce, bu işlemle ilgili ihtiyaçların belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu konuda ortaya çıkabilecek en kötü durum, sayısallaştırma işlemleri sonucunda ortaya çıkacak ürünlerin, projenin amacına uygun olmamasıdır. Bunu önlemek için projeye başlamadan önce aşağıdaki soruların sorulması gerekmektedir.

1. Elde edilecek materyallerin ne amaçla kullanılacağı,
2. Projenin amacına uygun kaliteye karar verilmesi,
3. Bu sayısal ortamın kimler tarafından kullanılacağı,

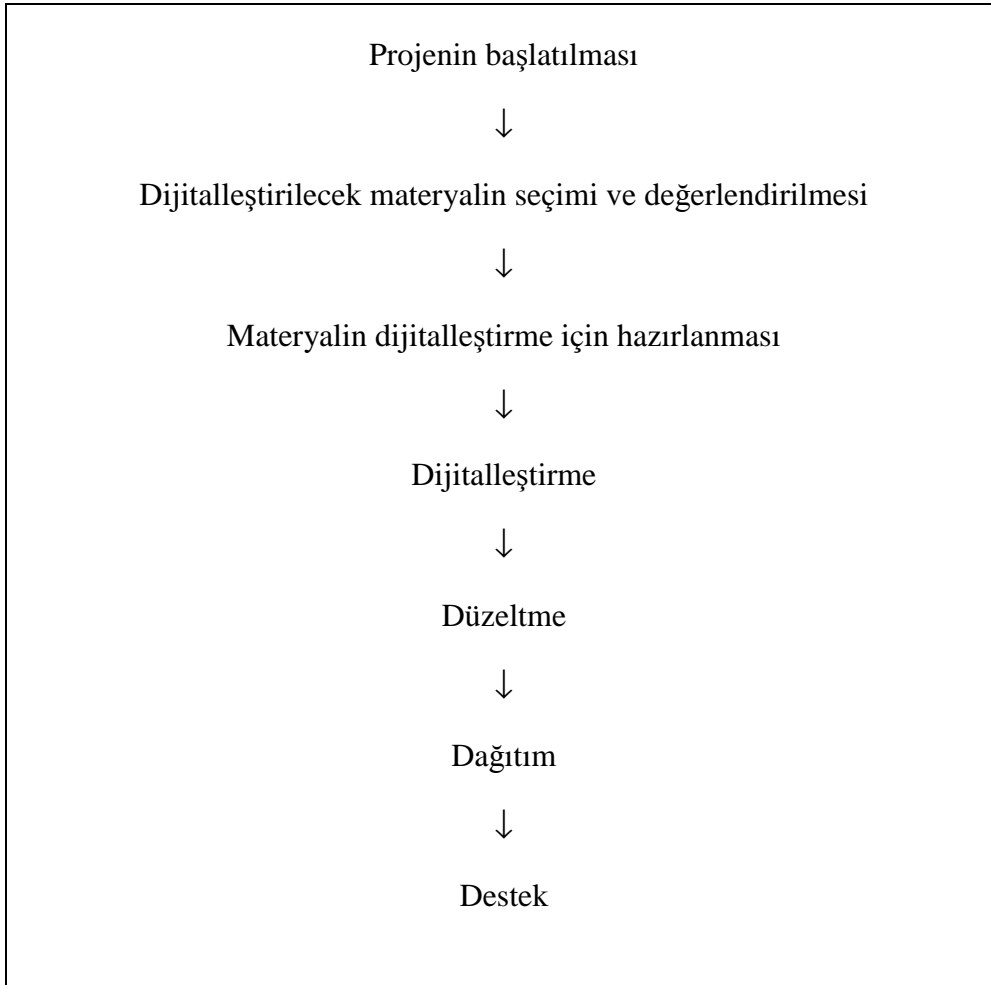
4. Bu ortama ulaşacak kişilere dijitalleştirmenin ne gibi olasılıklar sunulacağı,
5. Sayısal ortamı saklama çeşitleri,
6. Sayısal ortamın telif haklarının kime ait olacağı (Deren, 2006, s.28).

Ayrıca dijitalleştirmeye başlamadan önce olumlu, ölçülebilir ve ulaşılabilir amaçlar, nedenler, kullanıcı grubu, dijitalleştirilecek malzemenin kalitesi, erişimde uygulanacak sınırlamalar, dağıtım, çoğaltma ve kullanım haklarının neler olacağı belirlenmelidir. Projelendirmede ilk adım planlama olmalıdır. Bir projenin başarılı olması aşağıdaki konuların açıklığına kavuşturulması gerekmektedir:

- Hangi çalışmanın yapılması gerektiği,
- Nasıl tamamlanacağı, (hangi standartlar, özellikler ve uygulamalar kullanılacak)
- Çalışmayı kim/kimlerin yürüteceği,
- Projenin süresi,
- Maliyetinin ne olacağı (Charlottesville, 2006, s.1).

Çevrim içi kültürel içerik oluşturulurken, kullanıcıların beklentilerini karşılaması açısından öncelikle hedef kullanıcı tanımının iyi yapılması gerekmektedir. Çünkü kültürel mirasla ilgili olarak sınırsız büyüklükte bilgiye ulaşılabilir. Önemli olan doğru kitleyi ve doğru bilgiyi iyi tanımlayarak, hedef odaklı bir şekilde iletilecek olan bilgi kaynaklarının sınırlarının çizilmesidir. Hedef kullanıcı kitlesi yaş, bölge, eğitim seviyesi, dil ve ilgi alanı gibi çeşitli kıstaslara göre belirlenebileceği gibi kitlesi çeşitli karakteristiklerin birleşimi olarak da tanımlanabilir (Deren, 2006, s.14).

“Dijitalleştirmenin evrelerini, tarama ve yakalama (scanning ve capturing), işleme (processing), depolama (storing) ve erişim (retrieval) olarak ifade etmek olanaklıdır” (Küçük ve Soydal, 2003, s.124).

Şekil 1: Dijitalleştirme projelerinin yaşam evrelerine genel bir bakış (Kaynak:Lee 2001:8'den aktaran Küçük ve Soydal , 2003, s. 125).

Dijitalleştirme projelerinin yaşam evresini göstermekte olan şekilden anlaşılacağı üzere, projeler başladıktan hemen sonra hangi materyallerin dijitalleştirileceği belirlenmektedir. Daha sonra seçilen kaynaklar hazırlanıp dijitalleştirilmekte yani tarayıcılardan geçirilmektedir. Dijitalleştirilen dosyalar proje amacına uygun olarak gözden geçirilip düzeltilmekte ve daha sonra da hedef kullanıcıya, örneğin, Web vasıtasıyla ulaştırılmaktadır. Bu işlemlerin yanı sıra, sürekli erişimin sağlanabilmesi için bilgi teknolojileri konusunda ek destek gerekmektedir.

Projenin tamamlanabilmesi için projenin konu uzmanları, koruma uzmanları (conservation experts), dijital ve film fotoğrafçıları, katalogcular, bilgi teknolojileri uzmanları, yöneticiler gibi çeşitli uzmanların elinden geçmesi de gerekmektedir (Küçük ve Soydal, 2003, s.124).

Dijitalleştirme projesinin aşamaları ayrıntılı bir biçimde şu şekilde incelenebilir:

1. Seçme,
2. Dönüştürme/ Oluşturma,
3. Kalite kontrol,
4. Metadata,
5. Teknik altyapı sistemi,
6. Dağıtım/ Sunum,
7. Saklama/ Sayısal koruma (Ergün, 2007, s.2).

3.1.1 Seçme

Dijitalleştirme işlemine uygun malzemeleri ya da koleksiyonu seçme ile belirleyebiliriz. Seçme kaynakların potansiyel değeri ve kullanıcı gereksinimleri arasında ilişkilendirme ve değerlendirme olanağı sağlar. Seçmede karar verme bir tür fizibilite çalışmasıdır. Tüm koleksiyonu sayısallaştırmaya başlamadan önce küçük bir grupta ya da seçilmiş materyallerle başlamak en doğrusudur. Seçmede konu uzmanları, arşiv yöneticileri, koruma elemanları ve kurumun karar verici yöneticilerinden biri bulunmalıdır.

Youngs (2001, s.10) kaynakları seçerken sorulması gereken soruları şu şekilde belirtmiştir:

- Dijitalleştirilecek malzeme, artistik ya da tarihsel olarak bir değer taşıyor mu?
- Bu malzemelerin sayısallaştırılmış hallerine gereksinim duyulmakta mıdır? İleride duyulacak mı?
- Kurumla ilişkisi nedir? Kurumun amaç ve hedeflerine uygun mu?
- Çoğaltma haklarıyla ilgili sorunlar var mı?
- Kaynaktan içeriği olduğu gibi alabilmek mümkün mü?
- Metadata oluşturulabilir mi? Bunun için personelin fazla zaman ve güç harcaması gerekecek mi? Maliyeti ne olur?
- Materyalin fiziksel durumu nasıl? Sayısallaştırmak için çok yıpranmışlar mı?
- Hassas içeriğe sahip materyaller var mı? Genel erişime açılmayacak kadar hassas içeriğe sahipler mi?

Bu soruların yanıtlarını aldıktan sonra, dijitalleştirilecek materyaller belirlenmiş olacaktır ve sıra dönüştürme/oluşturma işlemine gelecektir.

3.1.2 Dönüştürme/Oluşturma

Belirlenmiş olan amaç ve hedeflere uygun olan kültürel miras öğelerine karar verildikten sonra, materyalin durumuna göre en uygun tarama yöntemi belirlenmelidir. Dönüştürme ve oluşturma standartları, her bir materyalin kullanım amaçları doğrultusunda belirlenmektedir. Kullanım amaçları, Library of Tomorrow Planning Project (2001, s.9) tarafından şu şekilde belirlenmiştir:

Arşiv/Koruma kalitesi: Saklama ve koruma amaçlı yapılan yüksek kalitedir.

Hizmet kalitesi: Çıktı, baskı, onarım ve düzenleme amaçlı yapılan yüksek-indirgenmiş kalitedir.

Dağıtım kalitesi: Çıktı, düzenleme, geliştirme, hızlı ve güvenli dağıtım amacıyla yapılan indirgenmiş kalitedir. Son kullanıcılar için oluşturulmuştur.

Ön izleme kalitesi: Verinin tamamının ön izleme ve görüntülendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen oldukça düşük kalitedir.

Günün teknolojik olanakları, belirlenmiş olan ihtiyaçlar doğrultusunda, en doğru biçimde kullanılarak dönüştürme ve oluşturma işlemi yapıldıktan sonra, kalite kontrol aşamasına geçilir.

3.1.3 Kalite Kontrol

Kalite kontrol bir dijitalleştirme projesinin en önemli aşamasıdır. Dijitalleştirmeden beklenen kalitenin karşılanması gereklidir...Kalite kontrol, kalitenin denetlenmesi, kontrolü, doğruluğu ve sayısal ürünlerin devamlılığının sağlanmasını kapsar (Moving theory... 2003, s.46).

“Kalitenin kontrol edilmesi, sayısal imaj projelerinin her safhasında göz önünde bulundurulması gereken bir unsurdur. Bu aktivite olmadan elde

edilecek imaj dosyalarının uygunluğunu garanti etmek çok zordur. Bu aşamada farklı tarama operatörlerinden kaynaklanacak farklılıklar ve farklı donanım kullanımı en aza indirmeye çalışılır. Tarayıcı cihazların da belli aralıklarla kalite ve doğruluğunun kontrol edilmesi gerekir.

Projelerde, kalite kontrolünün sağlanması bir proje aktivitesi şeklinde adım adım gerçekleştirilebilir. Kalitenin kontrolü, en iyi sonucun elde edilmesi için çok önemli bir aşamadır. Ancak, imajın elde edilmesi sırasında kaliteyi belirlemede kullanılacak belirli bir standart bulunmamaktadır. Farklı kaynak dokümanlar farklı tarama süreçlerine ihtiyaç duyarlar. Kalite kontrol planının oluşturulması sırasında tüm bu noktalar göz önünde bulundurularak bir plan hazırlanmalıdır” (Deren, 2006,s.33).

Kalite kontrolün doğru bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- Kalite kontrolünün yapılacağı örnek kopyaların, türetilmiş imajlar, yazıcı çıktıları, imaj veri tabanları ve beraberindeki üst veri kayıtlarının açık bir şekilde tespit edilmesi,
- Kalite kontrolde esas alınacak temel özelliklerin önceden belirlenmesi, sayısal ürünlerin “kabul edilebilir” ve “kabul edilemez” kalite ölçümlerinin belirlenmesi,
- Eğer amaç orijinaline sadık kalınarak doğru bir dijitalleştirme yapabilmek ise, kaliteyi korumak için renk, ton ve hatta kağıdın yumuşaklık derecesi gibi özelliklerinin de kontrolünün yapılması,
- İmaj kalitesi kontrol edilirken, orijinal ürünün mü, yoksa örnek kopyanın mı referans noktası olacağını belirlenmesi,
- Kalite kontrol yapılırken tüm imajlara mı yoksa örnek bir gruba mı bakılacağına kararının verilmesi,
- Orijinaline ekrandan birebir mi erişim sağlanacağını ya da orijinallerine bakmadan kişisel olarak mı değerlendirileceğinin belirlenmesi,

- Kalite kontrolde çevre koşullarının dikkate alınması gerekliliğinin de dikkate alınarak uygun ortamın belirlenmesi,
- İmajın incelenmesi için uygun donanım ve yazılımın seçilmesi,
- Kontrolü yapan kişilerin görsel kültüre sahip olması, öznel değerlendirmelerinin de dikkate alınması,
- Sistem performansının önceden değerlendirilmesi, gibi gerekli koşulların oluşturulması önemlidir. (Moving theory... 2003, s.44-50).

Kalite kontrol, dijitalleştirme işleminde son müdahalenin yapılacağı aşama olması bakımından oldukça önemlidir. Bu aşamada dijitalleştirme işleminin temelleri atılmış olacaktır ve ardından sıra dijitalleştirilmiş materyallerin üst verilerinin oluşturulması işlemine gelecektir.

3.1.4 Metadeta (Üstveri)

Al ve Küçük (2001, s.173) interneti sınıflaması olmayan, büyük hacimli bir bilgi kaynağı olarak nitelemektedir. Sınıflama yapmadan büyük hacimli bilgi yığınlarıyla başa çıkmanın kolay olmadığını belirtildiği aynı çalışmada sınıflama olgusunun, internet üzerinde bulunan bilginin dizinlenmesinde metadeta kavramı olarak karşımıza çıktığı belirtilmektedir.

Metadeta kavramı için pek çok tanıma rastlanmaktadır. Bu tanımlardan bazıları şöyledir:

"Metadeta, bir bilgi kaynağını tanımlayan, açıklayan, yerini bildiren ya da onun kolayca bulunmasına, kullanılmasına ve yönetimini sağlayan planlanmış (yapılaşdırılmış) bilgidir" (Hodge, 2001, s.5).

Metadeta için daha kapsamlı olarak yapılan bir diğer tanım da şöyledir:

"Metadeta, bir bilgi kaynağını tanımlayan, açıklayan (hakkında bilgi veren) , yerini belirten ya da yönetimini kolaylaştıran bilgiye verilen isimdir.

Metadata, bilgiyi yaratan kişi ile kullanan kişi arasında bir köprü gibidir. Metadata, Web'in çöpçatanıdır" (Neil, 1998, s.87).

Bilgi ile bilgiye ulaşmaya çalışan kişi arasında aracı konumunda olması bakımından bu tanımda çöpçatan olarak anılan metadata, en isabetli erişime ulaşma amacıyla oluşturulmaktadır. Bu yönüyle de koca bir bilgi yığını içinde en isabetli bilgiye erişimi sağlaması bakımından bir internet pusulası olarak da nitelendirilebilir.

"Türkçe'de üst veri (Olgun ve Sever, 2000) olarak da kullanılan metadata kavramını açıklamak üzere bir dizi tanım yapılmış olup, en basit ve sıkça kullanılan tanım "veri hakkında veri/bilgi" (data about data) şeklinde karşımıza çıkmaktadır" (Al ve Küçük, 2001, s.173).

Çalışmamızın bu kısmından sonra metadata kavramı için kullanılan Türkçe karşılık olan üst veri ifadesi kullanılacaktır.

Haynes (2004, s.31), üst verinin önemini, "bilgiye erişimdeki performansı artırması, elektronik kaynakların yönetimine katkısı, doğru bilgiye ulaşılabilirliği sağlaması, karşılıklı işlerliği gerçekleştirmesi ve gelecekteki uygulanabilirliği şeklinde özetlemek mümkündür" biçiminde ifade etmektedir.

Üst verinin amacı, faydası ve önemi ise şu şekilde özetlenmektedir:

"Üst veri, sayısal dosyaların içeriğinin açıklanması ve geniş bir koleksiyon içerisinde istenilen belirli ya da ilgili dosyalara erişimi kolaylaştırmak amacıyla kullanılır. Üst veri, kelime tabanlı aramalardaki anlam kargaşalarının ortadan kaldırılmasına ve semantik bakış açıları ekleyerek arama sonuçlarını daraltıp istenen sonuca ulaşmaya yardımcı olur. Sayısal koleksiyon yönetim sistemleri söz konusu olduğunda bu bilginin varlığı özellikle paylaşım ve açık kullanıma açıksa büyük önem taşımaktadır" (Deren,2006,s.56).

Üst verinin üç çeşit kavramsal tipi bulunmaktadır. Bunlar; tanımlayıcı (descriptive), yapısal (structural) ve yönetimsel (administrative) üst verilerdir:

“Tanımlayıcı üst veri, geleneksel bibliyografik kataloglamaya en benzer olanıdır. Yazar adı, eser adı ve konu gibi bilgileri içeren ve elektronik kaynağın keşfedilmesinde kullanılan bilgidir.

Yapısal üst veri, bir elektronik kaynağı aktif hale getirme ve göstermede gerekli bilgiyi sağlar. Geleneksel bibliyografik kaynakları ele alacak olursak, yapısal üst veri bir antolojide yer alan farklı denemeler hakkında ya da bir albümde yer alan birden fazla müzik eserinin içeriği hakkında bilgi içermesine benzetilebilir.

Yönetimsel üst veri ise telif durumu, iletişim bilgisi ve yayın tarihi gibi haklar ve yönetim bilgisini içerir. Elektronik kaynakların durumunda güncelleme bilgisi ve sürüm (version) numarasını da içerebilir” (Hanlon, 2001, s.210).

Çalışmamızda Dublin Core üst veri standartları esas alınmıştır:

Dublin Core üst veri projesi 1998 yılında CIMI (Consortium for the Computer Interchange of Museum Information) üyeleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Dublin Core orijinal olarak kütüphanelerin kullanımı amacıyla tasarlanmıştır. Daha sonra ise internet ve diğer alanlarda da geniş olarak uygulanmaya başlanmıştır (Deren, 2006,s.57).

Dublin Core standardına göre, verilerin tanımlanması amacıyla, 13 farklı eleman-tanımlama alanı, belirlenmiştir. Daha sonra bu sayı 15 e çıkartılmıştır. Bu 15 öğeyi 3 ayrı gruba ayırarak sınıflandırabilmek mümkündür. Bu sınıflandırmaya göre bazı öğeler kaynağın içeriğiyle, bazı öğeler kaynağın entelektüel özellikleriyle, bazıları ise kaynağın seçici özellikleriyle ilgilidir (Quam, 2001, s.186).

Dublin-core meta data setinin içermekte olduğu 15 madde, Türkçe açıklamalarıyla birlikte Al ve Küçük (2001, s.177) tarafından şu şekilde listelenmektedir. Listenin yanında tanımlama alanlarının Woodley (2000)'e göre sınıflandırılmasına yer verilmiştir.

- Title (eser adı) - İçerik
- Author or Creator (yazar ya da yaratan) – Entelektüel özellik
- Subject and Keywords (konu ve anahtar kelimeler) - İçerik
- Description (tanım)- İçerik
- Publisher (yayıncı) – Entelektüel özellik
- Other Contributors (diğer katkıda bulunanlar) – Entelektüel özellik
- Date (tarih) – Seçici özellik
- Resource Type (kaynak tipi) - İçerik
- Format (biçim) – Seçici özellik
- Resource Identifier (kaynak tanımlayıcı)- Seçici özellik
- Source (kaynak) - İçerik
- Language (dil) – Seçici özellik
- Relation (ilişki)- İçerik
- Coverage (kapsam)- İçerik
- Rights Management (hakların yönetimi)- Entelektüel özellik.

3.1.4.1 Üst Veri Hasat Protokolü (Protocol for Metadata Harvesting - MHP)

“MHP'nin sunucular üzerindeki dijital nesnelerin neler olduğunu üst verileri aracılığıyla öğrenmesi ve başkalarının söz konusu üst verileri elde etmesini olanaklı kılmasından dolayı hasat yapmak anlamına gelen “harvesting” kelimesi kullanılmıştır. Hasat protokolü, önceden belirlenmiş katılımcı kurumların Web kaynaklarından oluşan listeden üst veri toplamak için kullanılan bir araçtır” (Al ve Küçük, 2003, s. 179).

Dünyada çok sayıdaki dağınık, birbirlerinden farklı sayısal ortamda saklı materyale, farklı erişim yazılım ve standartlarına sahip kullanıcı ve kurumlar arasında iletişim

kurmak, bunun için gerekli teknik altyapıyı sağlamak amacı taşıyan Open Archives Initiative - OAI (Karasözen, [t.y.] s. 4) tarafından geliştirilen MHP, sunucular üzerinde yer alan belgelerin tanımlanmasına yönelik dışarıdan gelen istekleri yanıtlayan bir ara yüz olarak belge üreticilerinin belgelerinin üst verilerini oluşturmalarını kolaylaştıran bir yapıdır (Özkalaycı, 2003, s.3).

“MHP, HTTP tabanlı oldukça basit bir iletişim çatısı kullanmaktadır. İstek, hasadı yapan sistem tarafından üst veri ambarına gönderilir, ambar bilgiyi hasadı yapan sisteme geri iletir. İsteklerin farklı parametrelerle (örneğin tarih) sınırlandırılması olanaklıdır” (Wadham 2002, s.20 aktaran Al ve Küçük, 2003, s.180).

3.1.5 Teknik Altyapı Sistemi (Infrastructure)

Dijitalleşirmenin teknik alt yapısı planlanırken çok dikkatli davranmak gerekmektedir. Çünkü teknoloji çok hızlı değişmektedir ve dijitalleşirmeni maliyeti oldukça fazladır. Burada izlenmesi gereken en iyi yol değer kaybetmesinin ve modasının geçmesinin etkilerini azaltmak için dikkatli davranmak, tek ve patentli çözümlerden uzak durmaktır. Teknik donanım gereksiniminin kullanıcıların eğilimlerini, beklentileri göz önünde tutarak, gerçekçi zamanlama tablolarını belirleyerek en iyi seçimi yapma ya yardımcı olur. Sayısallaştırma projelerinin teknik alt yapısında; donanım, yazılım ve ağlar bulunmaktadır. (Moving theory..., 2003, s.1-2).

Teknik alt yapı sistemleri için uygun koşullar, teknolojinin hızla gelişmesi paralelinde, sürekli değişmektedir. Bu sebeple dijitalleşirme çalışmalarının yapıldığı zamanın teknik olanakları iyi değerlendirilmelidir.

3.1.6 Dağıtım/ Sunum

Dijitalleşirme işleminde üst veriler de oluşturulduktan sonra sıra dijitalleşirilmiş kaynakların dağıtım ve sunum aşamasına gelmektedir. Dağıtım ve sunumun amacı ve olanakları şu şekilde dile getirilebilir:

Dijitalleştirme, kaynakların korunmasını, keşfini, dağıtımını, okunmasını, araştırılmasını ve son olarak da kaynakları bozulmadan sayısalları üzerinde oynama olanağı sağlamak amacı ile yapılmaktadır. Günümüzde gerek kütüphaneler gerekse arşivler kaynaklarını kullanıcılarına ulaştırmayı ve dağıtmayı kullanıcıları için en uygun formatta ve hızlı bir şekilde sunmak zorundalar. Dijital dosyalar dağıtım için uygun formatlardır. Çevrimiçi erişimi olan kullanıcılar için çevrimiçi erişim alanlarında tutulabilirler, e-posta ve ya da faks ile kendilerine iletme olanağı vardır (Coyle, 2006, s.205-207).

Dijitalleştirme projelerinin dağıtım ve sunum aşamasında bir kontrol amacıyla sistem yöneticileri tarafından kullanılan bir de kullanıma sunulan ara yüz olmak üzere iki farklı ara yüz sistemi oluşturulmalıdır.

“Sayısal kütüphane sistemlerinde sayısal kaynakların istendiğinde aranabilmesini, görülebilmesini ve gerekirse çıktı alınabilmesini sağlamak için birçok indeks ve kataloglar bulunur. Bu indeksler ve kataloglar bağımsız olarak yönetilebilirler. Sayısal projelerin dağıtımını/sunumu için iki farklı ara yüze gereksinim vardır. Bunlardan ilki kullanıcı ara yüzü, diğeri ise sayısal kütüphanecilerin/sistem yöneticilerinin kullanacağı ara yüzüdür” (Pandey, 2003, s.3).

3.1.7 Saklama/Dijital Koruma

Başarılı dijitalleştirme projeleri uzun dönemli saklama ve koruma planlarını ve dokümanlarını oluşturan projelerdir. Saklama sırasında dosya isimlendirme, karşılıklı işlerlik ve dijital kaynakların sahipliğini göstermesi bakımından önemlidir. Her bir dosya içinde taranan her bir objenin karakteristik özellikleri taşıyan tek bir isme sahip olması ve üst veri kaydıyla uyumlu olması gerekir (Reerink, 2003, s.159).

Dosya isimlendirmede genel olarak sekiz karakterle birlikte üç karakterden oluşan dosya formatı uzantısı bulunur. Dosya adında, büyük harf, boşluk ve ‘tab’ kullanmadan,

ya da sistem tarafından kullanılmak üzere ayrılmış soru işareti, sayısal işaretler vb. karakterlerin kullanılmaması gerekir (Western Digital Standards..., 2003, s.12).

“Dijital koruma üç temel işlevi içermektedir:

- Dijital bilginin depolandığı taşıyıcının doğru çevrede depolanması, depolama ve elde etme konusunda prosedürlerin uygulanması,
- Dijital bilginin üzerinde bulunduğu taşıyıcı eskimeden yeni taşıyıcılara aktarılması (medya dönüştürümü ya da göçü),
- Kopyalama süreci boyunca bilginin bütünlüğünün korunması” (Russell, 1998, aktaran Küçük ve Alır, 2003, s.342).

3.2 EUROPEANA

Çalışmamızda Yalova yerel kültürünün dijitalleştirilerek il halk kütüphanesi tarafından hizmete sunulması önerilmektedir. Bu sebeple Avrupa'nın dijital kütüphanesi olarak nitelendirilen Europeana Projesinin web sayfası model alınarak bir web sayfası modellenmesi hazırlanmıştır. Europeana Projesine baktığımızda, projenin ne olduğu, hangi belgeleri dijitalleştirerek hizmete sunduğu, kısa tarihçesi ve amaçları şu şekilde özetlenebilir:

Europeana, Avrupa'nın kültürel ve bilimsel tüm kaynaklarına dijital erişimi sağlamayı amaçlamaktadır. Günümüzde 4.6 milyon dijital kaynağa ulaşım sağlamakta olan Europeana'da sağlanan materyal türleri; resim belgeleri, metin belgeleri, ses kayıtları ve video kayıtlarıdır.

Resim belgeleri: Tabloları, çizimleri, haritaları, fotoğraf ve müzelerde sergilenen objelerin resimlerini içermektedir.

Metin belgeleri: Kitapları, gazeteleri, mektupları, günlükleri ve arşiv belgelerini içermektedir.

Ses kayıtları: Müzik ve konuşma kayıtlarını, teypleri, diskleri ve radyo yayınlarını ve,

Video kayıtları: Filmleri, aktüalitelere ve TV yayınlarını içermektedir.

Europeana Projesinin içeriğinden sonra, gelirini Europeana komisyonundan ve üye devletlerden sağlayan Europeana'nın ortaya çıkışı ve sorumluluklarından söz edilecektir.

Komisyon dijital ekonomiyi canlandırmak için birkaç yıldır projeler üzerinde çalışmaktadır. Bunlar Avrupa'nın kültürel mirasını oluşturan temeli, çevrimiçi servisler için hazır duruma getirmişlerdir

Europeane için ilk fikir 28 Nisan 2005 tarihinde Başkanlık Konseyine ve Komisyona bir mektup ile gelmiştir. Altı devlet başkanı ve hükümet Avrupa'nın kültürel ve bilimsel kaynaklarının herkes tarafından erişilebilir olması amacıyla sanal bir Avrupa kütüphanesi oluşturulması fikrini önermişlerdir.

Avrupa Komisyonu 30 Eylül 2005 tarihinde, Avrupalı Bilgi Toplumu i2010 Girişimi çerçevesinde, i2010: Dijital kütüphaneler üzerinde iletişim'i yayınlamıştır burada amaç bilgi toplumu ve medya endüstrisindeki gelişimi ve iş alanlarını canlandırmaktır. Ayrıca i2010: Dijital kütüphaneler üzerinde iletişim de Avrupa'nın dijital kütüphanesinin oluşumunu desteklemek ve kalkındırmak için stratejiler ilan edilmiştir. Europeana konusunda Avrupa Komisyonunun amacı, Avrupa'nın bilgi kaynaklarının çevrimiçi olarak kolayca kullanılabilir olmasını sağlamaktır. Bu Avrupa'nın zengin mirasına dayandırılacaktır. Bu miras teknolojik gelişmelerle ve yeni iş modelleri yardımıyla çok kültürlü ve çok dilli çevrelerin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur.

Europeane Projesi Temmuz 2007 de başlayıp 2 yıl süren bir projenin sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu proje, Hollanda'nın milli kütüphanesi olan the Koninklijke Bibliotheek bünyesindeki çekirdek bir grup tarafından yürütülmektedir. Proje yönetimi, dört ana alandan Avrupa kültürel miras kuruluşlarını içeren bir EDL (European Digital Library Project) kuruluşudur. Kuruluşun yönetmeliği üyelere şu sorumlulukları yükler: Avrupa'nın kültürel ve bilimsel bilgi mirasına cross-domain portalı aracılığıyla erişimi

sağlamak, bağlantı portalının teslim ve sürdürülebilirliği için işbirliği yapmak, var olan dijital içeriği bir araya getirmek için girişimi canlandırmak, Avrupa'nın kültürel ve bilimsel mirasının dijitalleştirilmesini desteklemek (Europeana, 2009).

3.3 YEREL KÜLTÜR MİRASININ DİJİTALLEŞTİRİLMESİ

Somut olmayan kültürel mirasın dijitalleştirilmesinin amacı fotoğraflar, dokümanlar, el işleri gibi fiziksel öğelerin dijitalleştirilmesinin yanında, dans, müzik, örf ve adetler gibi elle tutulamayan ancak toplumların kültürel mirasında önemli bir yer tutan unsurların da dijital ortama aktarılmasıdır.

3.3.1 Kültürel Mirasın Dijitalleştirilmesinde Halk Kütüphanelerinin Rolü

Halk kütüphaneleri bildirgesinin 12. maddesi olan “Halk kütüphanelerinin Türkiye’de sayısal (dijital) kültür mirası yaratma çabalarına destek olunmalıdır” ilkesinden yola çıkarak, özellikle il halk kütüphanelerinin, hizmet verdikleri ilin yerel kültürel mirasının toplanması, düzenlenmesi, hizmete sunulması ve korunması yönünde hizmet vermek durumunda olduğu düşünülmektedir. Bir ilin özellikle somut olmayan kültürel mirasını araştıran bir kişinin ilk olarak halk kütüphanesine gideceği düşünüldüğünde, halk kütüphaneleri bu bilgi ihtiyacını gerek bizzat halk kütüphanesine gelen kullanıcı için gerekse uzaktan araştırma yapan kullanıcı için somut olmayan kültürel miras öğelerini de koleksiyonuna dahil etmelidir. Somut olmayan kültürel mirasın dijitalleştirilmesi söz konusu olduğunda, halk kütüphanelerinin dikkatli bir biçimde planlama işlemini yapması gerektiği düşünülmektedir. Dijitalleştirilecek materyalin türüne göre çağın olanakları ile değişik teknik ve donanımlar kullanılarak dijitalleştirme işlemi gerçekleştirilmelidir.

Diğer kütüphane türlerinde olduğu gibi halk kütüphaneleri içinde temel amaç bireylerin bilgiye eriştirilmesidir. Bir başka deyişle, halk kütüphanelerinin temel işlevi toplumun bilgiye erişimini sağlamaktır. Dijitalleştirme halkın bilgiye erişim olanaklarını arttıran ve hızlandıran bir gelişmedir. Dijitalleştirilerek halk kütüphanelerinin web sayfasında erişime açılmış yerel kültüre erişmek için zaman ve mekan sınırı büyük ölçüde olmayacaktır. Bireyler yedi gün yirmi dört saat bu materyallere istediği mekandan

ücretsiz olarak erişebilecektir. Dijitalleştirme ile yerel kültüre daha fazla sayıda kişinin erişimi de sağlanacaktır. Dijitalleştirilmemiş yerel kültüre sadece halk kütüphanelerine gelen kullanıcılar erişebilirken dijitalleştirme ile kütüphaneye gelmeyen ya da gelemeyen bireyler de erişebilecektir. Halk kütüphanelerinin yerel kültüre ait ürünleri elde etme ya da toplama işlevi de dijitalleştirme bağlamında öne çıkmaktadır. Bu konuda kişilerin ya da bazı yerel özel kuruluşların olanakları ile karşılaştırıldığında halk kütüphaneleri çok daha işlevsel kurumlar olarak kabul edilebilir. Halk kütüphanesi yerel kültürel mirası çok daha sistematik, düzenli ve geniş bir biçimde elde edip dijitalleştirebilir.

Dijitalleştirme hem kütüphaneci hem de kullanıcı açısından güncelleme ve güncellenmiş yerel kültüre erişme açısından da önemli fırsatlar yaratacaktır. Halk kütüphaneleri yerel kültürel çalışmaları dijitalleştirdiği anda kullanıcının erişimine sunabilecektir. Halk kütüphaneleri için en önemli hizmet ilkesinin güncellik olduğu göz önüne alınırsa dijitalleştirme bu açıdan da yeni olanaklar sunacaktır.

Dijitalleştirme bazı kullanıcıların bilgiye erişimde sahip oldukları dezavantajları da azaltacaktır. Bilgiye erişimde “eşitleyici” etkisi nedeniyle dijitalleştirme halk kütüphanelerinin ayırım gözetmeksizin herkese eşit hizmet ilkesinin hayata geçirilmesine de katkıda bulunabilecektir.

Yerel kültürün dijitalleştirilerek halk kütüphaneleri aracılığıyla erişime sunulması, yerel kültürün o ülke sınırlarının dışında da kullanılmasına olanak sağlamak anlamına gelir. Bir başka deyişle yerel kültürün evrenselleşmesinde dijitalleştirmenin önemli katkısının olacağı düşünülmektedir. Halk kütüphaneleri, yerel kültürü dijitalleştirerek evrensel kültüre katacaktır. Örneğin Aşık Veysel’in bir türküsünü Kanada ya da Yeni Zelanda’daki bir kişi istediği zaman evinden dinleyebilecektir. Yerel kültürün halk kütüphaneleri tarafından dijitalleştirilmesi, onların tanımlanmaları, yani bibliyografik kayıtlarının oluşturulmasında uluslar arası mesleki standartlar temelinde yapılmasına olanak sağlayacaktır. Uluslar arası standartlar temelinde gerçekleştirilen tanımlamalar, hem erişim açısından daha sağlıklı verilerin oluşmasına hem de bu verilerin uluslar arası değişimine katkıda bulunacaktır. Sözü edilen standartların hem teknik hem de

tanımlama ile ilgili oldukları göz önüne alınırsa halk kütüphanelerinin yerel kültürün doğru bir biçimde dijitalleştirilmesindeki rolü anlaşılır olacaktır. Kısaca halk kütüphaneleri yerel kültürün dijitalleştirilmesinde önemli işlevler yüklenen kurumlar olmalıdır.

3.4 DİJİTALLEŞTİRMEDE TELİF HAKLARI

Yerel kültürün dijitalleştirilmesi, hem dijitalleştirme sırasında hem de sonrasında çok iyi planlanması gereken bir süreçtir. Oluşturulan dijital kaynakların hangi koşullarda kimler tarafından kullanılacağı önceden tespit edilmelidir. Eser sahiplerinin haklarının korunması ister doğrudan dijital ortamda oluşturulmuş bir eser olsun ister sonradan dijitalleştirilmiş bir eser olsun telif hakları kapsamındadır.

Telif hakkı: Farklı türde eserler meydana getiren eser sahiplerinin, eserleri üzerindeki hakları koruyan mülkiyet hakkıdır. Telif hakkı koruması, eser sahiplerine ait eserlerin başkaları tarafından kendi çıkarları için kullanılmasının, başka bir deyişle sömürülmesini önleme amacı taşır (Cornish, 1999, s.9).

Gerek bilimsel alanda gerekse teknoloji konusunda yaşanan gelişmeler fikri hakların korunması yönünde uluslar arası anlaşmaları zorunlu kılmaya başlamıştır. Her türlü esere ulaşım konusunda sınırların zayıflaması, ülkelerin kendi içinde almış oldukları telif hakları önlemlerini yetersiz kılmaya başlamıştır. Çözüm olarak öncelikle ikili antlaşmalara rastlanmaktadır. İkili anlaşmaların dar kapsamlı olmaları sonucu daha geniş uluslararası bir korumayı sağlamak üzere çok taraflı anlaşmaların yapılması fikri kuvvet kazanmış ve bu konudaki ilk çaba 19. yüzyılın sonlarına doğru gerçekleşebilmiştir. Biri Avrupa ülkelerini içine alan Bern Sözleşmesi, diğeri ise, Amerika'daki ülkeleri kapsayan Montevideo Sözleşmesi imzalanmıştır. Daha sonra bu iki ayrı grubu birleştirmek amacıyla Dünya Telif hakları Sözleşmesi imzalanmıştır (Tekinalp, 2006, s.83).

Elektronik belgelerin telif hakları kapsamında bulunan uluslararası antlaşmalar kronolojik olarak şöyle sıralanabilir:

“Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS) (1994): 2. Dünya Savaşı’ndan sonra Gümrük Tarifeleri ve Ticareti Genel Anlaşması GATT kurulmuştur. 1986-1994 Urugay Round adıyla bilinen görüşmeler sonucu, 1995 yılında Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization–WTO) GATT’ın yerini almıştır. WTO’nun Kuruluş Anlaşması’nın 1C sayılı eki olan TRIPS sözleşmesi ise (Trade Related Aspects of Intellectual Property Right – Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması) 15 Nisan 1994 tarihinde Marakeş’de imzalanarak 1 Ocak 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir (Who legal text, [t.y.]). Anlaşma, fikri haklar alanında uluslararası bir standart sağlama amacını taşımaktadır” (Türkecul, 2004, s.4).

Türkiye’nin de 1995 senesinde kabul ettiği TRIPS’in önceki anlaşmalardan farklı olarak getirmiş olduğu yenilikler ve elektronik ortamda yer alan kaynaklar için almış olduğu bazı kararlar şunlardır:

- Anlaşmazlıkların çözümü mekanizmasına yer vermiştir.
- Bilgisayar programları ile veri tabanlarının korunması fikir ve sanat eserlerine eşit duruma getirmiştir.
- Fikir ve sanat eserlerinde kiralama ve ödünç verme hakkını koruma altına almıştır (Sert, 2008, s. 41).

WIPO Telif Hakları Antlaşması (1996): Dünya Düşünsel Mülkiyet Teşkilatı tarafından 1996 yılında hazırlanan ve düşünsel mülkiyet haklarının korunmasını hedefleyen ilk uluslar arası antlaşmadır.

WIPO İcralar ve Fonogram Yapımcıları Antlaşması (1996): WIPO Telif Hakları Antlaşması ile aynı tarihte imzalanan bu antlaşma ise, teknolojik gelişmelerin yarattığı yeni ihlal tehlikelerinden icracı sanatçılar ile yapımcıların korunması amaçlamıştır

Türkiye’de Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK); dijital belgeler, telif hakları ve kültür mirası konularında kapsamında değerlendirildiğinde şu maddeler göze çarpmaktadır:

- İster basılı, ister bilgisayar ortamında oluşturulmuş ya da sonradan dijitalleştirilmiş fikir ve sanat eseri olsun, ayırım yapılmaksızın aynı telif haklarına sahiptir.
- Eserinin yayınlaması ve süresi hakkında karar verici eser sahibidir.
- Ülke kültürü için önemli bulunan eser telif hakları gözetilmek suretiyle kamuya sunulabilir.
- Kültür mirası kapsamında yer alan tüm eserler Derleme Kanunu’na tabidir. Derleme Kanunu kapsamında yer alan 5 kurumun tamamının kütüphane olması ve bunlardan 3’ünün de il halk kütüphaneleri (Ankara, İstanbul ve İzmir Halk Kütüphaneleri) olması, yerel kültürün halk kütüphanelerince dijitalleştirilmesi konusunda dikkat çekicidir. Derleme Kanunu kapsamında yer alan diğer iki kütüphane de Ankara’da bulunan Milli Kütüphane ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanesidir.
- Sunulduğu ortamda olduğuna bakılmaksızın, telif hakları ihlal edilen her eser için Cumhuriyet Başsavcılığınca yaptırım uygulanır (FSEK, 2009).

IV. BÖLÜM

YALOVA YEREL KÜLTÜREL MİRASI

4.1 YALOVA'NIN TARİHÇESİ

Yalova, antik çağlardan günümüze uzanan binlerce yıllık geçmişe sahip bir şehirdir. (Yalova Bel. Bşk., t.y., s.55). Yalova'nın MÖ. 4000 ve 3000 yıllarından beri yerleşim alanı olduğu bilinmektedir. Birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Yalova'da ilk yaşayanlar Etiler'le aynı kökenden gelen Anadolu kavimleridir. (Yalova Turizm..., t.y., s.7). Sırasıyla Friglerin, Bebrüklerin, Mislerin, Tinlerin ve Bitinlerin dönemleri görülür. Bu toplulukların bir kısmı müstakil devletlerini kurarlar, bir kısmı ise Anadolu'da sırasıyla hakimiyetlerini kuran Kimmerlerin, Lidyalıların ve Perslerin peyki olarak yaşarlar (Yalova Bel. Bşk., s.55).

11. yüzyıldan itibaren Türkler Anadolu'ya yerleşmeye başlamışlardır. Osmanlı belgelerinde Yalova, Yalakabad yahut Yalakova olarak geçer. Tarihinde büyük derpremler bulunan Yalova'nın gelişmesi Atatürk'ün Yalova'ya gelmesi ile başlamıştır. Atatürk, yerleşimin düzenlenmesi işine şehir merkezindeki harap binaların yerine yenilerini yaptırarak başlar; uygun durumda bulunmayan köylerin yerlerini değiştirir. Şehrin elektrikle aydınlatılmasını sağlar. Telgrafhane kurdurur ve okulların sayısını artırır. Seyr-i Sefain İdaresine Yalova seferlerine tahsis edilmek üzere yeni ve süratli vapurlar aldırır, düzenli Yalova seferlerini başlatır (Yalova Bel. Bşk., t.y., s.63).

Atatürk'ün vefatından sonra Yalova, onun gösterdiği istikamette gelişmeye devam eder. İmar çalışmaları onun bıraktığı yerden devam ettirilir. Şehrin nüfusu giderek artar. İktisadi ve ticari bakımlardan canlanır. Plajlarının ve doğasının güzelliği her yaz yüz binlerce turisti kendisine çeker. Bu gelişme çizgisinin kaçınılmaz bir sonucu olarak 1995 yılında il haline getirilir. Yalova 17 ağustos 1999'da yaşanan Marmara depreminden olumsuz etkilenmiştir. Bugün Yalova depremin yaralarını sarmaya başlamış, eski ihtişamlı günlerine dönmeye başlamıştır (Yalova Bel. Bşk., t.y., s.67).

4.2 SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS VE YALOVA

Yalova nüfusu, 1893 yılında Balkanlar'dan ve Kırım'dan göç eden Bulgaristan Türkleri, Dağıstan Türkleri, Romanya Türkleri, Yunanistan Türkleri, Romanya Türkleri, Yugoslavya Türkleri ile Çerkezler, Lazlar ve Gürcülerden oluşmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin hemen her yerinden göçler almıştır. Bu yüzden Yalova'nın sosyal yapısı heterojen nitelik göstermektedir. Yalova'ya göç eden toplulukların hemen hepsi kendi kültürel özelliklerini sürdürmeye çalışmaktadır (Yalova Bel. Bşk., t.y., s.11).

UNESCO Somut Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi (2003)' e göre, somut olmayan kültürel miras öğeleri: sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar ve el sanatları geleneği biçiminde 4 ana başlık halinde sınıflandırılmıştır. Çalışmamızda Yalova'nın somut olmayan kültürel miras öğeleri bu sözleşmede yer alan sınıflandırmaya dayanarak incelenecektir.

4.2.1 Yalova'da Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar

Yalova'da sözlü gelenek ve anlatımlardan bahsedilmeden önce, sözlü gelenek ve anlatımların ne olduğunu ve neleri kapsadığını açıklamak faydalı olacaktır. Sözlü gelenek ve anlatımlar ve özellikleri şu şekilde belirtilmektedir:

“Sözlü gelenek ve anlatımlar, efsane, destan, menkıbe, masal, hikaye, ağıt, ninni, mani, şiir, türkü, ilahi, deyim, ve benzeri ürünlerdir. Sözlü gelenek ve anlatımlar, kültürün canlılığını ve sürekliliğini sağlayan bilgileri, değerleri ve kolektif hafızayı temsil eder. Dil tek başına kültürel miras sayılmasa da, somut olmayan kültürel mirası aktarmaya yarayan bir araç olarak önem kazanır. Bazı sözlü gelenekler genç-yaşlı, kadın-erkek, topluluğun bütün üyeleri tarafından benimsenir ve uygulanır. Bazıları ise, topluluğun belli kesimlerine, örneğin kadınlara (örn: Kına gecesi, gelin hamamı) özgüdür. Bazı geleneklerin sergilenmesi profesyonellik gerektirir (Örn: Mevlid, aşıklar) ve bu profesyoneller kolektif belleğin koruyucusu olarak büyük saygı görürler. Sözlü gelenek ağızdan ağza geçerken, onu icra

eden kişiye ve ortama bağlı olarak farklılaşmalar da gösterebilir. Çeşitli versiyonları ve yorumları olabilir; doğaçlama ve yeniden yaratım yaygındır (Örn: Türkü ve manilerin farklı deyişleri). Bu yeniden yaratım ve yorumlar geleneğe canlılık katar, ancak zaman içinde özgün şeklin bozulmasına da neden olabilir” (Dedehayır, 2008, s.21).

Yalova, manileri söylenmiş, hikayelere, masallara, efsanelere ev sahipliği yapmış, hakkında fıkralar anlatılmış, özellikle kızlarının güzelliği için şarkılar bestelenmiş bir şehirdir. Yalova'nın “sözlü gelenek ve anlatımlar” başlığı altında incelenebilecek bazı örnekleri şunlardır:

Yalova Şarkıları: Yalova hakkındaki iki şarkıyı, ikisi de Yalova aşığı olan Yesari Asım Arsoy ve Nezahat Soysev bestelemişlerdir. Yesari Asım Bey, “Yalova'nın Şen Kızları”nı Atatürk'ün huzurunda okumuştur (Yalova Bel. Bşk., t.y., s.102-103). Atatürk'ün yurt gezileri sırasında dinlediği taş plaklardan oluşan "Atatürk'le Bir Tren Yolculuğu: “Yaver, Şu Sevdiğim Şarkıyı Çal'...” albümünde de yer alan bu şarkının sözlerinin bir kısmı şöyledir: Yalova'nın şen kızını kandıralım alalım/ Ela gözlü dilber yari sevdalara saralım/ Naz ederse o ceylan yatağından çalalım/ Edası hoş işvesi hoş kendisi hoş/ Kokladım oldum sarhoş... ". Şarkının bestecisi Yesari Asım Arsoy'un adı Yalova'nın ilçesinde bir sokağa verilmiştir (Taner, 1995, s.101).

Yalova ile ilgili yapılan şarkıların büyük çoğunluğu Yalova'nın doğal güzelliklerinden ziyade bayanlarının güzelliği üzerine yazılan şarkılardır. Yalova üzerine yapılan şarkılar incelenirse ortak özellikler arasında deniz, doğa güzellikleri yanında tarihsel yapısından gelen gelişmeye açık yüzü, ileriye dönük modern bir kent olmasının sembolleri çok açık bir biçimde görülmektedir (Özkan, 2007, s.123-124).

Yalova'da özel günlerde çalınan bir diğer şarkı da Nezahat Soysev tarafından Yalova için bestelenmiş olan Yalova şarkısıdır*.

* Şarkının sözleri ve notaları ekte yer alan CD'de yer almaktadır.

Yalova Efsaneleri: Yalova hakkındaki efsane ve masalların bir kısmı tamamıyla Yalova'ya mahsustur. Bir kısmı kültürün ortak mahsullerinin Yalova'ya özgü anlatımlarıdır. Bazı hikayeler ise Yalova'nın yurt tutuluşundan önceki döneme dayanmaktadır. Ferhad ile Şirin'in aşkları bir zamanlar Yalova'da yaşanmıştır. Köroğlu'nun kır atı Marmara Denizi'nin içerisinden Yalova sahillerine çıkmıştır. İskender, kendisini sihirli balıklar konusunda uyarın bir ihtiyarı öldürdüğü için ölümsüzlük suyundan Yalova'da mahrum olmuştur (Taner 1995, s. 22).

Yalova'nın Termal İlçesi kaplıcalarının çokluğu ve verdiği şifaları sebebiyle pek çok efsanenin doğuşuna neden olmuştur.**

Yalova'nın Mani, Atasözleri ve Deyimleri: Yalova manilerine örnek olarak şu dizeler gösterilebilir.

Yalova'nın kışı var	Yalova'nın içinden
Denizin akışı var	Yuvarlandı taş geldi
Ah! O kızı görseniz	Mektubunu alırken
Ne canlı bakışı var	Gözlerimden yaş geldi
Yalova ile burası	Değirmen derededir
İki saat arası	Suyu fena yeredir
Sevdiğimin cebinde	Çağırırsam sesim gitmez
Cumhuriyet parası	Deniz aramızdadır

(Yalova Bel.Bşk,t.y.s.100).

Yalova'dan Derlenen Masallar: Yalova'da derlenen pek çok masal bulunmaktadır. Bu masallardan bazılarının özetleri örnek olması bakımından aşağıda verilmiştir.

Ormana Atılan Kız ile Kediler Padişahı: Masal, annesi ölen bir küçük kız, onun babası ve üvey annesi ile kızı arasında geçmektedir. Üvey anne ve kızının kötülükleri ve para hırslarının anlatıldığı masalın sonunda iyilik ve sevginin gücü anlatılmaktadır. Masal

** Termal İlçesine dair diğer efsanelere dair bilgilere ekte yer alan CD'den ulaşılabilir.

Nuri Taner tarafından 1988 senesinde 62 yaşında olan Zekiye Değer adlı kişi kaynak alınarak Dereköy’de derlenmiştir.

Cadı Kızı ile Küçük Kardeş: Üç erkek kardeş ve cadının kızı arasında geçen masal, susup dinlemenin ve sorunları akıllıca çözenin bilek gücünden daha etkili olduğunu anlatmaktadır. Masal Nuri Taner tarafından 1988 senesinde 64 yaşında olan Şakir Demirkan adlı kişi kaynak alınarak Dereköy’de derlenmiştir.*

4.2.2 Yalova’da Gösteri Sanatları

Somut olmayan kültürel miras öğelerinden ikincisi gösteri sanatlarıdır. Yalova’da gösteri sanatlarından söz etmeden önce gösteri sanatları kapsamına giren kültür öğelerinin neler olduğunu bilmek gerekmektedir.

“Gösteri sanatları, aşık atışmaları, karagöz, meddah, ortaoyunu, köy seyirlik oyunları, halk müziği, halk oyunları gibi temaşa ürünleridir. Genellikle insan sesi ya da çalgılar eşliğinde yapılan dans ve canlandırma biçimindedir. Ancak sözsüz oyun, makamla söylenen şiir ve hikaye gibi başka geleneksel biçimlere de rastlanır. Müzik eşliğinde uygulanan çeşitleri en sık rastlanan türdür. Eğlence ve kutlama amaçlı ya da dinsel amaçlı olabilir. Çalışırken, eğlenirken, önemli geçmiş olayları anmak, nüfuzlu kişileri övmek, ticari anlaşmaları kutlamak için sergilenir....Dans, çoğu zaman şarkılı ya da çalgılı müzik eşliğindeki beden hareketleriyle bir duyguyu ve bir ruh halini ifade eder; avlanma, savaş, sevda ilişkileri gibi konuları anlatır. Geleneksel canlandırma (tiyatro) gösterileri; oyun, şarkı, dans, müzik, karşılıklı atışma, anlatı ya da tirad şeklinde olabildiği gibi kukla ve sözsüz oyun biçiminde de olabilir. Özellikle müzik eşliğinde yapılan gösterilerin bazıları, seyirci karşısında sergilenmeyip, tarlada çalışırken, bir ayin sırasında ya da bir bebeği uyutmak için ninni olarak ortaya çıkar. Çalgılar, maskeler, kostümler, dans aksesuarları, sahne

* “Padişahın İki Oğlu” adlı Yalova masalına ekte yer alan CD’den ulaşılabilir.

dekorları ve hatta gösterinin sergilendiği mekânlar da, gösteri sanatlarıyla ilgili somut olmayan mirasın bir parçasıdır” (Dedehayır, 2008, s.22).

Yalova’da geçmiş yıllarda ramazan aylarında Karagöz ve Hacivat oyunları oynanırdı. Ramazan, eğlenceleri özellikle çocukların heyecanla beklediği özel zamanlardı. Cambazlar, hokkabazlar, macuncular, kağıt helvacılar, karagöz ustaları, meddahlar, orta oyuncular ramazan ayının arifesinde aranıp bulunur ve ramazan eğlenceleri haftalar önceden ayarlanırdı (Taner, 2007,s.50-51)*.

4.2.3 Yalova’da Toplumsal Tören, Ayin ve Şenlikler

Üçüncü somut olmayan kültürel miras ögesi, toplumsal tören, ayin ve şenliklerdir. Toplumsal tören, ayin ve şenlikler şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Doğum, sünnet, düğün, ölüm, asker uğurlama gelenek ve görenekleri, toy, şölen, bayram, yıldönümü gibi törenler ve inanışlar. Tören, ayin ve şenlikler, halk topluluklarının günlük yaşamındaki düzeni ifade eder. Çoğu zaman hasat, harman, mevsim değişimi gibi doğal döngülerle bağlantılıdır; doğum, düğün ve ölüm gibi olaylar, yüksek bir otoriteye bağlılık ifadesi, geleneksel spor yarışmaları, geleneksel yemek şölenleri gibi etkinliklere eşlik ederler. Bir halkın dünyayı algılayış biçimini ya da geçmişiyle ilgili anılarını ifade etme biçimidirler. Küçük topluluklar tarafından uygulanan sade biçimleri olduğu gibi büyük kalabalıklarla kutlanan gösterişli şekilleri de vardır. Bazı törenlerde özel giysiler giyilir, özel yiyecekler ikram edilir, geçit törenleri yapılır, hayvan kurban edilir” (Dedehayır, 2008, s.22).

Yalova’da Düğün Gelenekleri: Eskiden köylerde 14-15 yaşlarında evlendirilen gençlerin Yalova ve köylerinde evlenme çağı 18-20 yaşlarında başlar. Bu yaşlara gelmiş gençlere gelin/damat adayı olarak bakılır. Genç kızlarla genç erkeklerin tanışma yerlerinin başında genellikle, çeşmeler, düğünler, bayram ve benzeri özel günler

* Yalova’ya özgü Camal oyununa ekte yer alan CD’den ulaşılabilir.

gelmektedir....Yalova'da düğün alışverişi genellikle Bursa ya da İstanbul'a gidilerek yapılır (Taner, 1995, s.109-111).

Hamamları ile de turistik bir değere sahip olan Yalova'da düğünden birkaç gün önce gelinin arkadaşları gelini hamama götürürler. Hamamda hep beraber eğlenir, oyunlar oynar, türküler ve maniler söylerler. Gelinin yakın arkadaşı, gelinin başından bir tas su döktükten sonra, maniler söylenmeye başlanır. Bu maniler yörelere göre çeşitlilik göstermekte olup, bazıları şunlardır;

Asker oldum piyade	Ben bir dolma biberim	Ev ardının taşları
Bugün aşkın ziyade	Yuvarlanır giderim	Cıvıl cıvıl kuşları
Evlilerin sevdası	Çok konuşma kaynana	Gelin ata binerken
Bekarlardan ziyade	Oğlun alır giderim	Dökülür gözyaşları*

Yalova'da Şenlik ve Şölenler: Yalova halkı, Yunanistan, Bulgaristan, Yugoslavya, Batum ve Karadeniz Bölgesinden göç edenlerden oluşmuş olduğundan bu yörelerin kültürel ağırlıklı bölgesel oyunları oynanmaktadır. Özellikle yaz günlerinde uluslararası boyutta düzenlenen sosyal ve kültürel etkinliklerle Yalova'da yaz aylarında hareketli günler yaşanmaktadır.

* Yalova'da eski kına gecesi gelenekleri için ekte yer alan CD'ye bakınız.

Yalova’da Kutlanan kültürel etkinlikler takvimi şöyledir:

Adı	Kutlama Tarihi	Süre	Yapıldığı Yer
Uluslar arası Çiçekçilik Fuarı	Nisan Ayının 2. Haftası	1 Hafta	Yalova Merkez
Uluslar arası Yalova Çocuk ve Kültür Şenliği	17-24 Nisan	1 Hafta	23 Nisan Yalova Törenleri (Yalova Merkez ve İlçeler)
Yağlı Güreş Yarışmaları	10 Haziran	1 Gün	Fevziye Köyü / Altınova
TUFAG Uluslar arası Altın Karanfil Halk Oyunları Şenliği	1 Temmuz-31 Temmuz	30 Gün	Barış Manço Açık Hava Tiyatrosu ve Tüm İlçelerde
YAFEM Türk Boyları Kültür Şöleni			
Kuzey Kafkas Kültür Şöleni			
Termal Bölgesi Kurtuluş Şenlikleri	19-20 Temmuz	2 Gün	Termal İlçesi
Çınarcık Altın Çınar Festivali	18-20 Ağustos	2 Gün	Çınarcık İlçesi

Tablo 2. Yalova’da Kutlanan Kültürel Etkinlikler Takvimi

(Kaynak:<http://www.yalovakulturturizm.gov.tr>)

Yalova’da Hıdrellez: Hıdrellezlerde ateşler yakılır, ateşlerden atlanır. Ateşten atlayanların bir yıl süreyle hastalıklardan, kazalardan korunacağına inanılır. Ateşten herkesin üç defa atlaması gerekmektedir. Hıdrellezde herkes gönlünün istediğini gül dalına simgeleyerek bağlar ve gün doğmadan önce oradan alır. Evi olmayanlar, ev maketleri yapar, çocuk isteyenler, gül dibine beşik bırakır ya da bebek yaparlar. Hıdrellezde yaygın olanak geleneklerden biri de niyet çekme geleneğidir. Bir araya gelen genç kızların hepsi birer yüzük verir. Yüzükleri toplayan genç kız hepsini bir çömlekte toplayıp, gül dalının dibine koyar. Sabah çömlek alınır ve tüm kızlar bir yerde toplanır. Toplanan genç kızlar sırayla yüzükleri çıkarırken birisi de mani okur. Bu

maniler genellikle sevgi, ayrılık ve kavuşma konuludur. Hidrellezde kapalı yerde oturmak günah sayılır. Sabah erkenden kalkılır. Kadınlar evlerinin kapı ve pencerelerini sonuna kadar açarak havalandırırlar. Bununla “Hızırın bereketi”nin eve gireceğine inanılır. Hidrellezde mutfak, ambar ve depoların pencere ve kapılarının açık kalması uğur sayılır (Taner, 1995, s.52-53)*.

Yalova’da Yemek Kültürü: Yalova, farklı bölgelerden göç alması sebebiyle zengin bir mutfak kültürüne sahiptir. Bu kültürün bel kemiğini Yalova’ya özgü lezzetler oluşturur. Bunlar arasında, Yalova köftesi, hinkal, pavli (haşlanmış lahana yaprağı ve kökü), papara (mısır unundan yapılan çorba), karalahana yemeği, luhu şuşkey (mısır ekmeği doğranmış lahana yemeği), çirbuli (kırmızı biberli yumurta), lahanga (tavada yapılan ince hamur ekmeği), kestane yemeği sayılabilir. Yalova’da sıkça yapılan ve ile özgü tatlılarda da papa (süt ve un karışımı), silohto (hamur tatlısı), paponi (un ve şekerden yapılan tatlı), meçavçevi tepsi (cevizli hamur tatlısı), örnek olarak gösterilebilir (Yalova Bel. t.y., s.105)**

4.2.4 Yalova’da El Sanatları

Somut olmayan son kültürel miras maddesi el sanatlarıdır. Yalova’da el sanatları konusundan önce hangi kültür öğelerinin bu kapsamda değerlendirildiğine bakmak gerekmektedir.

“El sanatları, Usta-çırak ilişkisi içinde öğrenilen ve seri üretime dayanmayan bakırcılık, demircilik, semercilik, yorgancılık, sepetçilik gibi geleneksel meslekler. Geleneksel el sanatları bu alanın en somut türüdür. Ancak somut olmayan kültürel miras, ürünlerden çok becerilere ve hünere odaklanır. El sanatlarını koruma politikaları, ürünlerin korunmasından çok, onların üretilmeye devam etmesini sağlayan koşulları yaratmaya gayret

* Yalova’da eskiden yaşanan hidrellez gelenekleri için ekte yer alan CD’ye bakınız.

** Yalova’ya özgü olan ve adını da ilden alan Yalova köftesinin tarifi ekte yer alan CD’de verilmiştir.

etmeli, bu beceri ve bilgilerin başkalarına, öncelikle de genç kuşaklara aktarılmasını teşvik etmelidir. Geleneksel giysiler, takılar, gösteri sanatlarında kullanılan kostümler ve dekorlar, depolamada, nakliyyede, barınmada kullanılan araç ve gereçler, ev süslemeleri, çalgılar, mutfak ve benzeri ev aletleri, oyuncaklar bunlar arasında yer alır” (Dedeşayır, 2008, s.23).

Yalova'da el sanatları genellikle ev hanımları tarafından ya çeyiz amaçlı ya da aile ekonomisine katkıda bulunma amaçlı yapılmaktadır. Oya, dantel, çeşitli ev aksesuarları ve süs eşyaları yörede yapılmakta olan el sanatlarıdır. Ayrıca çevre köylerde bulunan atölyelerde genç kızlar gelir sağlamak amacıyla halı dokumacılığı yapmaktadır (Mersinlioğlu, 2007, s.5).

İlde göğsü çam ağacından, gövdesi ıhlamur ağacından elde edilen, “gumuz” denilen bir çalgı aleti üretilmektedir. Gelişmeyle birlikte bazı el sanatları yok olmaya başlasa da son dönemlerde seramik, takı gibi turizm amaçlı hediye üretiminde yoğun bir artış gözlenmektedir (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, t.y., s.12).

Yalova’da İğne Oyası: Mersinlioğlu (2007), “Yalova İli İğne Oyaları” konulu yüksek lisans tezinde, konuyu çok kapsamlı bir biçimde ele almıştır. Araştırmaya göre, Yalova’da iğne oyarlarının eski bir el sanatı olduğu ve günümüzde hala yapıldığı görülmektedir. Diğer el sanatlarında olduğu gibi iğne oyaları eski önemini yitirmemiş; hatta dekoratif amaçlı olarak da kullanılmaktadır.

Mersinlioğlu (2007, s.52), Yalova’da yapılan iğne oyarlarını kullanım alanları bakımından ikiye ayırmıştır. Bunlar: Ev aksesuarları (biblo, bohça, gelin başı, havlu kenarı, kese, mumluk, çeşitli örtüler, pano vs.), Giyim aksesuarları (Broş, çanta, fular, kolye, küpe, bebek yüz örtüsü, yemeni vs.)’dır.*

* Yalova’dan bir iğne oyası örneği için ekte yer alan CD’ye bakınız.

Yalova'da İpek Halı Dokumacılığı: Yalova'da dokumacılık ve takı tasarımcılığı rağbet gören uğraşlar arasındadır. Özellikle Sugören Köyü'nde ipek halı dokumacılığı önemli bir gelir ve geçim kaynağıdır. Evlerdeki tezgâhlarda el emeği ile dokunan sanat ürünü ipek halılar, ülkemizdeki ve yurt dışındaki, meraklılarına ulaştırılır. Güney Köyü'ndeki evlerde ve küçük atölyelerde hediyelik eşyalar ve gümüş takılar üretilir. Bu takılar şehir merkezinde kurulan fuarlarda sergilenir (Yalova Bel. Bşk. t.y. s.9).

Yörede halı dokumacılığı, özellikle Sugören'de oldukça önemli bir geçim kaynağıdır. Yaygın bir el sanatı olarak burada dokunan ipek halılar, Güney Köyü'nde, evlerde ve küçük atölyelerde üretilen gümüş takılar İstanbul'da ve Avrupa'da pek çok alıcı bulmaktadır (Yalova kültür ve turizm..., t.y.s.12). Sugören Köyü'nde ipek halı dokumacılığı İran halıları ile boy ölçülebilecek durumdadır (MARPAR, 2001,s.58)** .

Metal Taş ve Boynuz İşlemeciliği: Yalova ili merkez ilçesine bağlı Güneyköy'ünde yapılmakta olan bir el sanatıdır***

** Ekte yer alan CD'de Yalova Sugören Köyü'nün halılarından bir örnek bulunmaktadır.

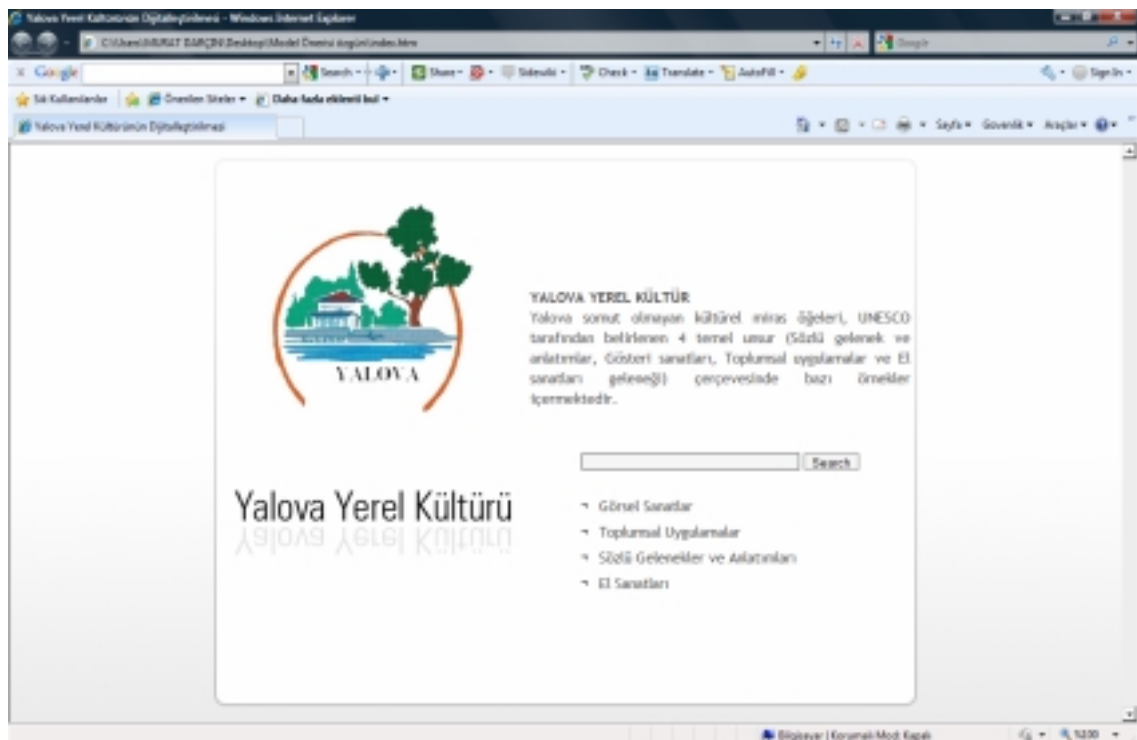
*** Ekte yer alan CD'de Mehmet Atışan tarafından metal, taş ve boynuz işlemeciliği ile yapılmış bir kolye örneği bulunmaktadır.

V. BÖLÜM

YALOVA YEREL KÜLTÜR MİRASIN DİJİTALLEŞTİRİLMESİ: WEB SAYFASI ÖRNEĞİ

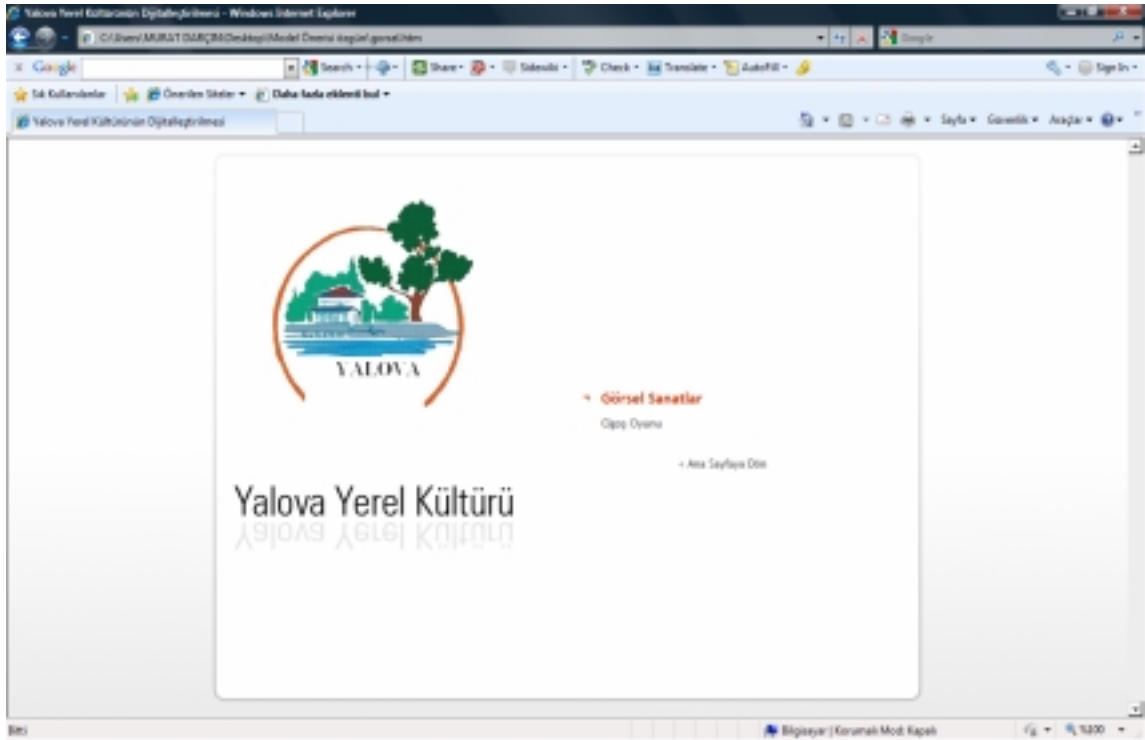
Araştırmamızda UNESCO tarafından belirlenen somut olmayan kültürel miras sınıflaması çerçevesinde EUROPEANA Projesi örnek alınarak Yalova için bir web sayfası modellemesi oluşturulmuştur.

Oluşturulan web sayfası modellemesinin ayrıntıları aşağıda verilmiştir. İl halk kütüphaneleri tarafından yapılacak dijitalleştirmelerde, dijitalleştirilecek kayıtların üst verileri de mutlaka verilmelidir. Üst verilerin ilgili alanları Dublin Core standartlarına uygun olmalıdır.

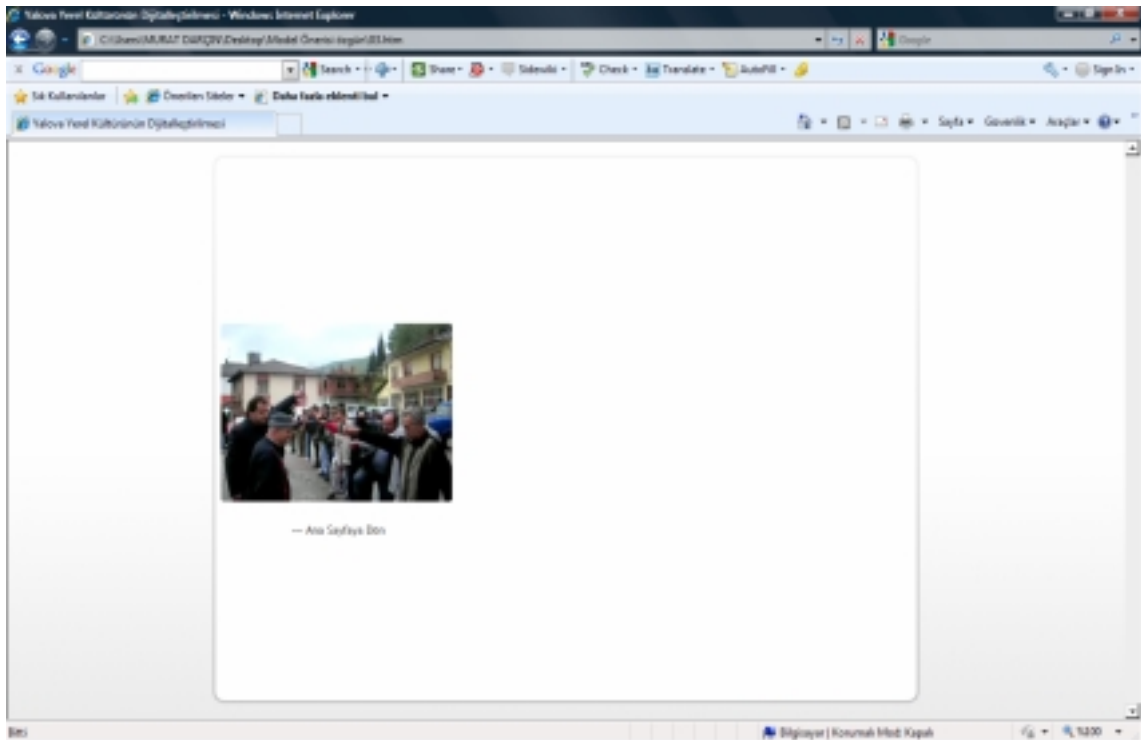

Web sayfası önerimizde öncelikle Yalova yerel kültürü adıyla web sayfası bulunmaktadır. Bu sayfadaki menüde görsel sanatlar, toplumsal uygulamalar, sözlü gelenek ve anlatımlar ve el sanatları bağlantıları yer almaktadır. Kullanıcı bu sayfada Yalova yerel kültürünün somut olmayan tür başlıklarını görmekte, ayrıca arama (search) butonu ile de site içi arama yapabilmektedir.

Belirtildiği gibi ana sayfada UNESCO tarafından belirlenen somut olmayan kültürel mirasın sınıflandırılması bağlantılarına yer verilmiştir. Bu bağlantılardan ilki görsel sanatlardır.

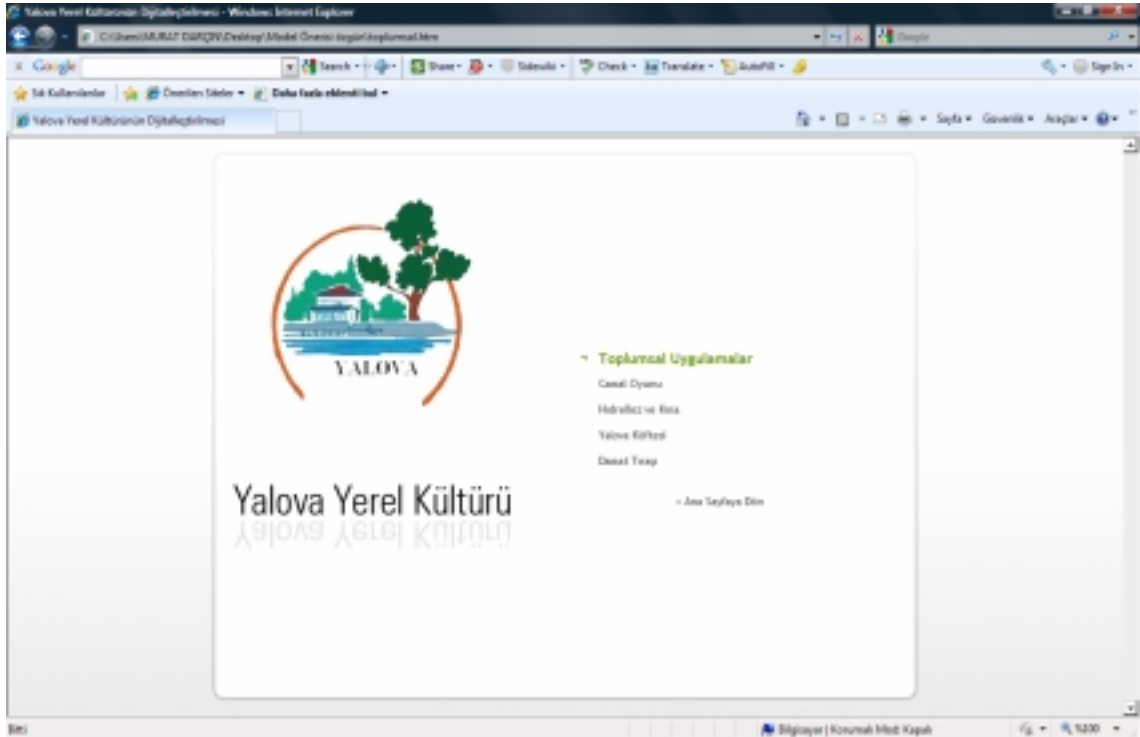

Görsel sanatlar bağlantısı seçildiğinde karşımıza görsel sanatlar kapsamında yer alan ve Yalova'nın yerel oyunlarından biri olan "Cığoş Oyunu"nun bağlantısı çıkmaktadır. İlk örneğe burada yer verilmiştir, web sayfası modellememizde, diğer örneklerde ilk örnekte olduğu gibi ayrıntılı bir biçimde yer almaktadır.

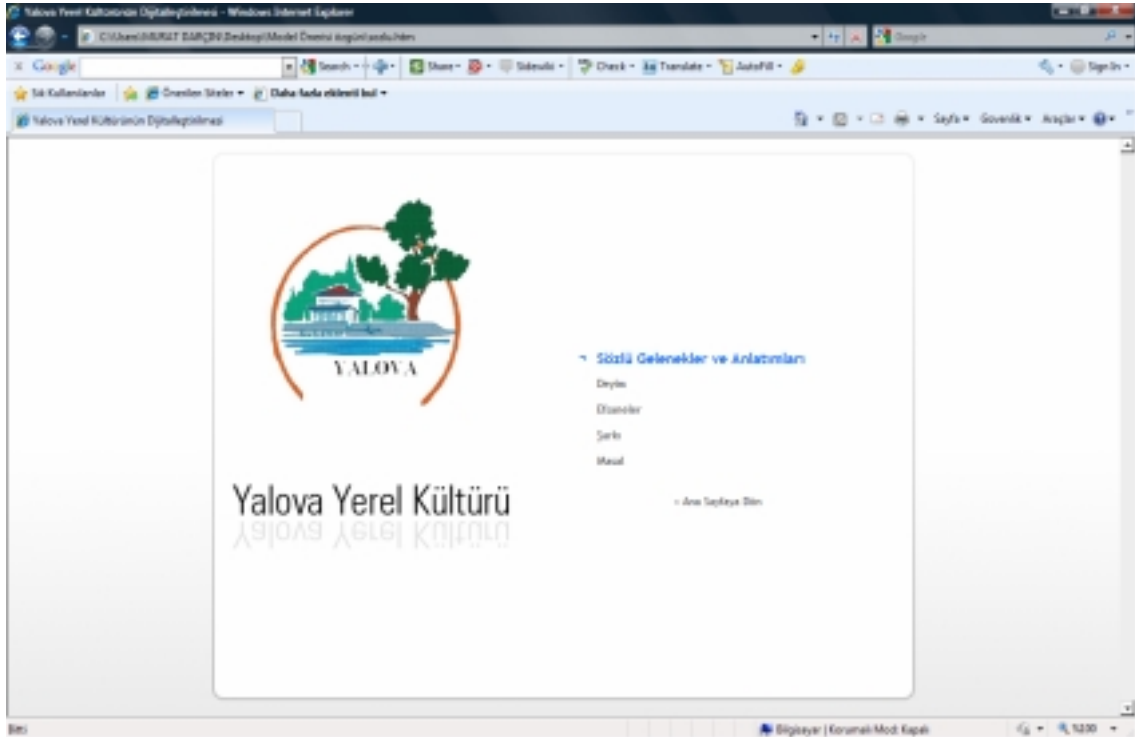
Cigoş Oyunu bağlantısı seçildiğinde bir video kaydına erişilmektedir. Video kaydı seçildiğinde ise Yalova ili Elmalık Köyü'nde halen oynanmakta olan yerel bir damat alma oyununun video kaydı açılmaktadır.

Ana sayfada yer alan ikinci bağlantı toplumsal uygulamalar bağlantısıdır.

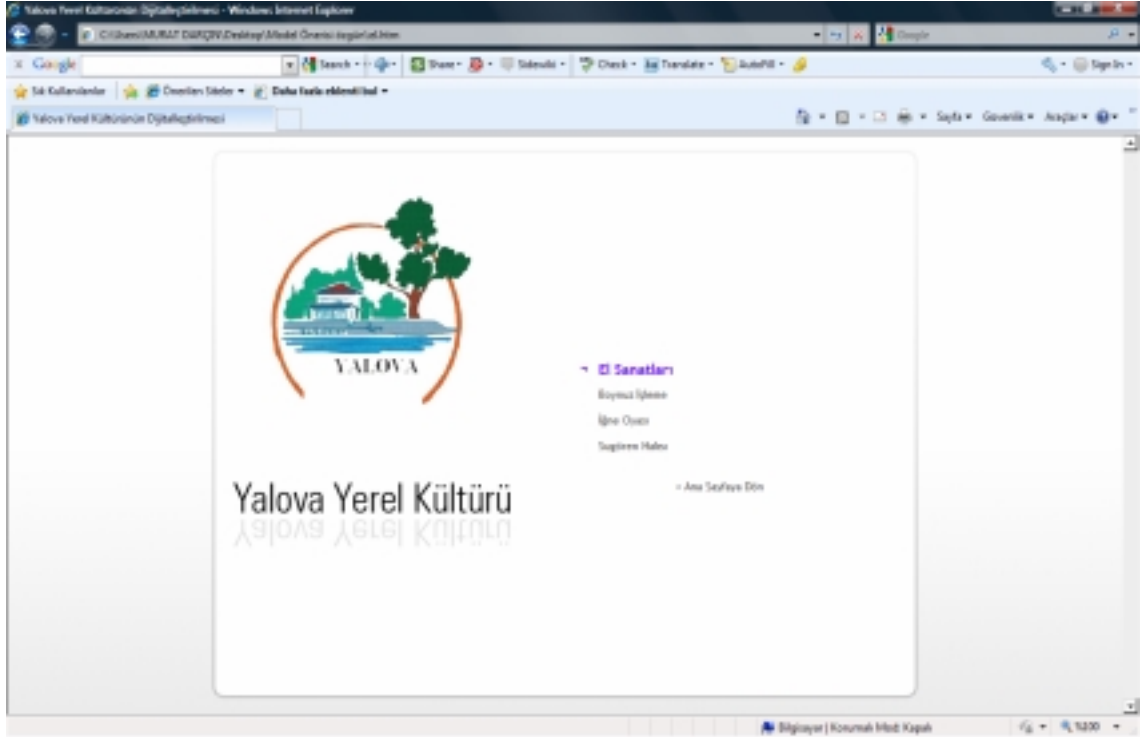
Toplumsal uygulamalar sayfasında, Camal oyununun anlatıldığı bir metin belgesi bağlantısı, geçmişte yaşanan hıdırellez ve kına uygulamalarının anlatıldığı bir video kaydı bağlantısı, Yalova'nın yerel yemeklerinden Yalova köftesi tarifini içeren metin belgesi bağlantısı ve damat traşı sırasında çekilen bir fotoğraf bağlantısı bulunmaktadır. Bağlantılar seçildiğinde tek tek ilgili somut olmayan kültürel miras öğelerinin dijitalleştirilmiş kaynakları açılmaktadır.

Ana sayfada yer alan üçüncü bağlantı sözlü gelenekler ve anlatımlardır.

Bağlantı seçildiğinde karşımıza, deyim, efsaneler, şarkı ve masal olmak üzere 4 adet örnek bağlantı çıkmaktadır. Dijitalleştirilen örneklerin bağlantıları seçildiğinde her bir örneğin dijitalleştirilmiş kaynaklarına ulaşılabilir.

Ana sayfada yer alan son bağlantı el sanatları bağlantısıdır ve seçildiğinde 3 örneğe ulaşım sağlayan bağlantılar ekranı açılmaktadır.

El sanatları bağlantısı seçildiğinde, dijitalleştirilmiş olan boynuz işleme, iğne oyası ve Sugören halısı örneklerine ulaşılabilen bağlantılar görülmektedir.

Sonuç olarak, uluslararası standartları temel alarak hazırlanmış ve dijital yerel kültür mirasını içeren web sayfaları erişim için çok işlevsel görünmektedir. Yalova yerel kültürü için oluşturduğumuz web sayfasının geliştirilerek halk kütüphanesi ya da İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü üzerinden erişime açılması çok daha sağlıklı olacaktır.

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

“Halk kütüphanesi yerel kültür mirasının korunması ve geliştirilmesinde nasıl bir işlev yüklenir?” biçimindeki araştırmanın problemine dayanarak oluşturulan “halk kütüphanesi yerel kültür mirasının korunması ve geliştirilmesinde kültürel miras unsurlarını dijitalleştirip, erişime açarak işlev yüklenir” şeklinde öne sürülen hipotez temelinde halk kütüphanelerinin amaçları ve işlevleri ele alınmış, yerel kültür mirasının dijitalleştirilmesi konusunda üstlendiği sorumluluklar değerlendirilmiş ve uluslararası arenada yerel kültürün dijitalleştirilmesi konusunda geliştirilen projeler incelenmiştir.

Halk kütüphanelerini diğer kütüphane türlerinden ayıran başlıca özellik, ayırım gözetmeksizin toplumun her kesimine hizmet verme yükümlülüğüdür. Halk kütüphaneleri, bölgesinin eğitimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasında sorumluluk yüklenen yaygın bir eğitim kurumudur. Halk kütüphanelerinin temel işlevlerinden biri kültür işlevidir. Kültür işlevi, hem bölgesinin kültürel ihtiyacını karşılamak hem de yerel kültürünü korumak ve hizmete sunmak kavramlarını içinde barındırır. Ayrıca halk kütüphanelerinin eğitim, kültür ve boş zamanları değerlendirme işlevleri birbirini bütünlemektedir. Halk kütüphanelerinin kültür işlevi, eğitim ve boş zamanı değerlendirme işlevinden ayrı olarak düşünülemez.

Kültür, pek çok bilim dalının konusudur. Çalışmamızda geçen kültür kavramı sosyoloji bilimine konu olan kültür kavramıdır. Bu anlamda kültür; sosyal miras ve gelenekler birliği olarak, varlığımızın yapısını (ilişkilerini) belirleyen, sosyal bir süreçle öğrendiğimiz uygulama ve inançların, maddi ve manevi öğelerin birliğidir (Güvenç, 1999, s.100).

Kültürel miras ise insan türüne özgü bilgi, inanç ve davranışlar bütünü parçası olan somut nesnelere şeklinde tanımlanabilir. Sadece elle tutulur, gözle görülür taşınmaz kültür varlıklarını değil aynı zamanda somut olmayan kültür miras öğelerini de kapsamaktadır (İşçi, 2000, s.109).

Kültürel miras UNESCO tarafından somut ve somut olmayan kültürel miras olarak ikiye ayrılmıştır. Çalışmanın konusu olan somut olmayan kültürel miras yine UNESCO tarafından 4 temel başlık altında toplanmıştır. Bunlar; sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, el sanatları geleneğidir.

Günümüzde yerel kültür hızla değişmektedir ve korunması yönünde hızla önlemler almayı gerektirmektedir. Gelişmiş ülkeler özgün kimliklerini koruyabilmek için bazı projeler geliştirmeye başlamışlardır.

Kültürel mirasın dijitalleştirilmesi konusunda önemli bir çalışma Avrupa'nın dijital kütüphanesini oluşturmayı amaçlayan EUROPEANA projesidir. Çalışmamızda model alınan bu proje Avrupa'nın kültürel ve bilimsel tüm kaynaklarına dijital erişimi sağlamayı amaçlamaktadır. Günümüzde 4.6 milyon kaynağa ulaşım sağlamakta olan proje, 2010 senesinde 10 milyonu aşkın kaynağa erişim sağlamayı hedeflemektedir.

Halk kütüphanelerinin, toplumların hızla değişmekte olan özgün kimliklerinin kaybolmasını önlemek amacıyla bölgesinin kültürel mirasını dijitalleştirilerek, bilginin dijitalleştirilme amaçları olan, koruma, yaygınlaştırma ve yıpranmayı önleme kavramları çerçevesinde hizmet vermesi gerekmektedir. Yerel kültürün uzun süreli kalıcılığını, yaygın ve hızlı erişimini sağlamak günümüz halk kütüphanesinin çağdaş işlevleri arasındadır. Halk kütüphaneleri dijitalleştirme aracılığıyla yerel kültürün ürünlerinin toplanması, organizasyonu, korunması ve hizmete sunulması konularında önemli sorumluluklar yüklenen yerel kültür kurumlarıdır. Aynı biçimde, dijitalleştirilenin, bu kaynakların güncelleştirilmesinde de fırsat yaratacağı düşünülmektedir. Dijitalleştirme, bilgiye erişimde bireyler açısından dezavantajları yok eden eşitleyici bir etki yaratabilir. Ayrıca halk kütüphaneleri, yerel kültürü dijitalleştirerek evrensel kültür unsurları arasına sokabilir. Halk kütüphaneleri yerel kültürün standartlar temelinde tanımlanması ve erişime açılmasında da önemli işlevler yüklenebilir.

Yalova ili zengin yerel kültüre sahip bir yerleşim yeri olup, özellikle somut olmayan kültürel miras açısından son derece varlıklıdır. Aynı zamanda Türkiye'de e-devlet

projesi kapsamında pilot il olarak belirlenen Yalova sözü edilen yerel kültürel zenginliğini uluslararası standartlar çerçevesinde gerçekleştirilecek dijitalleştirme çabaları ile koruyabilir ve kullanıma açabilir. Yalova İl Halk Kütüphanesinin gerek kendi gerekse İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü web sayfası aracılığıyla dijitalleştirilen kültür materyallerine erişimi sağlamalıdır. Bu dijitalleştirme ve erişime sunma işinde EUROPEANA Projesi rehberlik sağlayacak niteliktedir.

Dijitalleştirme esnasında, bir yazılım ya da programlama dili olmayan, ancak kullanıcı merkezli olan Web 2.0 teknolojileri kullanılabilir. Kullanıcılarına hareket özgürlüğü ve kullanım kolaylığı sağlayan Web 2.0 teknolojileri pek çok tekniğin bir arada kullanılması esasına dayanmaktadır. Prensip olarak herkesin herkesle iletişim kurmasını sağlayan Web 2.0 uygulamalarından bazıları; Wikipedia, Youtube, Myspace ve Meebo'dur. Yapılacak olan çalışmada Web 2.0 teknolojilerinin kullanılması faydalı olacaktır.

Çalışmamızın ekinde sunulan ve il halk kütüphaneleri tarafından örnek alınabileceğini düşündüğümüz bir web sayfası oluşturulmuştur. Bu web sayfası modellemesinin oluşturulmasından önce, Yalova ilinin yerlileri, halk bilimi ile ilgilenen kişileri ve İl Özel İdaresi, Halk Eğitim Merkezi, çeşitli folklor merkezleri gibi kurum ve kuruluşları ile görüşmeler yapılmıştır.

Görüşmeler ışığında dijitalleştirilecek somut olmayan yerel kültür öğeleri belirlenmiştir. Daha sonra dijitalleştirme işlemine başlanmış ve bunun için Yalova ilinin çeşitli ilçelerine ve beldelerine gidilerek fotoğraf ve video çekimleri yapılmıştır.

Web sayfası örneğine konulmasına karar kılınan kültürel öğeler dijitalleştirildikten sonra örnek bir web sayfası hazırlanmıştır. İl halk kütüphaneleri tarafından gerçekleştirilecek olan dijitalleştirme çalışmalarında, üst veri kayıtları da Dublin Core standartlarına uygun bir biçimde, gerekli alanlar doldurularak mutlaka verilmelidir.

Hazırlanan web sayfası bireysel imkânlarla kısıtlı olduğundan, halk kütüphanelerinin çeşitli kurum ve kuruluşlarla da işbirliği yaparak çok daha profesyonel bir çalışma ile

yerel kültürü dijitalleştirilmesi ve hizmete sunması gerektiği düşünülmektedir. Çalışmamızın ekinde yer alan web sayfası modellemesi de bu konuda yol gösterici olabilir.

Araştırmada varılan sonuçlar çerçevesinde önerilerimiz şöyle özetlenebilir:

1. Kültürel miras içinde bulunduğumuz dijital çağ ve küreselleşmenin etkisi ile sürekli bir değişim içindedir. Toplumların özgün kimliklerinin kaybolma tehdidi karşısında halk kütüphaneleri sorumluluk sahibidir ve bu sorumluluğu bölgesinin yerel kültürünü dijitalleştirerek yerine getirmelidir.
2. Halk kütüphaneleri içinde bulunduğu zamanın teknolojisini takip etmek zorundadır. Bu zorunluluk içerisinde günümüzde halk kütüphaneleri uzaktan erişim sağlamak durumundadır ve bu nedenle Türkiye’de öncelikle tüm halk kütüphaneleri için birer web sayfası tasarlanmalı ve hizmete sunulmalıdır.
3. Türkiye AB üyesi olmak amacıyla çalışmalar yürütmekte olan bir ülkedir ve AB Halk kütüphanelerinin yerel kültürün dijitalleştirilmesi konusunda sorumluluk sahibi olduğunu belirtilmektedir. Bu nedenle projeler geliştirilmiştir. Geliştirilen projelerden en fazla öne çıkan ve birbirinin devamı olarak da değerlendirilebilecek olan PULMAN-XT ve CALIMERA projeleridir. Türkiye’de halk kütüphaneleri bu projelerde belirlenen ilkeleri hayata geçirmek durumundadır.
4. Bilginin dijitalleştirilmesi konusunda öne çıkan bir diğer proje EUROPENA Projesidir. Proje Avrupa’nın kültürel ve akademik kaynaklarını dijitalleştirmek amacı taşımaktadır. Kaynakların dijitalleştirilerek üst verilerinin oluşturulduğu web sayfası halk kütüphaneleri tarafından model alınabilir.
5. Dijitalleştirme işlemi karmaşık bir işlemdir. Halk kütüphaneleri bu işlem sırasında işbirliği yapmalıdır. Teknik alanda konu ile ilgili uzmanlar ve bölgesinin resmi kurumları ile ortak bir çalışma içinde bulunmalıdır.

6. Teknolojik imkânlar oldukça büyük bir hızla değişmekte ve gelişmektedir. Çalışmada bugünkü standartlara değinilmiştir, ancak dijitalleştirme projenin hayata geçirildiği zaman dilimindeki teknolojik fırsatlar ve standartlar değerlendirilerek gerçekleştirilmelidir.
7. Kültürel mirasın dijitalleştirilmesinde halk kütüphaneleri telif hakları çerçevesinde hareket etmelidir. Dijitalleştirilen öğelerin üst veri kayıtları mutlaka Dublin Core standartlarına uygun bir biçimde verilmelidir. Ayrıca, web sayfası uygulamalarının Web 2.0 yaklaşımını dikkate alarak gerçekleştirilmesi son derece önemlidir.
8. Yalova ili özelinde düşünülecek olursa, Yalova İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve İl Halk Kütüphanesi Yalova ilinin yerel kültürünü saptama, dijitalleştirerek koruma ve erişime sunmanın önemini anlamalı ve bu yönde çaba harcamalıdır. Bu konudaki sorumluluk doğrudan ve birinci derecede bu kurumlara aittir.
9. Yerel kültürün dijitalleştirilmesi konusunda il düzeyindeki sorumluluklar valilik, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ve İl Halk Kütüphanelerine düşerken Türkiye düzeyinde politika-strateji oluşturma ve teknik ve standartlar geliştirme sorumluluğu Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir. Bakanlık bu sorumluluğunun farkında olmalı ve bu yönde hızla eyleme geçmelidir. Bakanlık, dijitalleştirme konusunda halk kütüphanelerine yol gösterici ve altyapı sağlayıcı bir işlev yüklenmelidir.

Türkiye’de halk kütüphanelerinin çağı yakalaması bu dönemin bilgi ve iletişim teknolojilerini işlem ve hizmetlerine zamanında yansıtılmaktan geçecektir. Dijitalleştirme ve benzeri gelişmeler halk kütüphanelerine yeni ve çağdaş işlevler yüklemektedir. Halk kütüphaneleri bu işlevlerinin farkında olmalıdırlar. Varlıklarını ve geleceklerini büyük ölçüde belirleyecek olan gelişmeler bunlar olacaktır.

KAYNAKÇA

- Al, U. ve Küçük, M.E. (2003). Üst veri standartları ve uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 20 (1):167-185.
- Aldemir, A. ve Oğuz, E.S. (2006). Sayısal (digital) kültürün korunması: Web arşivleme-preservation of digital culture: Archiving the world wide web. *Türk Kütüphaneciliği*, 20 (3): 283-312.
- Artun, E. (1995). Ozandan aşığa halk kültürü geleneğinin kültür kaynakları. *İçel Kültürü*. 9 (41):148.
- Aslan, B. (2007). Web 2.0, Teknikleri ve uygulamaları [Bildiri] XII. "Türkiye'de İnternet Konferansı," Bilkent-Ankara, Erişim: 04 Şubat 2010, <http://inet-tr.org.tr/inetconf12/bildiri/46.pdf>
- Aslan, S. (1998). Halk kütüphanelerinin toplumsal rolü. *Türk Kütüphaneciliği*, 12 (4): 306-312.
- Ataman, B. K. (2004), "Arşivlerde ve kütüphanelerde sayısallaştırma", *Aysel Yontar'a Armağan*, Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi, İstanbul, s. 86.
- Atılgan, D. (2002). "Avrupa Birliği sürecinde Türkiye'de bilgi hizmetleri." *Türk Kütüphaneciliği*, 16(2) : 155-162.
- Attig, J., Ann C. ve Michael,P. (2004), Context and meaning: the challenges of metadata for digital image library within the university . *College and Research Libraries*, Mayıs 2004, s.251-261.
- Başbakanlık Müsteşarlığı. (2002). Bilgi toplumuna doğru: Türkiye Bilişim Şurası Sonuç Raporu:10-12 Mayıs. s.420. Erişim: 09 Eylül 2009. <http://www.scribd.com/doc/19952426/1-Bilisim-Surasi-Hukuk-Raporu>

- Bulgun, B. (2003). Avrupa Birliği bilgi ve kültür politikaları. *Bilgi Dünyası*. 4 (2):192-212.
- Bullock, A. (1999). Preservation of digital information: Issues and current status.
Erişim: 22 Haziran 2009, <http://www.nlc-bnc.ca/publications/1/p1-259-e.html>
- Cornish, G. (1999). Interpreting the law of libraries archives and information services, London: Library Association Publishing.
- Coyle, K. (2006), Managing technology: one world digital. *The Journal of Academic Librarianship*, 32 (2): 205-207.
- Çakın, İ. (1986). Kütüphanenin toplumsal konumu ve işlevleri. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 35(1) : 8-16.
- Calimera Kılavuz İlkeleri: İyi uygulama kılavuzu (2005). Erişim: 14 Eylül 2009.
<http://www.calimera.org/Countries/Turkey.aspx>
- Dedehayır, H. (2008). Somut olmayan kültürel mirası korumak ve yaşatmak.
Geçmişten Geleceğe Yerel Kimlik. (16): 18-25.
- Demiroğlu, O.C. (2006). Kültürel miras ve turizm ilişkisi bağlamında Prinkipo Palace (Büyükada Rum Yetimhanesi) için uygulanabilir bir yatırım projesi önerisi.
Erişim: 25 Nisan 2009. <http://www.turizmoloji.org>
- Deren, A. S. (2006). Sanal ortamda kültürel miras enformasyon sistemlerinin kurulması ve Türkiye için durum analizi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi: Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi (1983). Erişim: 10 Ağustos 2009 <http://www.kultur.gov.tr>

- Erdoğan, İ. (1991) “*İşletmelerde Davranış*”, İstanbul: İ.Ü. İşletme Fakültesi Yayınları.
- Ergün, C. (2007). Kütüphanelerde sayısallaştırma projesinin planlanması. Erişim: 30 Mart 2009. <http://ab.org.tr/ab07/bildiri/60.doc>
- Ersoy, O. (1966). *Halk kütüphaneleri üzerine bir araştırma*. Ankara: Güven.
- Ersoy, O. (1972). Merkeziyetçi ve merkeziyetçi olmayan ülkelerde kütüphane, *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 21 (1): 14-20.
- Europeana. Erişim: 02 Kasım 2009 <http://www.europeana.eu/portal/>
- FSEK. Erişim: 12 Ekim 2009 <http://www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar.aspx>
- Günay, Ü., (2005). *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Güvenç, B. (1999). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi.
- Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. *Tez ve rapor yazım yönergesi*
Erişim: 31/01/2009
<http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr/belgeler/tezyonergesi.pdf>
- Hanlon, A. (2001) "A brief introduction to metadata / Metadata kavramına kısa bir giriş" (Çev. Mehmet Emin Küçük) *Bilgi Dünyası*, 2 (2): 206-216.
- Haynes, D. (2004), The five purposes of metadata, *Update Magazine*, July/August 2004, s.30-31. Erişim: 12 Kasım 2009
<http://www.clip.org.uk/publications/updatemagazine/archive/archive2004/july/update04>
- Hodge, G. (2001), *Metadata made simpler: a guide for libraries*, Bethesda, MD: NISO.

IFLA-International Federation of Library Association and Institutions. (1986).
Guidelines For Public Libraries. 3.rd. ed. München: K.G.Saur.

IFLA/UNESCO Public Library Manifesto. (1994). Erişim: 31 Ocak 2009
<http://www.ifla.org/VII/s8/unesco/eng.htm>.

IFLA (2004). *Halk Kütüphanesi Hizmeti: Gelişim için IFLA/UNESCO ilkeleri*. Çev.
Bülent Yılmaz. İstanbul: TKD İstanbul Şubesi.

İşçi, Metin. (2000). *Sosyal Yaşam ve Sosyal Değişme*, İstanbul:Der Yayınları.

Kandur, H., (1999). Management of electronic records : Educating archivists
and records managers, *Arşiv Araştırmaları Dergisi*, 1: Nisan 1999, s:35-36.

Kaptan, S. (1999). *Bilimsel araştırma ve İstatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık.

Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi-kavramlar-ilkeler- teknikler*.
Ankara: Bilim Yayınları.

Karasözen,B.(t.y.). Kurumsal arşivler. Erişim: 15 Şubat 2009
<http://kutuphane.kocaeli.edu.tr/kurumsalarsivler.doc>

Keseroğlu, H. S. (1989), *Halk Kütüphanesi Politikası ve Türkiye Cumhuriyetinde
Durum*”, İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi.

Keseroğlu, H. S. (2003). Halk kütüphanesi: Çocuklar ve okullarla ilişkisi. *Bilgi
toplumuna doğru halk kütüphaneleri: PULMAN-XT Türkiye Ulusal Toplantısı
Sonuç Raporu*, 16-19 Kasım 2002, Ankara içinde: ss. 32-37. Haz. Bülent
Yılmaz. Ankara, ANKOS, Türk Kütüphaneciler Derneği.

Kurbanoglu, S. (2004). *Kaynak Gösterme El Kitabı*. Ankara: ÜNAK.

Küçük, M.E. ve Al, U. (2001). Metadeta kavramı (The concept of metadeta). *Bilgi Dünyası*, 2(2): 169-187.

Küçük, M.E. ve Soydal, İ. (2003).Dijital kütüphanelerde standartlar ve protokoller: Standart and protocols for digital libraries. *Türk Kütüphaneciliği*, 17 (2): 121-146.

Küçük, M.E. ve Alır, G. (2003). Dijital koruma (arşivleme) stratejileri ve bazı uygulama örnekleri: Digital archiving strategies and some significant archive projects. *Türk Kütüphaneciliği*, 17 (4): 340-356.

Küçük, M. E. (2004). "Diffuse libraries" ve MEB Eğitim Teknolojileri Müdürlüğü Bilgiye Erişim Merkezi (BEM). I. Ulusal Okul Kütüphanecileri Konferansı/ Bildiriler içinde (ss. 43-49). İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (1981). Halk Kütüphaneleri Görev ve Çalışma Yönetmeliği *T.C Resmi Gazete* 21.09.1981 Sayı:17465.

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (1982). Halk ve Çocuk Kütüphaneleri Yönetmeliği. *T.C Resmi Gazete* 19.08.1982 Sayı:17789.

Library of tomorrow planning project, digital content production and standards final Report (2001). , Planin Team. Erişim: 10 Ağustos 2009.
<http://www.lib.virginia.edu/digital/info/dcps.doc>.

MARPAR (2008). Marmara Piyasa Araştırma Merkezi: İşte Yalova. İstanbul:Stil.

Mersinlioğlu, F. M. (2007). Yalova iğne oyaları, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi El Sanatları Eğitimi Ana Sanat Dalı.

- Moving theory into practice: digital imaging tutorial-delivery. Cornell University Library/Research Department, 2000-2003. Erişim: 20 Kasım 2009
<http://www.library.cornell.edu/preservation/tutorial/technical/technicalD-01.html>.
- Neil, S. (1998). Metadata: the matchmaker of the web. *PC Week*, 15 (18):87.
- Örnek, S.M. (1977). *Türk Halk Bilimi*. Ankara:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Özkalaycı, E. (t.y.), E-Türkiye ve standartlar üzerine bir rapor. Erişim: 04 Eylül 2009
<http://bilisimsurasi.org.tr/listeler/tbs-egitim/2003/Dec/att-0059/02-ergunstandartlar.doc>.
- Pandey, R. (2003). Digital library architecture, Paper B, *DRTC Workshop on Digital Libraries*, March 2003, 1-16.
- PULMAN İlkeler El Kitabı. (2002). Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği ve Kültür ve Turizm Bakanlığı. 31 Ocak 2009 tarihinde
<http://www.kutuphaneci.org.tr/genel/pilkeler.pdf> adresinden erişildi.
- Pulman-XT (2002). Türkiye Ulusal Toplantısı Sonuç Bildirgesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(4) : 461- 464.
- Quam,E. (2001). , Informing and Evaluating a metadata initiative: Usability and Metadata studies in Minnesota's Foundations Project. *Government Information Quarterly*. 18(3):181-194.
- Radar Networks & Nova Spivack (2007). Erişim: 13 Şubat 2010
[.www.radarnetworks.com](http://www.radarnetworks.com)

Reerink, H. (2003). Practice, organisation and quality control of digitization Project. *Liber Quarterly*, 13:159-161.

Sağlamtuñ, T. (1990). *Toplumun Kültürel Kalkınmasında Halk Kütüphanelerinin Rolü*. Türk Kütüphaneciler Derneği 40. Yıl Kütüphanecilik Kurultayı: (30 Kasım – 1 Aralık 1989.Ankara): Bildiriler, Yay.Hazl. Doğan Atılgan, Fahrettin Özdemirci, Ankara:Türk Kütüphaneciler Derneği.

Sağsan, M. (2007). Web 2.0 örgütlerde etkili bir şekilde kullanılabilir mi?. *Bilgi Dünyası*, 8 (1):140-154.

Sert, M. (2008). Elektronik belgeler ve telif hakları.Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Şahin, G. (2007). Halk kütüphanelerinin toplumsal rolü Etimesgut İlçe Halk Kütüphanesi'nin Kullanım etkinliğinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taner, N. (1995). *Yalova folkloru*. Yalova: Yalova Ticaret Odası.

Taner, N. (2005/1). *Yalova araştırmaları*. Yalova: Ortipa.

Taner, N. (2006/2). *Yalova araştırmaları*. Yalova: Ortipa.

Taner, N. (2007/1). *Yalova araştırmaları*. Yalova: Ortipa.

Taner, N. (2007/3). *Yalova araştırmaları*. Yalova: Ortipa.

TDK. (t.y.). <http://www.tdk.gov.tr>.

Tekinalp, Ü. (2006). Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul: Arıkan Yayınları.

Turan, Ş. (1990). *Türk kültür tarihi*. Ankara: Bilgi.

Tüzün, T. (2006). Belgelerin dijitalleştirilmesinde yeni teknolojiler: Kütüphane ve arşiv uygulamaları, Kütüphane Haftası 27 Mart-2 Nisan 2006.

Erişim: 26/11/2009.

<http://www.ankos.gen.tr/acikerisim/belgelerindijitallestirilmesi>.

Türkecul, Erdem. (2004) İnternet Ortamında Fikir ve sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *İnternet ve Hukuk*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi. s.584-588.

UNESCO.(1995). Public Library Manifesto 1994. *IFLA Journal*, 21: 67.

UNESCO Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi (2003)

Erişim: 07 Mart 2009.

http://www.fef.gazi.edu.tr/turkish/thb/sayfalar/somut_olmayan_k.pdf

UNESCO.(2006). Halk Kütüphanesi Bildirgesi. *Türk Kütüphaneciliği* 9(2):144-147.

Western Digital Standards Group (2003), Western States digital imaging best practices, *University of Denver and Colorado Digitization Program*, January 11-14.

Erişim:18 Kasım 2009

<http://www.library.cornell.edu/preservation/tutorial/technical/technicalA-01.html>

Woodley, M. (2000).Introduction to metadata: Pathways to digital information.

Erişim: 20 Şubat 2010.

http://www.getty.edu./research/institute/standards/intrometadata/2_articles/woodley/index.html.

Who Legal Texts. (t.y.) Erişim: 06 Şubat 2009

http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/legal_e.htm#agreements.

Yalova kültür ve turizm envanteri. (t.y.) Yalova: İl Kültür Turizm Müdürlüğü.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Genişletilmiş 5. baskı. Ankara: Seçkin.

Yılmaz, B. (1996a). *Halk kütüphanesi kullanımı: Sosyo-Ekonomik Bir Çözümleme*”, İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi.

Yılmaz, B. (1996b), Halk kütüphanesi kullanımına sosyolojik bir yaklaşım. *Türk Kütüphaneciliği*. 10 (4):360-383.

Yılmaz, B. (1999a). Halk Kütüphanesinin Toplumsal Kaynakları Üzerine Bazı Saptamalar. *Bilginin Serüveni: Dünyü, Bugünü ve Yarını Türk Kütüphaneciler Derneği'nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyum Bildirileri: (17-21 Kasım 1999.Ankara)*, Yay.Hazl. Özlem Bayram ve diğerleri, İçinde:544-564. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Yılmaz, B. (1999b). *Halk kütüphanesi kullanımı sosyo ekonomik bir çözümleme*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi.

Yılmaz, B. (2006). Avrupa Birliği sürecinde Türk halk kütüphaneleri: nicel bir Değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 20 (1): 61-84.

Youngs, K. (2001). Managing the digitisation of library, archive and museum Materials. *Technical Advisory Service For Images (TASI)*, Bristol, 9-11. Erişim: 07 Nisan 2009. <http://www.bl.uk/services/preservation/dig.pdf>

Zengin, Kaya. (1987). *Yalova*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi.

EK- 1

GELİŞTİRİLEN WEB SAYFASI MODELLEMESİNİN KAYNAK KODLARI

1- Ana Sayfanın kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" />
<title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="350" height="580" background="images/sol.jpg" rowspan="3">&nbsp;&nbsp;&nbsp;</td>
<td width="430" height="304" valign="bottom">
<p align="justify">
<b>YALOVA YEREL KÜLTÜR</b><br> Yalova somut olmayan kültürel miras öğeleri, UNESCO tarafından belirlenen 4 temel unsur (Sözlü gelenek ve anlatımlar, Gösteri sanatları, Toplumsal uygulamalar ve El sanatları geleneği) çerçevesinde bazı örnekler içermektedir.
</p>
<p>&nbsp;&nbsp;&nbsp;</td>
</tr>
<tr>
<td width="430" valign="bottom">
<p align="center">
<font face="Arial">
<input type="text" name="T1" size="37" style="height:18px; color: #808080; border: 1px solid #333333; background-color: #F5F5F5"></font>
<input type="button" value="Search" style="height:18px; color: #000000; border: 1px solid #666666; background-color: #F5F5F5"></td>
</tr>
<tr>
<td width="430" height="249" valign="top">
<div align="center">
&nbsp;&nbsp;&nbsp;<table border="0" cellspacing="4" id="table1">

```

```

        <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#E2E2E2'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center"><b><span
lang="en">
                <font face="Trebuchet
MS">~</font></span></b></td>
                <td width="300"><a href="gorsel.htm"><font
size="3">Görsel Sanatlar</font></a></td>
            </tr>
            <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#E2E2E2'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center"><b><span
lang="en">
                <font face="Trebuchet
MS">~</font></span></b></td>
                <td width="300"><a href="toplumsal.htm"><font
size="3">Toplumsal Uygulamalar</font></a></td>
            </tr>
            <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#E2E2E2'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center"><b><span
lang="en">
                <font face="Trebuchet
MS">~</font></span></b></td>
                <td width="300"><a href="sozlu.htm"><font
size="3">Sözlü Gelenekler ve Anlatımları</font></a></td>
            </tr>
            <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#E2E2E2'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center"><b><span
lang="en">
                <font face="Trebuchet
MS">~</font></span></b></td>
                <td width="300"><a href="el.htm"><font
size="3">El Sanatları</font></a></td>
            </tr>
        </table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```



```

</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

3-“Görsel Sanatlar” bağlantısı seçildiğinde açılan, dijitalleştirilmiş olan kültür mirası “Cigoş Oyunu” kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<a href="03a.htm">
</a><p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm"><< Ana Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">

</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>

```

```

</table>
</body>
</html>

```

4- Ana sayfadan bağlantı sağlanan 2. somut olmayan kültürel miras ögesi “Toplumsal Uygulamalar” kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" />
<title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment:fixed topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="585">
<tr>
<td width="350" height="580" background="images/sol.jpg">&nbsp;</td>
<td width="430" height="580">
<div align="center">
<table border="0" cellspacing="4">
<tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#E2E2E2'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
<td width="20" align="center"><b><span
lang="en">
<font face="Trebuchet MS"
color="#669900">-</font></span></b></td>
<td width="300"><a href="index.htm"><font
color="#669900" size="3">
<b>Toplumsal Uygulamalar</b></font></a></td>
</tr>
<tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
<td width="20" align="center">&nbsp;</td>
<td width="300"><a href="02.htm">Camal
Oyunu</a></td>
</tr>

```

```

        <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center">&nbsp;</td>
            <td width="300"><a href="07.htm">Hidrellez ve
Kına</a></td>
        </tr>
        <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center">&nbsp;</td>
            <td width="300"><a href="09.htm">Yalova
Köftesi</a></td>
        </tr>
        <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center">&nbsp;</td>
            <td width="300"><a href="04.htm">Damat
Tıraşı</a></td>
        </tr>
    </table>
    <p><a href="index.htm">&lt; Ana Sayfaya Dön</a></div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

5- “Toplumsal Uygulamalar” bağlantısında yer alan “Camal Oyunu” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment:fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">

```


koyar. Eline orta kalınlıkta, sağlam, yumuşak bir halat alır. Birinci çanın kulpundan (Sapından □ Bağlama Yerinden) halatı geçirir ve bir düğüm atar.

Böylece birinci çan ipe bağlanmış olur. Sıra ikinci çana gelir.

Çanların çok ses

çıkarması (Ötmesi) için, çanlar ipe dizilirken çok sık olmamalı, çok da seyrek

olmamalı. Çan taşıyıcı koştukça, havaya zıpladıkça iki yanına sıkça sallandıkça,

çanlar birbirine de vurmaları, vurmaları ki çok ses çıksın, çok ötsün.

İkinci,

üçüncü, dördüncü□□ ve bütün çanlar ipe düzen içinde bağlanır, dizilir.

Çanların

sayısı, çanların büyüklüklerine göre elli adet civarında olur. Son çan diziye

bağlanınca ip uzunca kesilir. Birinci çan ile son çanı birleştirecek şekilde:

cankurtaran simidi gibi, ipin iki ucu birbirine bağlanır. Böylece büyük çanlar

oyuna hazır hale getirilir. Küçük çanlar da aynı ustalık ve düzen

içinde, büyük

çanlar gibi bir ipe dizilir. Bu işlemlerden sonra çanlar oyuna hazır demektir. </p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%"

align="justify"><u>Camal

Oyunun kız elemanları:</u></p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify">Camal

oyununda

kız elemanların sayısı ikidir. Bu kız dediğimiz oyuncular, bayan elbisesi

giydirilmiş iki erkek oyuncudur ki, Camal oyununa en çok bunlar

seyirci toplar. </p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"><u>

Giyinişleri:</u></p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%"

align="justify">Kızların

giysileri, yüz ve daha önceki yılların giyim şekli gibidir.

Bulgaristan□da iken

nasıl giyinip oynanıyorsa, burada da giyim özellikleri Camal oyun□un aynısıdır.

Başta oyalı bir başörtüsü □ çember, örtülür. Özenle dikilmiş, bolca, sık görünen

şalvar giyilir. Yine, yenerleri bol, yakasız, düğmeli, oyalı pullu

bolca, beyaz

bir gömlek giyilir. Gömleğin üzerine bol süslü, kaytanlı, pullu bir yelek

giyilir. Böylece kızlar da Camal oyununa hazır hale gelir. Kızların ellerinde

beyaz mendil olur. </p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%"

align="justify"><u>Camal

oyununun Jandarma elemanları: </u></p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify">Camal

oyununun

Jandarma eleman sayısı ikidir. Jandarmaların giyiminin belirlenmiş bir şekli

yoktur. </p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"> Bunlar, başlarına sivri, uzun bir külâh, sırtlarına beyaz bir fanila, fanilanın üzerine çapraz bir kayış bağlarlar. Pantolon yerine ucuzca beyaz bir külot giyerler, özel ayakkabıları yoktur. Her türlü ayakkabı ile Camal oyununu oynayabilirler. Durumları adlarındaki ciddiyet çağrışımından çok uzaktır. Görevlerinin yarısı oyun anında kızların kaçırılmasına engel olmak, yarısı da seyirciye komiklik yapıp seyirciyi güldürmektir. </p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"><u>Çuvalcılar:</u></p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"> Camal oyunu oynanırken, Camal oyunun ekipleri köyde uğramadık hane bırakmazlar, Camal oyunu için girilen haneler de oyunculara buğday verirler. Verilen buğdayları çuvallara koyup, onları ev ev gezdiren iki kişiye çuvalcı denir. Çuvalcılar buğdayları çuvala sırtlarında taşırlar. Çuvalcının biri çuvalı sırtından yere indirirken diğeri yardım eder. Çuvalı tekrar sırtına alırken arkadaşı yine yardım eder. Çuval buğdayla dolunca yeniden, boş bir çuval alırlar ve verilen buğdayları bu boş çuvala koyarlar. Bu oyun boyunca böylece devam eder. Çuvalcının işi zor ve ağırdır. O nedenle, çuvalcılar güçlü kişilerden seçilir. </p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"><u>Yöneticiler:</u></p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"> Camal oyunun bir de yöneticisi olur. Yönetici köyün hane, hane gezilmesine, hangi mahalleden, hangi evden başlanacağına karar verir. Yöneticinin düdüğü olur. Gidilen bir hane de Camal oyuncularına buğday ve para verilince düdük çalar. Bu emanetinizi aldık, gidelim demektir. Haneler sıra ile gezilir. Bu işlem köy de hanelerin tümü gezilene kadar devam eder. </p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"><u>Camal Oyununun oynanması:</u></p>

<p class="MsoNormal" style="line-height: 150%" align="justify"> Köy gençleri Camal oynama tarihini belirlemek toplanırlar. Tarihini belirlerler. Belirlenen tarihte, köyün dışında bir yerde, hava kararınca toplanırlar. Oyuna hazırlık çalışmalarına başlarlar. Önce kimin hangi görevi üstleneceği belirlenir. Sonra yukarı da belirtildiği şekilde çalışarak ekipler oyuna hazır hale getirilir. Yönetici yapılan kişi hazırlıklarını kontrol eder. Varsa eksiklikleri tamamlanır.</div>

```

</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

6- “Toplumsal Uygulamalar” bağlantısında yer alan video kaydı “Hidrellez ve Kına ” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<a href="07a.htm">
</a><p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm">«« Ana Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>

```

```

</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

7- “Toplumsal Uygulamalar” bağlantısında yer alan “Yalova Köftesi ” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm"><< Ana Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</table>
<b><i><span style="font-size:11.0pt;line-height: 150%">Yalova Köftesi</span></i></b></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace: none">
<span class="postbody1"><span style="font-size:11.0pt; line-height:150%">Malzemeler: </span></span>
<span style="font-size:11.0pt; line-height:150%"><br>
<span class="postbody1"><span style="line-height: 150%">400 gr. Kıyma, 3
<span style="color: windowtext; text-decoration: none">yumurta</span> , kalın
bir dilim bayat ekmekek, 2 orta boy
<span style="color: windowtext; text-decoration: none">soğan</span>, yarım su

```

bardağı kaşar, tuz, karabiber, yarım çay kaşığı hindistan
ceviz i
rendesi, 4
çorba kaşığı yağ, yarım bardak süt, 2 çorba kaşığı
un.

Yapılışı:

Kıyma,
rendelenmiş
[daha fazla soğan tarifleri](http://lezzetler.com/sogan-tarifleri.html)
soğan suyu,
ekmek içi, tuz, karabiber,
rendelenmiş hindistan
[daha fazla ceviz tarifleri](http://lezzetler.com/ceviz-tarifleri.html)
ceviz i ve iki
[daha fazla yumurta tarifleri](http://lezzetler.com/yumurta-tarifleri.html)
yumurta nın
sarısu konularak iyice karıştırılır. Bu karışmış malzeme bir kere daha
kıyma
makinesinden çekilir. İri iri parçalara ayrılır. Yuvarlanır, ortası
çukurlaştırılır. Yağlanmış tepsiye dizilir. Kıymanın çukur kısmına
hazırlanmış
olduğu [daha fazla muz tarifleri](http://lezzetler.com/muz-tarifleri.html)
muz
krema
doldurulur
orta hararetli fırında yarım saatten fazla pişirilir.
Kremanın
yapılması:

Ufak
tencereye yağ konulur, eritilir. Az un eklenir, bir dakika kadar
kavrulur. Süt
ilave edilerek koyulaşınca kadar telle karıştırılır ve ateşten
indirilerek,
yumurta,
tuz,
rendelenmiş kaşar peynir i
eklenir.

```

</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

8- “Toplumsal Uygulamalar” bağlantısında yer alan “Damat Traşı” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<a href="04a.htm">
</a><p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm">«« Ana Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>

```



```

        <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center">&nbsp;</td>
            <td width="300"><a
href="06.htm">Efsaneler</a></td>
        </tr>
        <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center">&nbsp;</td>
            <td width="300"><a href="10.htm">Şarkı</a></td>
        </tr>
        <tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
            <td width="20" align="center">&nbsp;</td>
            <td width="300"><a href="11.htm">Masal</a></td>
        </tr>
    </table>
    <p><a href="index.htm">&lt; Ana Sayfaya Dön</a></div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

10 – “Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar” bağlantısında yer alan “Deyim” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment:fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="600" background="images/bcx.gif">

```



```

<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<p
align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm">«« Ana
Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</table>
<p style="text-align:justify;line-height:150%">
<span style="font-size:11.0pt;line-height:150%">&nbsp;</span></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
Yalova'ya kaymakam atandığında halk kaymakamı karşılamak için iskelede
toplanmıştır. O sırada vapurla gelen kaymakam ayakkabılarını boyatmak
için
boyacı çocuğun sandığına ayaklarını koyar ve Yalova'ya yaklaştıkça
iskelede
toplanan halkı görür, merak ederek boyacı çocuğa bu insanların neden
toplandığını sorar. Boyacı da kaymakam gelecekmiş amca, onu karşılamak
için
toplanmışlar der, peki sen niye buradasın diye soran kaymakama,
boyacının
verdiği cevap, aman kim takar Yalova Kaymakamını olur.</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

11 – “Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar” bağlantısında yer alan “Efsaneler” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-
9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-
1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment:
fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0"
marginwidth="0" marginheight="0">

```

```

<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<p
align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm"><< Ana
Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</table>
<p class="MsoNormal">&nbsp;</p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
<b><span style="color:#333333">□Termal Aşıklar Yolu
Efsanesi□</span></b><span style="color:#333333">
Dimitri ustanın kızı Maria ile Haydar Usta□nın oğlu Kır İsmail□in
acıklı aşk
öyküsünü ve mor salkım çiçeklerinin sırrını anlatmaktadır.</span></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
<span style="color:#333333">&nbsp;</span></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
<b><span style="color:#333333">□Termalde Göz Suyu ve Ayak Suyunun
Bulunuşu□</span></b><span style="color:#333333">
Gökçedere ve Üvezpınar Köylerinin kuruluşu anlatan bir efsanedir. Göz
suyunun,
ayak suyunun ve mide suyunun ortaya çıkışı, Sultan Hanım□ın
Hostafi□ye, tek
tarafalı aşkı ile zenginleştirilmiştir.&nbsp;</span></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
<span style="color:#333333">&nbsp;</span></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
<b><span style="color:#333333">□Termal□e Yerleşen İlk Kadın
Gogze□</span></b><span style="color:#333333">
bu efsanede İliyas ile karısı Gogze□nin Termal□e yerleşmesi ve
İliyas□ın
kayboluşu ile yılanların öyküleri anlatılmaktadır. Gökçedere adının
ortaya
çıkışına değişik bir açıklama getirilmektedir.</span></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
<span style="color:#333333">&nbsp;</span></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; text-autospace:
none">
<span style="color:#333333">&nbsp;<b>□Termal Güzeli Tuta□</b>
efsanesinde güzeller

```

güzeli Tuta ile Çoban Çuntunun aşk öyküsü ve kedi kaya adının verilmesi anlatılmaktadır.

Yedi Kardeşli Çam Ağacı ve Haksızlık Meydanı

efsanesinde yedi kardeşli çam ağacının efsanesi ve haksızlık meydanı adının ortaya çıkışı anlatılmaktadır.

Termal'de Dönmeyenlerin Öyküsü

efsanesi, Çanakkale Savaşı'na dönmeyen Üvezpınarlıların öyküsü, ağlayan kayaların efsanesi anlatılmaktadır.

Termal'de Ağlayan Su

efsanesinde Çanakkale Savaşı'na gidip de geri dönmeyen Selim'in öyküsü ve Dolapkaya'da Ağlayan Suyun hikayesi anlatılmaktadır.

Termal'in Su Teri - Sultan

efsanesinde eşkiya pınar adının nerden geldiği ve sonradan su perisine dönüşen sultan ile Talas'ın acı ile biten aşk öyküsü anlatılmaktadır.

Termal'de Yaşayan Elmaslı Yılan

efsanesi **Gülşara ile Sarı Bekir**in acıklı aşk öyküsü, yılan efsaneleri ile tamamlanmıştır.

```

</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

12 – “Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar” bağlantısında yer alan “Şarkı” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<a href="10b.htm">
</a><p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm"><<< Ana Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

13- ‘‘Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar’’ bağlantısında yer alan ‘‘Masal’’ sayfasının kaynak kodları:

```
<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm"><< Ana Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</table>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%"><b>Padişahın İki<span lang="EN"> Oğlu</span></b></p>
<p style="text-align: justify; line-height: 150%; background: #FEFDF4">
<span lang="EN" style="color: black">Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde zamanın birinde bir padişahın iki tane oğlu varmış. Oğullardan büyüğü yiğit mi yiğit, savaşçı mı savaşçı imiş. Küçük oğlu ise saraylarda kendini okumaya ve kitaba vermiş. Padişah iki oğlunu sık sık yanına alır, ava gidermiş. Yolda çocuklarına ülkesini bırakacağını anlatır, onların iyi anlaşması gerektiğini söylemiş. Büyük oğlu avlanırken küçük oğlu bu işlerden hoşlanmadığını babasına uygun bir dille anlatmaya çalışmış. Padişah, küçük oğlunun bu tutumundan dolayı vezirlerin çocukları tarafından dalga geçmeye, onu küçümsemeye başladıklarını gördükçe üzülmüş. Oğluna kılıcını kuşanarak
```

sarayda ve dışarıda dolaşması gerektiğini söyleyip duruyormuş ama oğlu bu fikre karşı çıkıyormuş. Babasına □Ben kılıçla insanların gönlünün kazanılacağını sanmıyorum. Bana izin verin bilginlerin yanında kendimi yetiştirerek yeni yeni şeyler öğrenmek istiyorum□ diyormuş. Bu konuşmayı duyan ağabeyi tarafından azarlanmış, hiçbir işe yaramadığı, korkak olduğu söylenmiş. Hemen annesinin yanına gitmiş, her şeyi anlatmış, heybesinin bir gözüne yiyecek, diğerine kitaplarını koyarak saraydan ayrılmış.

Küçük oğlan az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. Bir derenin kenarında ağaç altına oturmuş, ekmeğini yemiş, karnını doyurmuş. Bulunduğu yer çok hoşuna gitmiş, bir kulübe yaparak orada yaşamaya başlamış. Gel zaman git zaman bir kervan gelmiş. Konuşmuşlar uzun uzun. Kervanda yaşlı bir bilge, çocuğun sürekli okumasından ve bilgisinden etkilenmiş, kendilerine katılmasını istemiş. Küçük oğlan yaşlı bilge ile ülkeleri dolaşmaya, hastaları iyileştirmeye, insanlara yardımcı olmaya başlamışlar.

Aradan yıllar geçmiş. Yaşlı bilge yürüyemez olmuş. Onun yerine hastalara gitmiş. Bir gün babasının ülkesinden iki atlı gelmiş, krallarının çok hasta olduğunu söylemiş. Oğlan bilgenin izniyle gitmiş. Babası çok ağır hastaymış. Görünce oğlunu tanımış. Oğlu bunu kimseye söylememesini istemiş babasından. Kral hiç kimseye söylememiş. Adamlarına bilgeye iyi bakmalarını, ne isterse yerine getirmelerini söylemiş, bir süre sonra ölmüş. Kralın gömülme işleminden sonra yaşlı bilgenin evine dönmüş. Yaşlı bilge ölmek üzereymiş. Ölümünden sonra kendi ülkesine dönerek oradaki insanlara yardımcı olması gerektiğini vasiyet etmiş. Yaşlı bilge öldükten sonra vasiyeti yerine getirerek ülkesine dönmüş. Anası hastaymış. Ona bakmış, iyileştirmiş. Anası tanımış ve çevresindekilere söylemiş. Kral olan ağabeyi kardeşinden özür dilemiş. Kral olmasını istemiş. Küçük oğlan krallık istemediğini, halkına ve ağabeyine yardımcı olacağını söylemiş. Mutlu bir şekilde yaşamlarını sürdürmüşler. </div>

</td>

</tr>

</table>

</div>

</td>

</tr>

```

</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

14- Ana sayfadan bağlantı sağlanan 4. somut olmayan kültürel miras ögesi “El Sanatları” kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" />
<title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment: fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse: collapse" height="585">
<tr>
<td width="350" height="580" background="images/sol.jpg">&nbsp;</td>
<td width="430" height="580">
<div align="center">
<table border="0" cellspacing="4">
<tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#E2E2E2'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
<td width="20" align="center"><b><span
lang="en">
<font face="Trebuchet MS"
color="#6600FF">-</font></span></b></td>
<td width="300"><a href="index.htm"><font
color="#6600FF" size="3">
<b>El Sanatları</b></font></a></td>
</tr>
<tr style="cursor:hand"
onmouseover="javascript:this.style.background='#F5F5F5'"
onmouseout="javascript:this.style.background=''">
<td width="20" align="center">&nbsp;</td>

```

```
  |
```

15- “El Sanatları” bağlantısında yer alan “Boynuz İşleme” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment:fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0" marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse:collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">

```



```

<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<a href="01a.htm">
</a><p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm">«« Ana
Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

16- “El Sanatları” bağlantısında yer alan “İğne Oyası” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-
9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-
1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment:
fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0"
marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<a href="08a.htm">
</a><p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm">«« Ana
Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>

```

```

</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

17- “El Sanatları” bağlantısında yer alan “Sugören Halısı” sayfasının kaynak kodları:

```

<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Language" content="tr"/>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=ISO-8859-
9" />
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-
1254" /><title>Yalova Yerel Kültürünün Dijitalleştirilmesi</title>
<link href="images/default.css" type="text/css" rel="stylesheet">
</head>
<body background="images/stick.gif" style="background-attachment:
fixed" topmargin="0" leftmargin="0" rightmargin="0" bottommargin="0"
marginwidth="0" marginheight="0">
<table border="0" width="100%" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="100%">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="800" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="600" background="images/bcx.gif">
<tr>
<td>
<div align="center">
<table border="0" width="785" cellpadding="0" style="border-collapse:
collapse" height="585">
<tr>
<td width="271">
<a href="12a.htm">
</a><p align="center">
<a title="Ana Sayfa" href="index.htm"><< Ana
Sayfaya Dön</a></td>
<td width="514">
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</div>
</td>
</tr>
</table>
</body>
</html>

```

EK- 2

1 ADET CD (YEREL KÜLTÜR MİRASININ DİJİTALLEŞTİRİLMESİ WEB SAYFASI: YALOVA ÖRNEĞİ)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : İlknur Darçın Şahin
Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara, 09.09.1978

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetler : -

İş Deneyimi

Stajlar : ODTÜ Kütüphanesi, SESTRCIC Kütüphanesi
Projeler : -
Çalıştığı Kurumlar : Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi
Başkent Üniversitesi Kütüphanesi
Bursa Tapu Sicil Müdürlüğü
Yalova Üniversitesi Kütüphanesi

İletişim

E-Posta Adresi : idsahin@yalova.edu.tr

Tarih : 28.04.2010